

ADVIES

EVALUATIERAPPORT OVER DE INITIËLE
BEGROTING 2022

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

De in dit rapport verwerkte gegevens zijn afgesloten op maandag 10 januari 2022.

Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 12 (standpunt begroting ikv overlegfunctie)
--------------------	--

Goedkeuring raad	25 januari 2022
------------------	-----------------

Contactpersoon	Erwin Eysackers	eeysackers@serv.be
	Pim Verbunt	pverbunt@serv.be

De heer Matthias Diependaele
Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en On-
roerend Erfgoed
Martelaarsplein 7
B-1000 Brussel

Evaluatierapport over de Begroting 2022

Mijnheer de minister

De SERV heeft in zijn Evaluatierapport over de begroting 2022 een actualisering van de begroting 2022 en de meerjarenraming voor de verdere legislatuur opgesteld. De inflatie heeft bij ongewijzigd beleid een aanzienlijk verschillende impact op de ontvangstzijde dan op de uitgavenzijde: de Vlaamse ontvangsten volgen bijna volledig de inflatie, terwijl de Vlaamse uitgaven bij eenzelfde inflatie- en gezondheidsindex minder snel stijgen.

Het vorderingensaldo zou in de actualisatie van de Vlaamse begroting 2022 € -2,7 mld bedragen, of een verslechtering met € 149 mln ten opzichte van de ingediende begroting. De belangrijkste oorzaak van dit verschil is de bijkomende coronaprovisie Bo 2022 die via amendement in deze begroting is opgenomen. In de twee laatste jaren van de legislatuur zouden de begrotingstekorten evenwel aanzienlijk kleiner worden, tot € -1,7 mld in 2023 en € -919 mln in 2024, of een verbetering met respectievelijk € +746 mln en € +827 mln. De huidige inflatieopstoot is daarmee een positieve meevaller voor de Vlaamse begroting.

De SERV meent dat de fundamenteën van het Vlaamse begrotingsbeleid ongewijzigd moeten blijven door de bijkomende inflatie-ontvangsten. De Vlaamse sociale partners hebben de afgelopen jaren steeds gepleit voor een evenwichtig beleid, dat het garanderen van op termijn houdbare overheidsfinanciën combineert met het bewerkstelligen van een evenwichtige economische en maatschappelijke relance. De eerste centrale beleidsdoelstelling voor 2022 en volgende blijft dan ook: zo snel en zo efficiënt mogelijk blijven inzetten op een duurzame economische groei. De tweede centrale beleidsdoelstelling voor de verdere legislatuur is in de visie van de SERV: terug aanknopen bij houdbare Vlaamse overheidsfinanciën. Deze doelstelling zou door de bijkomende inflatieontvangsten sneller dan aanvankelijk vermoed gerealiseerd kunnen worden.

De SERV is uiteraard steeds bereid dit advies verder toe te lichten.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Hans Maertens
voorzitter

Inhoud

Krachtlijnen	6
Rapport	14
1. Omgevingsanalyse	14
1.1 Macro-economische context	14
1.2 Recente evolutie van de inflatie in België	15
2. Begroting 2021: stand van zaken	20
2.1 Inzet van de provisies	20
2.2 Uitvoering van de begroting 2021	24
3. Kenmerken van de begroting BO2022	26
3.1 Overzicht van ontvangsten en uitgaven	26
3.2 Amendementen bij de BO2022	27
3.3 Uitgaven voor infrastructuurbeleid (investeringen)	28
4. SERV-raming geactualiseerde begroting 2022 en volgende jaren	31
4.1 Uitgangspunten SERV-ramingen	31
4.2 Begrotingsresultaten 2022-2024	33
4.3 Resultaten schuldevolutie	37
5. Budgettaire impact coronacrisis: een poging tot synthese	40
5.1 Kenmerken en assumpties van de analyse	40
5.2 Ontvangsten	46
5.3 Uitgaven	51
5.4 Vorderingensaldo	56
Referentielijst	60
Lijst met figuren en tabellen	61
Bijlagen	65
Hoofdstuk 2: begroting 2021	65

Hoofdstuk 4: SERV-raming geactualiseerde begroting 2022 en volgende jaren	66
Hoofdstuk 5: Budgettaire impact coronacrisis: een poging tot synthese	77

Krachtlijnen

Economische heropleving: versnelling in 2021 vertraagt in laatste kwartaal

1. De verwachte economische heropleving na de coronacrisis is sinds het voorjaar van 2021 sneller tot stand gekomen dan aanvankelijk geraamd, met de sterkste groei in het tweede en derde kwartaal van 2021. In het laatste kwartaal van 2021 vertraagt de heropleving echter aanzienlijk, door de 4de (en 5de) coronagolf.

2. Na de zomer van 2021 is de economische productie (bbp) daarmee terug op het *niveau van voor de coronacrisis* gekomen. Wel is de heropleving *niet op een evenwichtige wijze* over de gehele economie verdeeld. Drie types van sectoren blijven vandaag duidelijk achter: sectoren die sterk afhankelijk zijn van de *internationale handel*, sectoren die de impact van het *coronabeleid* sterk voelen, en sectoren die beïnvloed worden door de sterk gestegen *energieprijzen*.

3. Het economisch herstel is in 2022 afhankelijk van volgende voorwaarden: de *pandemie onder controle krijgen en houden*, en het *regionale, federale en Europese ondersteuningsbeleid gericht* voeren op maat van de huidige *reële noden van de sectoren en huishoudens* die de negatieve impact van de pandemie ondergaan.

Verder economisch herstel zal mee bepaald worden door a/ de snelheid waarmee de *toeleveringsproblemen in de internationale handel* worden opgelost, b/ de manier waarop de *tekorten en spanningen op de arbeidsmarkt* worden verminderd, en c/ de mate waarin de *energieprijzen en inflatie terug gebracht worden tot een jaarlijkse groei onder of rond de 2%* (wat in 2022 niet het geval zal zijn).

4. Het antwoord op de coronacrisis bestaat echter niet alleen uit het gericht en selectief ondersteunen van de *economische relance*. Vandaag moet de focus meer dan ooit gelegd worden op grondige hervormingen en strategische transitie op tal van domeinen, om de *transformatie van de Vlaamse economie* te ondersteunen.

5. De SERV heeft in eerdere rapporten en adviezen zijn waardering uitgesproken voor het beleid van de Vlaamse overheid om de *economische en sociale impact van de coronacrisis* op te vangen, en herhaalt en bevestigt deze boodschap. Zonder de interventies van de Vlaamse en federale overheden had de coronacrisis geresulteerd in een *economische en sociaal debacle* zonder voorgaande.

6. Zeker op de korte termijn bestaat er *grote onzekerheid* over de te verwachten macro-economische evoluties. Dit SERV-rapport moet dan ook beschouwd worden als een *momentopname* met onzekere begrotingscijfers uitgaande van de meest recente ramingen.

Uitgangspunten gehanteerd bij de opmaak van dit rapport zijn:

- Het *economisch herstel zet zich de komende maanden geleidelijk* verder, ook wanneer de impact van de pandemie opnieuw zou vergroten. Dus: een bijkomende coronagolf beïnvloedt de economische ontwikkeling uiteraard in negatieve zin, maar leidt niet meer tot het volledig stilval- len van grote delen van de economie, zoals in 2020 het geval was.
- Door het Federale Planbureau (FPB) wordt aangegeven dat de *huidige inflatieopstoot* gekenmerkt wordt door een kortstondige hoge piek in het voorjaar van 2022, die vervolgens snel zou afnemen. De middel- lange termijnvooruitzichten geven aan dat de inflatie in 2023 en 2024 onder de drempel van 2% zou blijven.
- De *Vlaamse schuld* is door de coronacrisis aanzienlijk aangegroeid, wat ook voor de andere Belgische overheden (federaal, gewesten en ge- meenschappen) evenals de buurlanden het geval is. De evolutie van de rentevoeten in de komende jaren wordt daarmee een belangrijk aan- dachtspunt.
- De Europese Commissie voorziet dat een hervormde *Europese begro- tingsopvolging* vanaf 2023 terug wordt opgestart, vermoedelijk met een jaarlijkse uitgavennormering en een schulddoelstelling op middellange termijn als kernelementen. Vlaanderen bereidt zich op deze ontwikke- lingen reeds voor, onder andere door de uitgavennorm in ontwerp. Verondersteld wordt dat de vernieuwde Europese begrotingsopvolging vanaf 2023 geen significante wijzigingen aan het Vlaamse begrotings- beleid oplegt.

7. De SERV heeft de actualisering van de begroting 2022 en volgende jaren in dit rapport consequent vanuit de *assumptie van ongewijzigd beleid* uitgevoerd. Dit impliceert: de *macro-economische parameters beschikbaar bij opmaak* van het rapport zijn integraal toegepast, en enkel de *vandaag gekende en gedocu- menteerde regeringsbeslissingen langs ontvangsten- en uitgavenzijde* zijn in de ra- mingen voor de komende jaren meegenomen.

In de huidige context impliceert deze assumpties dat de ontvangsten sneller aangroeien dan de uitgaven, door de sterk gestegen inflatie (zie verder). Ander- zijds impliceert de assumptie van ongewijzigd beleid dat geen nieuwe beleids- impulsen verondersteld worden die zouden kunnen gerealiseerd worden met deze bijkomende ontvangsten, dus ook niet voor een eventuele volgende co- ronagolf. Bovendien is het in september 2021 besliste traject met maatregelen

om de beleidsruimte te vergroten tijdens de tweede helft van de legislatuur integraal gerespecteerd.

De recente macro-economische parameters zijn in de analyse consequent toegepast:

- De inflatieparameters voor 2021 en 2022 zijn afkomstig van de raming van het Federale Planbureau van januari 2022;
- De inflatieparameters voor 2023 en 2024 evenals de raming van de economische groei voor de gehele periode (2021 tot 2024) zijn afkomstig van de laatste economische projecties van de NBB (Economisch Tijdschrift van december 2021).

Recente inflatieopstoot: gunstig voor de Vlaamse begroting

8. De afgelopen maanden is de *geraamde evolutie van de inflatie* zowel op Belgisch als internationaal niveau *sterk onderschat*. Het Federale Planbureau gaat er steeds van uit dat de 'piek' van de inflatieopstoot in het eerste kwartaal van 2022 zal vallen en nagenoeg volledig zal weggewerkt zijn tegen het vierde kwartaal van 2022. Vooralsnog onduidelijke actuele factoren zoals het verdere verloop van de energieprijzen, verstoorde aanvoerketens en de mogelijke impact van de klimaatverandering kunnen een invloed hebben op de inflatie-evolutie.

De prognoseverschillen vergroten daarmee aanzienlijk op slechts enkele maanden tijd: in de laatste meerjarenraming (oktober 2021) werd uitgegaan van een inflatie van 1,90% voor 2021, terwijl de FPB-raming van januari 2022 zou uitkomen op 2,44% voor 2021, dus een verschil van +0,54%-punt. Voor 2022 zijn de prognoseverschillen extreem groot: in die laatste meerjarenraming werd de inflatie voor 2022 geraamd op 2,10%, terwijl die vandaag zou uitkomen op 5,00%, of een verschil van +2,90%-punt. De onzekerheid over de huidige inflatievooruitzichten is bovendien zeer groot, zelfs voor ramingen op korte termijn, en niet te vergelijken met gelijk welke periode sinds de jaren '80 van de vorige eeuw.

9. De inflatie heeft een *aanzienlijk verschillende directe impact* op de ontvangstenzijde dan op de uitgavenzijde van de Vlaamse begroting.

De Vlaamse ontvangsten evolueren bijna volledig in verhouding met de inflatie (index van de consumptieprijzen CPI). De bepalingen in de Bijzondere Financieringswet (BFW) voorzien immers dat de van het federale niveau overgedragen middelen steeds integraal aan de inflatie aangepast worden. Ook de ontvangsten uit de bruto-opcentiemen en de meeste gewestbelastingen evolueren in hoge mate mee met de inflatie.

10. Dat geldt niet langs de uitgavenzijde. Vooreerst volgen vele indexeringsmechanismen langs uitgavenzijde de (afgevlakte) gezondheidsindex (GZI). De gezondheidsindex neemt de energieprijzen en enkele specifieke producten (zoals tabaksproducten) slechts gedeeltelijk en steeds vertraagd op. Zeker bij een snelle stijging van de CPI zal de groei dus later in de gezondheidsindex tot uiting komen. Indien de groei van de CPI bovendien voornamelijk tot stand komt via stijgende energieprijzen zal de CPI ook een sterkere groei realiseren dan de GZI.

Daarnaast zijn heel wat Vlaamse uitgaven niet gekoppeld aan een index. Uitgaven zoals het Gemeentefonds (jaarlijkse groei met 3,5%) en de kinderbijslag (verlaagd tot het einde van de legislatuur naar een groei van 1%) kennen een vaste groeivoet.

11. Beide elementen resulteren de volgende jaren, gegeven de *assumptie van ongewijzigd beleid*, in een significante *positieve impact op het Vlaamse begrotings-saldo*. Immers, de ontvangsten zouden bij eenzelfde inflatie- en gezondheidsindex in verhouding sneller stijgen dan de uitgaven.

De huidige inflatieopstoot is daarmee een *positieve meevaller* voor de Vlaamse begroting. Samen met heroverwegingen van het bestaande beleid wordt het mogelijk meer beleidsruimte te creëren zodat bijkomende beleidsuitdagingen kunnen aangepakt worden. De SERV herinnert aan zijn oproep om de uitgaven voor investeringen sneller te laten groeien dan deze voor andere uitgaven. De *reële groei van de niet-investeringsuitgaven* blijft evenwel positief, zodat ook bij de niet-investeringsuitgaven *nieuwe beleidsinitiatieven* gerealiseerd kunnen worden.

Raming Vlaamse begroting in de verdere legislatuur

12. Het vorderingensaldo zou in de actualisatie van de Vlaamse begroting 2022 door de SERV € -2,7 mld bedragen (opgesteld conform de Europese begrotingsopvolging).

Door de gestegen inflatie worden de ontvangsten in begrotingsjaar 2022 in de SERV-raming € 1,5 mld hoger geraamd dan in de ingediende begroting 2022. De stijging komt vooral tot stand bij de BFW-dotaties (€ +1,2 mld, waarvan € 755 mln afrekeningen van 2021), maar ook bij de bruto-opcentiemen (€ +124 mln) en de gewestbelastingen (€ +191 mln).

De uitgaven voor 2022 liggen in de SERV-raming € 1,6 mld hoger dan geraamd bij de ingediende begroting 2022. De stijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de verhoogde coronaprovisie met € 700 mln en de impact van de inflatievooruitzichten (€ +962 mln).

Beide elementen samen leiden tot een verslechtering van het Vlaamse saldo met € 149 mln ten opzichte van de ingediende begroting 2022.

13. In de twee laatste jaren van de legislatuur zouden de begrotingstekorten evenwel aanzienlijk kleiner worden, tot € -1,7 mld in 2023 en € -919 mln in 2024 (conform de Europese begrotingsopvolging).

De begrotingstekorten zouden aanzienlijk verbeteren ten opzichte van de laatste MJR 2021-2026: een verschil van € +746 mln voor 2023 en € +827 mln voor 2024. Door de hoge inflatie in 2022 en het wegvallen van de coronaprovisie vanaf 2023 zouden de ontvangsten immers respectievelijk met € 1,6 en € 1,5 mld stijgen, terwijl de uitgaven in die jaren slechts met € 812 en € 663 mln zouden toenemen.

14. Na het verwijderen van de ontvangsten en uitgaven voor Vlaamse Veerkracht en de Oosterweeluitgaven - conform de begrotingsdoelstelling van de Vlaamse Regering - zou de Vlaamse begroting in 2024 bijna in evenwicht zijn: een tekort van € -126 mln.

15. Bij de opmaak van de begroting 2021 besliste de Vlaamse Regering tot volgende begrotingsdoelstelling: op het einde van de legislatuur (2024) bedraagt het tekort op de begroting de helft van het verwachte tekort in 2022. Deze doelstelling kan getoetst worden via deze raming: het resultaat voor 2024 bij ongewijzigd beleid wordt vergeleken met de helft van het verwachte tekort in 2022, vervolgens kan de gecumuleerde inspanning tussen 2022 en 2024 berekend worden om deze doelstelling te bereiken.

De helft van het geraamde tekort van 2022, zoals gedocumenteerd in de MJR 2021-2026 (€ -1,6 mld zonder Oosterweeluitgaven en VV-uitgaven en -ontvangsten), *komt neer op een doelstelling (toegestane tekort in 2024) van € -782 mln. Een tekort van € -953 mln in 2024, zoals geraamd in de laatste Meerjarenraming, zou bijgevolg een bijkomende inspanning van € 172 mln vereisen om de doelstelling te bereiken.*

In de SERV-actualisering zou een tekort van € -126 mln in 2024 ontstaan, zodat de Vlaamse begroting de beoogde doelstelling (halvering tekort van 2022) bij ongewijzigd beleid dan ook *zonder bijkomende inspanningen* zou realiseren.

Vlaamse schuld blijft bij ongewijzigd beleid verder stijgen

16. De raming van de Vlaamse schuldevolutie bij ongewijzigd beleid vertrekt van de gedocumenteerde geconsolideerde schuld (2021) in de MJR 2021-2026. De Vlaamse geconsolideerde schuld groeide de afgelopen coronajaren door de begrotingstekorten aan van € 20,0 mld in 2019 tot € 31,8 mld in 2021 (exclusief de van het federale niveau overgenomen ziekenhuisschuld, € 3.149 mln bij

begroting 2022BO). Er wordt daarbij rekening gehouden met het verbeterde vorderingssaldo en een daling van de schuld in 2021 met € 1,3 mld, zoals gedocumenteerd in de (voorlopige) uitvoering van de begroting 2021.

17. In de MJR 2021-2026 zou de Vlaamse schuld tegen het einde van de legislatuur € 46,7 mld bedragen, of 90,4% van de Vlaamse ontvangsten, en komt daarmee dus ver boven de Vlaamse schuldratiodrempel van 65% van de ontvangsten uit. In de SERV-raming zou de Vlaamse schuld door de gedaalde tekorten minder snel toenemen: tot € 44 mld in 2024, of 82,9% van de ontvangsten.

Daarbij mag niet uit het oog verloren worden dat de daling van de schuldratio bij ongewijzigd beleid niet alleen zou ontstaan door de kleinere verwachte tekorten (teller) maar eveneens door de aanzienlijk hoger geraamde ontvangsten (noemer).

Budgettaire impact van de coronacrisis: een poging tot synthese

18. Een vergelijking van het begrotingstraject opgesteld in de meerjarenraming 2019-2024 (opgesteld in oktober 2019) met het door de SERV geactualiseerde begrotingstraject 2021-2026 maakt het mogelijk de impact van de coronacrisis in het Vlaamse begrotingstraject in kaart te brengen. De onderstaande cijfers verduidelijken dus steeds de verschillen tussen deze ramingen.

In 2019, het laatste jaar voor de uitbraak van de coronapandemie, kleurde de Vlaamse begroting beperkt rood: een blijvend tekort (voor correcties en elementen niet meegenomen in de Vlaamse begrotingsdoelstelling) kleiner dan € 1 mld werd in de laatste jaren van de vorige legislatuur opgetekend.

In 2020 is de toename van het tekort (€ -5,4 mld ten opzichte van de begroting BO2020) zowel te wijten aan gedaalde ontvangsten (€ -2,4 mld, 44% van het verschil) als gestegen uitgaven (€ +3,4 mld coronaprovisie en € -0,4 mld aan uitgaven onder constant beleid; samen 56%).

De toename van het tekort in 2021 ten opzichte van de MJR 2019-2024 (€ -3 mld) is uitsluitend te situeren langs uitgavenzijde, hoofdzakelijk bij de coronagerelateerde uitgaven (€ +1,98 mld covid-provisie en € +209 mln via Vlaamse Veerkracht), maar ook bij de overige uitgaven (€ +840 mln, hoofdzakelijk door bijkomende regeringsbeslissingen genomen bij de opmaak van de initiële en aangepaste begrotingen 2021). De ontvangsten knopen daarentegen door de sneller dan verwachte economische relance en de hoge inflatie sneller terug aan met het traject van voor de pandemie (€ +166 mln).

19. In 2022 is het begrotingstekort € -2,4 mld negatiever dan het tekort geraamd in de MJR 2019-2024. De corona-gerelateerde uitgaven en ontvangsten

hebben een negatieve impact van € -1,5 mld op het saldo. Daarnaast liggen de overige uitgaven en ontvangsten ver boven hun traject van voor de pandemie. De uitgaven (€ +2,9 mld) zijn echter veel sterker gestegen dan de ontvangsten (€ +2 mld), wat een negatieve impact op het saldo ten opzichte van de MJR 2019-2024 van € -929 mln impliceert.

20. De geleidelijke verbetering van de tekorten in de laatste jaren van deze legislatuur wordt verklaard door de dalende corona-gerelateerde uitgaven en de ontvangsten die sneller toenemen dan de uitgaven: tegen het einde van de legislatuur liggen de overige ontvangsten en uitgaven (excl. covid en VV) € 1,5 mld hoger dan geraamd voor de pandemie. De gunstige impact van de toegenomen inflatie binnen de SERV-actualisatie en de begrotingsmaatregelen genomen bij het begrotingsconclaaf 2021 en 2022 vormen de belangrijkste verklaring voor deze evolutie. Deze laatste beslissingen beperken de uitgaven in 2023 en 2024, terwijl de regeringsbeslissingen bij de begrotingen 2021 de uitgaven deden stijgen.

Fundamente Vlaamse begrotingsbeleid niet gewijzigd door bijkomende inflatie-ontvangsten

21. De Vlaamse sociale partners hebben de afgelopen jaren steeds gepleit voor een evenwichtig beleid, dat het garanderen van op termijn houdbare overheidsfinanciën combineert met het bewerkstelligen van een evenwichtige economische en maatschappelijke relance.

Deze beleidsdoelstellingen blijven vandaag even relevant.

22. De *eerste centrale beleidsdoelstelling* voor 2022 en volgende jaren blijft dan ook: *zo snel en zo efficiënt mogelijk blijven inzetten op een duurzame economische groei*. De aantrekkende internationale conjunctuur, de volledige uitvoering van het transformatieprogramma Vlaamse Veerkracht evenals de grootschalige investeringsprogramma's van buurlanden zijn daarin cruciaal. Deze groei is geen doel op zich, maar noodzakelijk om budgettaire ruimte te creëren voor de beleidsprioriteiten, zoals: de investeringen voor een *groene en digitale transitie*, het ondersteunen van de *concurrentiepositie en innovatiecapaciteit van onze economie*, en het *versterken van het gezondheids- en welzijnsbeleid* evenals van het *arbeidsmarkt-, onderwijs- en vormingsbeleid*.

23. De *tweede centrale beleidsdoelstelling* voor de verdere legislatuur is in de visie van de SERV: *terug aanknopen bij houdbare Vlaamse overheidsfinanciën*. Deze doelstelling zou door de bijkomende inflatieontvangsten sneller dan aanvankelijk vermoed gerealiseerd kunnen worden.

Initiatieven van de Vlaamse Regering qua begrotingsbeleid

24. De belangrijkste initiatieven van de huidige Vlaamse Regering qua begrotingsbeleid, zijn de voorbereidingen voor een Vlaamse uitgavennormering en de analyses over de *relevantie, efficiëntie en effectiviteit van bestaand beleid* via de zogenaamde *Vlaamse Brede Heroverweging*.

25. Bedoeling van een *uitgavennormering* is het creëren van bijkomende budgettaire ruimte, zodat de begroting niet ontspoot en er voldoende middelen beschikbaar blijven voor de beleidsprioriteiten. Een uitgavennormering impliceert dat wordt nagedacht over de vraag welke uitgaven meer dan wel minder mogen toenemen, wat de doelmatigheid en efficiëntie van het beleid zal verhogen. Het geheel draagt bij tot het verankeren en verder uitbouwen van een structureel begrotingsbeleid.

26. De SERV heeft in het verleden aangegeven *princiepelijk positief* te staan tegenover het voorstel om een uitgavennormering in te voeren in het Vlaamse begrotingsproces. De SERV heeft daarbij steeds benadrukt dat een specifieke normering voor investeringen en groeiversterkende uitgaven wenselijk en nodig is, wat helder moet uitgewerkt zijn bij implementatie van de uitgavennorm.

27. Via de Vlaamse Brede Heroverweging wil de Vlaamse Regering de *grondige doorlichting van significante recurrente uitgaven* (en waar relevant kostendekkingsgraden) structureel *in het Vlaamse begrotingsproces verankeren*. Elk beleidsdomein heeft een analysedocument opgemaakt waarin wordt nagegaan of de huidige beleidsinitiatieven en - uitgaven behoren tot de *kerntaken binnen dat domein*, of het huidige beleid *doeltreffend* is, en of er *efficiëntiewinsten* gerealiseerd kunnen worden. De rapporten per beleidsdomein zijn in de loop van september 2021 opgeleverd en beschikbaar op de website van het beleidsdomein Financiën en Begroting.

28. De SERV staat uiteraard *princiepelijk positief* tegenover elke grondige en onderbouwde doorlichting van overheidsuitgaven, met het oog op het verbeteren van de *efficiëntie en effectiviteit ervan*.

De SERV zal in de loop van 2022 een advies op eigen initiatief uitbrengen over het gehele proces van de Vlaamse Brede Heroverwegingen en de wijze waarop dergelijke initiatieven structureel verankerd kunnen worden in het functioneren van de Vlaamse overheid.

Rapport

1. Omgevingsanalyse

1.1 Macro-economische context

29. De verwachte economische heropleving na de coronacrisis is sinds het voorjaar van 2021 sneller tot stand gekomen dan aanvankelijk geraamd, met de sterkste groei in het tweede en derde kwartaal van 2021. In het laatste kwartaal van 2021 vertraagt de heropleving echter aanzienlijk, door de 4de (en 5de) coronagolf.

30. De *conjunctuurbarometer* (producenten) van de NBB (december 2021b) daalt licht in de afgelopen maanden, al blijven de verschillen beperkt, na een sterke stijging in vooral de eerste helft van het jaar. De groeiende internationale logistieke flessenhalzen lijken de belangrijkste rem aan de productiezijde te zijn.

De indicator van het *consumentenvertrouwen* (NBB, december 2021c) daalt sinds oktober 2021 na een sterke stijging sinds mei 2021, en komt in januari 2022 terug uit op zijn laagste punt sinds mei 2021. De indicator ligt nog steeds boven het langetermijngemiddelde, maar is teruggevallen tot een niveau vergelijkbaar met de situatie vóór het begin van de coronacrisis. Het recente vertrouwensverlies is voornamelijk te wijten aan verslechterde vooruitzichten voor de algemene economische situatie en de werkloosheid.

31. Na de zomer van 2021 is de economische productie (bbp) terug op het *niveau van voor de coronacrisis* gekomen. Wel is de heropleving *niet op een evenwichtige wijze* over de gehele economie verdeeld. Drie types van sectoren blijven vandaag duidelijk achter: sectoren die sterk afhankelijk zijn van de *internationale handel*, sectoren die de impact van het *coronabeleid* sterk voelen, en sectoren die beïnvloed worden door de sterk gestegen *energieprijzen*.

32. Het economisch herstel is in 2022 afhankelijk van volgende voorwaarden: de *pandemie onder controle krijgen en houden*, en het *regionale, federale en Europese ondersteuningsbeleid gericht voeren op maat van de huidige reële noden van de sectoren en huishoudens* die de negatieve impact van de pandemie ondergaan.

Verder economisch herstel zal mee bepaald worden door a/ de snelheid waarmee de *toeleveringsproblemen in de internationale handel* worden opgelost, b/ de manier waarop de *tekorten en spanningen op de arbeidsmarkt* worden verminderd, en c/ de mate waarin de *energieprijzen en inflatie terug gebracht worden tot een jaarlijkse groei onder of rond de 2%* (wat in 2022 niet het geval zal zijn).

33. Het antwoord op de coronacrisis bestaat echter niet alleen uit het gericht en selectief ondersteunen van de *economische relance*. Vandaag moet de focus meer dan ooit gelegd worden op grondige hervormingen en strategische transitie op tal van domeinen, om de *transformatie van de Vlaamse economie* te ondersteunen.

34. De SERV heeft in eerdere rapporten en adviezen zijn waardering uitgesproken voor het beleid van de Vlaamse overheid om de *economische en sociale impact van de coronacrisis* op te vangen, en herhaalt en bevestigt deze boodschap. Zonder de interventies van de Vlaamse en federale overheden had de coronacrisis geresulteerd in een *economische en sociaal debacle* zonder voorgaande.

35. Zeker op de korte termijn bestaat er *grote onzekerheid* over de te verwachten macro-economische evoluties. Dit SERV-rapport moet dan ook beschouwd worden als een *momentopname* met onzekere begrotingscijfers uitgaande van de meest recente ramingen.

Uitgangspunten gehanteerd bij de opmaak van dit rapport zijn:

- Het *economisch herstel* zet zich de komende maanden geleidelijk verder, ook wanneer de impact van de pandemie opnieuw zou vergroten. Dus: een bijkomende coronagolf beïnvloedt de economische ontwikkeling uiteraard in negatieve zin, maar leidt niet meer tot het volledig stilvallen van grote delen van de economie, zoals in 2020 het geval was.
- Door het Federale Planbureau (FPB) wordt aangegeven dat de *huidige inflatieopstoot* gekenmerkt wordt door een kortstondige hoge piek in het voorjaar van 2022, die vervolgens snel zou afnemen. De middellange termijnvooruitzichten geven aan dat de inflatie in 2023 en 2024 onder de drempel van 2% zou blijven.
- De *Vlaamse schuld* is door de coronacrisis aanzienlijk aangegroeid, wat ook voor de andere Belgische overheden (federaal, gewesten en gemeenschappen) evenals de buurlanden het geval is. De evolutie van de rentevoeten in de komende jaren wordt daarmee een belangrijk aandachtspunt.
- De Europese Commissie voorziet dat een hervormde *Europese begrotingsopvolging* vanaf 2023 terug wordt opgestart, vermoedelijk met een jaarlijkse uitgavennormering en een schuld-doelstelling op middellange termijn als kernelementen. Vlaanderen bereidt zich op deze ontwikkelingen reeds voor, onder andere door de uitgavennorm in ontwerp. Verondersteld wordt dat de vernieuwde Europese begrotingsopvolging vanaf 2023 geen significante wijzigingen aan het Vlaamse begrotingsbeleid oplegt.

1.2 Recente evolutie van de inflatie in België

36. De afgelopen maanden is de *geraamde evolutie van de inflatie* zowel op Belgisch als internationaal niveau *sterk onderschat*. Het Federale Planbureau gaat er steeds van uit dat de 'piek' van de inflatieopstoot in het eerste kwartaal van 2022 zal vallen en nagenoeg volledig zal weggewerkt zijn tegen het vierde kwartaal van 2022. Zie Figuur 1 (index van de consumptieprijzen CPI) en Figuur 2 (gezondheidsindex GZI) op de volgende pagina's voor de geraamde inflatievooruitzichten sinds mei 2021.

Vooralsnog onduidelijke actuele factoren zoals het verdere verloop van de energieprijzen, verstoorde aanvoerketens en de mogelijke impact van de klimaatverandering kunnen een invloed hebben op de inflatie-evolutie.

De prognoseverschillen vergroten daarmee aanzienlijk op slechts enkele maanden tijd: in de laatste meerjarenraming (oktober 2021) werd uitgegaan van een inflatie van 1,90% voor 2021, terwijl de FPB-raming van januari 2022 zou uitkomen op 2,44% voor 2021, dus een verschil van +0,54%-punt. Voor 2022 zijn de prognoseverschillen extreem groot: in die laatste meerjarenraming werd de inflatie voor 2022 geraamd op 2,10%, terwijl die vandaag zou uitkomen op 5,00%, of een verschil van +2,90%-punt. De onzekerheid over de huidige inflatievooruitzichten is bovendien zeer groot, zelfs voor ramingen op korte termijn, en is niet te vergelijken met gelijk welke periode sinds de jaren '80 van de vorige eeuw. Zie Tabel 1.

Tabel 1 België, recente inflatie vooruitzichten, in %

	2021	2022	2023	2024
Inflatie, FPB september 2021 (MJR 2021-2026)	1,90%	2,10%	1,70%	1,70%
Inflatie, NBB, december 2021	3,20%	4,90%	1,20%	1,20%
Inflatie, FPB, raming van januari 2022	2,44%	5,00%		

37. De *geraamde overschrijdingen van de afgevlakte gezondheidsindex* relevant voor de loonvorming en sociale uitkeringen, met een belangrijke impact op de uitgavenzijde (geïndexeerde uitgaven) van de Vlaamse begroting, verschuiven aanzienlijk door de aangepaste inflatievooruitzichten. Tabel 2 geeft enkele FPB-ramingen sinds juni 2021:

- de economische vooruitzichten 2021-2026 van het FPB van juni 2021;
- de economische begroting 2021-2022 van september 2021 aangevuld met de economische vooruitzichten 2021-2026 van juni (beide FPB) waarop de MJR 2021-2026 gebaseerd is;
- de raming van januari 2022 van het FPB aangevuld met de Economische Projecties van de NBB van december 2021 waarop de SERV-actualisatie van de begroting 2022-2024 (Hoofdstuk 4) gebaseerd is.

In de economische vooruitzichten 2021-2026 van het FPB van juni 2021 werd nog verondersteld dat de volgende indexoverschrijding zou plaatsvinden in oktober 2021, die echter reeds in augustus 2021 overschreden werd.

In de MJR 2021-2026 wordt vervolgens rekening gehouden met een indexoverschrijding in juni 2022, maar deze werd reeds gerealiseerd in december 2021.

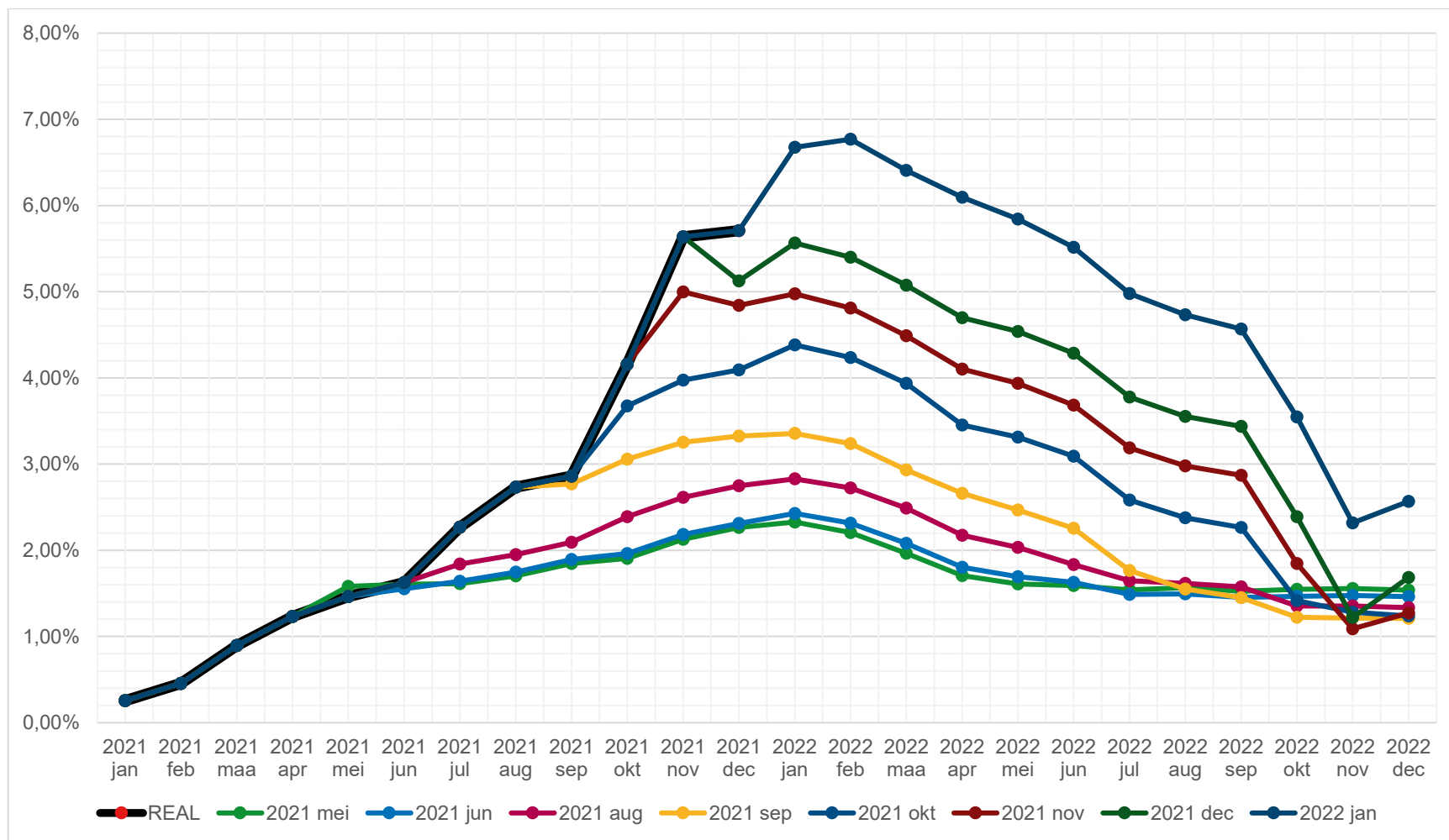
Ook de laatste inflatieraming vervroegt de volgende indexoverschrijding aanzienlijk: van augustus 2023 (MJR 2021-2026, raming van september 2021) naar februari 2022 (raming van januari 2022). In juni 2021 werd geraamd dat deze indexoverschrijding pas in februari 2024 zou plaatsvinden, of een verschil met twee jaar.

In de MJR 2021-2026 (raming van september 2021) zou de volgende overschrijding plaatsgrijpen in oktober 2024, maar zou in de recente FPB en NBB-ramingen reeds gerealiseerd worden in januari 2023. Als de huidige trend van onderschatte inflatieramingen zich zelfs maar beperkt zou doorzetten, dan worden in 2022 (net als in 2021) twee overschrijdingen geregistreerd.

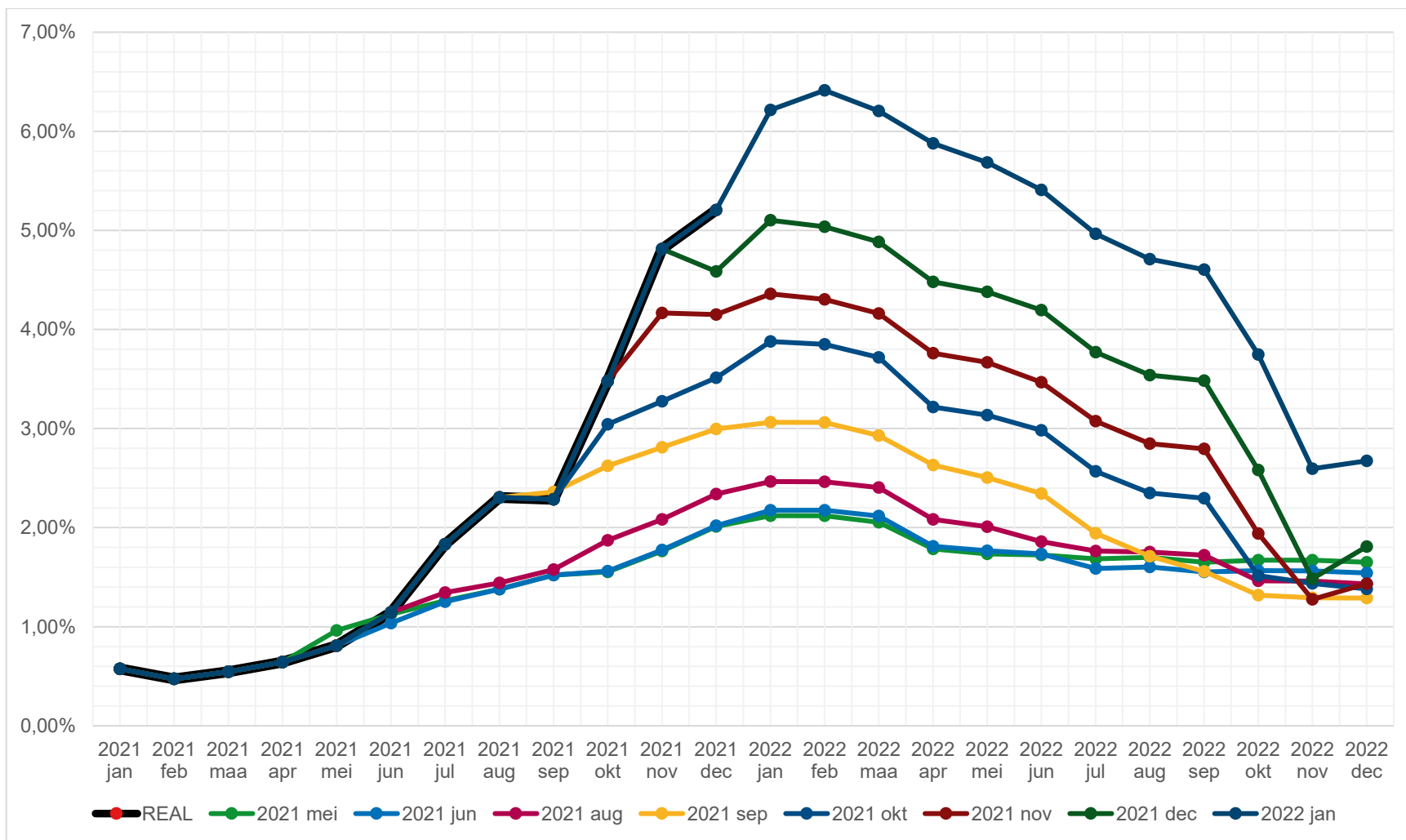
Tenslotte dient er gewezen te worden op de laatste indexoverschrijding van de legislatuur: vandaag (januari 2022) wordt geraamd dat deze zal plaatsgrijpen in oktober 2024. Deze vijfde indexoverschrijding in ongeveer drie jaar tijd is niet voorzien in de MJR 2021-2026.

Tabel 2 Federale Planbureau en Nationale Bank van België, België, opeenvolgende geraamde overschrijdingen van de afgevlakte gezondheidsindex in 2021 en volgende jaren, inflatieramingen

STATBEL REAL	FPB juni 2021 (Economische vooruitzichten 2021-2026)	FPB sep 2021 (Economische begroting 2021-2022 + Economische vooruitzichten 2021-2026 van juni 2021, MJR 2021-2026)	FPB jan + NBB dec (SERV-actualisatie MJR 2021-2026)
2021 aug	2021 okt	2021 aug	2021 aug
2021 dec	2023 jan	2022 jun	2021 dec
	2024 feb	2023 aug	2022 feb
		2024 okt	2023 jan
			2024 okt

Figuur 1: België, 2021 en 2022, inflatie index consumptieprijzen (CPI) op jaarbasis, realisaties (Statbel) en ramingen (FPB) sinds mei 2021

Figuur 2: België, 2021 en 2022, inflatie gezondheidsindex (GZI) op jaarbasis, realisaties (Statbel) en ramingen (FPB) sinds mei 2021

2. Begroting 2021: stand van zaken

2.1 Inzet van de provisies

2.1.1 Coronaprovisie

38. Alle regeringen in dit land hebben hun begrotingen gebruikt als *buffer en schokdemper* om de impact van de coronacrisis op te vangen. De overheden namen maatregelen om het inkomen van burgers, zelfstandigen en bedrijven te beschermen, ondersteunden de liquiditeitspositie van ondernemingen, en ontwikkelden initiatieven om de slagkracht van het zorg- en welzijnssysteem in de strijd tegen corona te versterken.

39. Bij de begrotingsopmaak 2021 werden de corona-uitgaven geraamd op € 1 mld euro (€ 300 mln bij het indienen van de begroting in oktober 2020 + € 700 mln via een amendement in december 2020).

In 2021 werd de corona-provisie tweemaal opgetrokken. Bij de eerste begrotingsaanpassing 2021 (ingediend in mei 2021) werd de coronaprovisie verhoogd tot € 1,85 mld. Bij de tweede begrotingsaanpassing 2021¹ werd de corona-provisie opgetrokken met € 130 mln naar aanleiding van de vierde coronagolf. In deze begrotingsaanpassing werd eveneens een krediet van € 130 mln voor de toekenning van de jobbonus geblokkeerd, waardoor deze tweede begrotingsaanpassing geen impact heeft op het vorderingensaldo.

Inzet van de coronaprovisie 2021 via herverdelingen

40. Via de herverdelingen vanuit het provisieartikel naar de inhoudelijke artikels kan een eerste stand van zaken van de inzet van de coronaprovisie voor 2021 opgesteld worden. Hierbij dient benadrukt te worden dat de rapportering over herverdelingen enkele weken en maanden kan achter lopen, zodat vandaag slechts een onvolledig beeld kan geschetst worden. Op basis van de in begin januari 2022 beschikbare gegevens werd € 1.649 mln VAK en € 1.646 mln VEK vanuit de corona-provisie herverdeeld, of ongeveer vier vijfde van de beschikbare middelen.

41. De uitgaven uit de Vlaamse coronaprovisie 2021 zijn in hoge mate besteed aan het ondersteunen van het economische weefsel, conform de bevoegdheidsverdeling in België waarbij het economisch ondersteuningsbeleid gewestmaterie is. Via het Hermesfonds werd € 773 mln VAK en VEK of 46,9% van de herverdeelde middelen 2021 besteed binnen het Inhoudelijk Structuurelement (ISE) 'Groeiondersteuning KMO's en groeibedrijven'. Zie Tabel 3.

¹ <https://beslissingenvlaamse-regering.vlaanderen.be/document-view/6196B06D364ED90008000285>

Het resterende deel van herverdelingen is voornamelijk verdeeld over de beleidsdomeinen Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG), Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie (KBBJ), Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM) en Mobiliteit en Openbare Werken (MOW).

Tabel 3 Vlaamse overheid, inzet van de coronaprovisie 2021 via herverdelingen gedocumenteerd tot einde december 2021, per inhoudelijk structuurelement (ISE), belangrijkste bestedingen, in € mln

BD	ISE	Beschrijving ISE	VAK	VEK	In % VAK	In % VEK
FB	CA	PROVISIE CORONA 2021	-1.649.000	-1.645.970	-100%	-100%
EWI	ED	GROEI-ONDERSTEUNING KMO'S EN GROEIBEDRIJVEN	772.660	772.660	46,86%	46,94%
OV	FD	KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS	29.320	29.320	1,78%	1,78%
WVG	GJ	PREVENTIE	111.991	113.222	6,79%	6,88%
WVG	GK	WOONZORG EN EERSTE LIJN	193.330	193.330	11,72%	11,75%
WVG	GT	SOCIALE BESCHERMING	55.082	55.082	3,34%	3,35%
WVG	GU	GEINTEGREERD GEZINSBELEID	35.542	35.542	2,16%	2,16%
CJSM	HA	BELEIDSWERKING EN INTERNATIONAAL BELEID ONDERSTEUNEN	17.612	23.574	1,07%	1,43%
CJSM	HN	SPORT VOOR ALLEN	60.054	35.054	3,64%	2,13%
MOW	ME	BASISBEREIKBAARHEID	72.541	72.541	4,40%	4,41%
KBBJ	SG	BINNENLANDS BESTUUR	128.158	125.179	7,77%	7,61%
KBBJ	SQ	FACILITEITEN	19.674	23.613	1,19%	1,43%
KBBJ	SW	TOERISME	45.175	45.175	2,74%	2,74%
		OVERIGE	107.861	121.678	6,54%	7,39%

Tabel 4 Vlaamse overheid, inzet van de coronaprovisie 2020 (begrotingsuitvoering) en 2021 (via herverdelingen) gedocumenteerd tot einde december 2021, per beleidsdomein, vereffeningskredieten, in € mln

	2020 (VEK, UITV2020)	2020 (% UITV2020)	2021 (VEK, herverdelingen)	2021 (% herverdelingen)
FB	-3.457.500	-100,00%	-1.645.970	-100%
EWI	2.160.035	62,47%	851.370	51,7%
OV	156.174	4,52%	41.573	2,5%
WVG	468.854	13,56%	413.185	25,1%
CJSM	78.046	2,26%	60.330	3,7%
WSE	125.254	3,62%	0	0,0%
LV	16.069	0,46%	0	0,0%
MOW	76.133	2,20%	72.541	4,4%
OMG	168.306	4,87%	6.695	0,4%
KBBJ	208.629	6,03%	200.276	12,2%
HE	0	0,00%	0	0,0%
TOT	0	0,00%	0	0,00%

42. De inzet van de corona-provisie 2021 doorheen de beleidsdomeinen loopt in belangrijke mate gelijk met de verdeling van de corona-uitgaven in 2020 (begrotingsuitvoering). Ook in 2020 werden de meeste middelen naar het beleidsdomein EWI herverdeeld.

Toch zijn er ook kleine verschillen op te merken. In verhouding tot de totale corona-uitgaven krijgen de beleidsdomeinen WVG, KBBJ en MOW in 2021 meer middelen vanuit corona-provisie, terwijl verhoudingsgewijs de corona-uitgaven in de beleidsdomeinen EWI, WSE, OMG en OV afnemen. Zie Tabel 4.

2.1.2 Vlaamse Veerkracht

Impact op de begroting

43. De Vlaamse Regering heeft de € 4,3 mld voorziene uitgaven (VAK en VEK) voor het relanceplan Vlaamse Veerkracht integraal in de initiële begroting 2021 ingeschreven. In de aangepaste begroting 2021 werden de VEK-uitgaven bijgesteld naar € 2,0 mld. De MJR 2021-2026 (oktober 2021) geeft de verdeling van de resterende middelen tot en met begrotingsjaar 2026. De totale VEK-uitgaven voor het relanceplan Vlaamse Veerkracht in de periode 2021 tot 2026 sommen tot € 5,86 mld, of € 1,56 mld meer dan de voorziene uitgaven (€ 4,3 mld). Zie Tabel 5.

De afwijking wordt als volgt verklaard: bij de eerste begrotingsmonitoring (oktober 2021, voorlopige raming van de uitvoering van de begroting 2021) werden de uitgaven van het relanceplan voor 2021 ingeschat op € 439,4 mln vereffeningskredieten (VEK). In de MJR 2021-2026 werden de uitgaven voor het relanceplan aangepast aan deze inschatting: zie Tabel 6. Na correctie voor de begrotingsmonitoring komen de totale VV-uitgaven terug uit op € 4,3 mld.

44. De Vlaamse regering verwacht een significante inbreng van EU-subsidies uit het steunfonds Europese Faciliteit voor Herstel en Veerkracht (gecumuleerd € 2,255 mld). De ontvangsten worden steeds in verhouding tot de uitgaven (€ 2,255 mld Europese ontvangsten voor VV / € 4,3 mld uitgaven voor VV = 52,4%) geraamd.

Er is in dit rapport geen rekening gehouden met de recente mediaberichten dat de Europese ondersteuning van het Belgische en Vlaamse relancebeleid aanzienlijk zou dalen (van € 5,9 mld naar € 4,5 mld?).

Tabel 5 Vlaamse begroting, MJR 2021-2026, verwerking van het relanceplan Vlaamse Veerkracht in de Vlaamse begroting (ontvangsten, uitgaven, saldo), in € dz

	BA2021	BO2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
Uitgaven VV	2.000.000	1.600.000	1.210.178	713.133	213.684	123.565	5.860.560
Ontvangsten VV	1.048.837	839.070	634.640	373.980	112.060	64.800	3.073.387
VV "buiten ESR-saldo"	951.163	760.930	575.538	339.153	101.624	58.765	2.787.173

Tabel 6 Vlaamse begroting, MJR 2021-2026, traject Vlaamse Veerkracht inclusief correctie voor 2021 (ontvangsten, uitgaven, saldo), in € dz

	2021	BO2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
Uitgaven VV	439.400	1.600.000	1.210.178	713.133	213.684	123.565	4.299.960
Ontvangsten VV	230.429	839.070	634.640	373.980	112.060	64.800	2.254.979
VV "buiten ESR-saldo"	208.971	760.930	575.538	339.153	101.624	58.765	2.044.981

45. Het relanceplan Vlaamse Veerkracht wordt daarmee in dit rapport op een identieke manier verwerkt als in de MJR 2021-2026.

Inzet van de provisie Vlaamse Veerkracht 2021

46. Via de herverdelingen vanuit het provisieartikel naar de inhoudelijke artikels wordt een eerste stand van zaken van de inzet van de provisie Vlaamse Veerkracht gegeven. Op basis van de in begin januari 2022 beschikbare gegevens werd € 1.425 mln VAK, ongeveer een derde van het gehele VV-budget, en € 266 mln VEK vanuit de Vlaamse Veerkracht provisie herverdeeld.

Tabel 7 Vlaamse overheid, inzet van de provisie Vlaamse Veerkracht 2021 via herverdelingen per inhoudelijk structuurelement (ISE), belangrijkste bestedingen, in € mln

BD	ISE	Beschrijving ISE	VAK	VEK	In % VAK	In % VEK
FB	CA	PROVISIE VV 2021	-1.425.323	-265.902	-100,0%	-100,0%
EWI	ED	GROEI-ONDERSTEUNING KMO'S EN GROEIBEDRIJVEN	165.485	34.073	11,6%	12,8%
OV	FG	ONDERSTEUNING ONDERWIJSINSTELLINGEN EN ONDERWIJSVELD	253.519	6.443	17,8%	2,4%
WVG	GT	SOCIALE BESCHERMING	18.828	17.673	1,3%	6,6%
WVG	GU	GEINTEGREERD GEZINSBELEID	20.950	5.930	1,5%	2,2%
CJSM	HB	INVESTEREN IN INFRASTRUCTUUR	79.326	5.123	5,6%	1,9%
CJSM	HN	SPORT VOOR ALLEN	22.781	0	1,6%	0,0%
MOW	ME	BASISBEREIKBAARHEID	41.744	799	2,9%	0,3%
MOW	ML	MODI-OVERSCHRIJDEND MOBILITEITSBELEID	206.520	26.380	14,5%	9,9%
MOW	MR	INVESTERINGEN WEGINFRASTRUCTUUR	30.622	11.157	2,1%	4,2%
MOW	MV	INVESTERINGEN WATERINFRASTRUCTUUR	88.919	3.401	6,2%	1,3%
OMG	QC	KWALITEIT ONROERENDERFGOEDZORG	32.000	516	2,2%	0,2%
OMG	QK	ENERGIE	215.733	10.801	15,1%	4,1%
OMG	QO	THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM OMGEVING	46.730	38.180	3,3%	14,4%
OMG	QQ	AANBODZIJDE WONINGMARKT	15.000	15.000	1,1%	5,6%
KBBJ	SH	STEDENBELEID	24.053	53	1,7%	0,0%
KBBJ	SN	DIGITALISERING	32.966	17.760	2,3%	6,7%
		OVERIGE	130.147	72.613	9,1%	27,3%

Bij de begrotingsmonitor van oktober 2021 werden de uitgaven van het relanceplan voor 2021 ingeschat op € 439,4 mln vereffeningskredieten (VEK). De afwijking tussen beide elementen toont aan dat de Vlaamse Regering in de besluitvorming van Vlaamse Veerkracht al veel verder staat dan gedocumenteerd via de herverdelingen².

47. De VV-provisie wordt herverdeeld naar een brede waaier aan inhoudelijke structuurelementen (ISE) in verschillende beleidsdomeinen, waarmee de brede sociaaleconomische scope van het relanceplan Vlaamse Veerkracht tot uiting komt. De herverdeelde uitgaven hebben onder andere betrekking op infrastructuur, energie, onderwijs, welzijn, economie en digitalisering. Zie Tabel 7. Ongeveer vier vijfde van de herverdeelde beleidskredieten zijn herverdeeld naar vier beleidsdomeinen: MOW (€ 370 mln), OMG (€ 322 mln), OV (€ 255 mln³) en EWI (€ 169 mln).

2.2 Uitvoering van de begroting 2021

48. Voor begrotingsjaar 2021 zijn de belangrijkste resultaten van het uitvoeringsrapport van het monitoringcomité (december 2021) overgenomen. Het uitvoeringsrapport is gebaseerd op waarnemingen tot en met november 2021, aangevuld met prognoses voor de laatste maand van 2021.

Het begrotingssaldo in het uitvoeringsrapport van de begroting 2021 bedraagt € -3,2 mld en is daarmee € 2,1 mld positiever dan het vorderingssaldo in de aangepaste begroting 2021. Zie Tabel 8.

49. Vooreerst is er een aanzienlijke impact van de aangepaste verwerking van het relanceplan: van € 2 mld naar € 439 mln uitgaven, en van € 1.049 mln naar € 230 mln ontvangsten. Beide bewegingen samen impliceren een verbetering van het saldo met € 742 mln.

De overige ontvangsten stijgen met € 747 mln ten opzichte van de aangepaste begroting 2021. Deze toename is hoofdzakelijk te situeren bij de gewestbelastingen (€ +470 mln), vooral via de registratiebelastingen (gestegen woonprijzen en groeiend aantal aktes) evenals de ontvangsten via instellingen (€ +275 mln). Zie Tabel 24 en Tabel 25 op pagina 65 in de bijlage voor een overzicht van de belangrijkste ontvangstencategorieën en gewestbelastingen.

50. De coronacrisis lijkt tevens een temperend effect op de overige uitgaven te hebben, bijvoorbeeld door een vertraging bij de uitvoering van werken of een verminderd gebruik van door de overheid gesubsidieerde diensten. In de begrotingsuitvoering 2021 worden de niet-corona

² De voortgang van het relanceplan wordt normaliter drie keer per jaar gemeten: in april, september en december. Zie ook de voortgangsrapporten via <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/vlaamse-veerkracht>.

³ De significante herverdelingen naar het beleidsdomein Onderwijs en Vorming (F) kunnen toegeschreven worden aan één project "VV015 - DIGITALE VERSNELLING LEERPLICHTONDERWIJS (DIGISPRONG)". Zie ook <https://beslissingen-vlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/605CEE08339140000800007B>.

gerelateerde uitgaven € 570,8 mln lager geraamd dan bij de aangepaste begroting 2021 (na de correctie voor onderbenutting).

Tabel 8 Vlaamse begroting, begrotingsuitvoering 2019, 2020, aangepaste begroting 2021 en voorlopige resultaten begrotingsuitvoering 2021, belangrijkste begrotingsresultaten, in € dz en % ontvangsten

	UITV2019	UITV2020	BA2021	UITV2021	delta
Uitgaven [-]	45.474.656	49.310.384	54.137.709	50.769.300	-3.368.409
Ontvangsten [+]	45.582.838	43.301.481	47.610.152	47.539.130	-71.022
Saldo voor onderbenutting en ESR-correcties	108.182	-6.008.903	-6.527.557	-3.230.170	3.297.387
Onderbenutting [+]			1.236.963	0	-1.236.963
ESR-correcties [+]			-4.494	-4.572	-78
Impact regeerakkoord en begrotingsconclaaf 2022 [+]			0	0	0
Saldo na onderbenutting, ESR-correcties en impact regeerakkoord en begrotingsconclaaf 2022	108.182	-6.008.903	-5.295.088	-3.234.742	2.060.346
Saldo na onderbenutting, ESR-correcties en impact regeerakkoord en begrotingsconclaaf 2022, in % ontvangsten	0,24%	-13,9%	-11,1%	-6,8%	4,32%
Ontvangsten VV [-]	0	0	1.048.837	230.429	-818.408
Uitgaven VV [+]	0	0	2.000.000	439.400	-1.560.600
Covid-provisie [+]	0	3.448.379	1.980.000	1.980.000	0
Saldo exclusief covid en VV	108.182	-2.560.524	-2.363.925	-1.045.771	1.318.154
Bouwkost Oosterweel [+]	72.915	101.680	146.086	233.700	87.614
Saldo exclusief covid, VV en bouwkost Oosterweel	181.097	-2.458.844	-2.217.839	-812.071	1.405.768
Saldo exclusief covid, VV, % ontvangsten	0,40%	-5,68%	-4,66%	-1,71%	2,95%

3. Kenmerken van de begroting BO2022

3.1 Overzicht van ontvangsten en uitgaven

51. Tabel 9 geeft een overzicht van de *beleidskredieten* (vastleggingskredieten) voor de begrotingen BO 2022 (zoals ingediend), de eerste aangepaste begroting 2021 (opgemaakt in april 2021) en de uitvoering van de begroting 2020. Het aanzienlijke verschil (€ -7,5 mld) komt voornamelijk tot stand via de afbouw van de provisies voor het coronabeleid en Vlaamse Veerkracht (provisies bij Financiën en Begroting). Bij MOW zijn in 2021 de gehele beleidskredieten voor het traject van de verdere Oosterweelverbinding ingeschreven, die in 2022 dan ook niet meer opgenomen zijn.

Tabel 9 Vlaamse overheid, ingediende begroting BO 2022 in vergelijking met de eerste aangepaste begroting BA 2021 en de uitvoering van de begroting 2020, in € dz

	VAK	VAK	VAK	VAK
	REA 2020	BA 2021	BO 2022	BO 2022 - BA 2021
Hogere Entiteiten	145.134	137.150	138.307	1.157
Financiën en Begroting	2.150.498	9.253.580	3.550.564	-5.703.016
Economie, Wetenschappen en Innovatie	3.641.849	1.978.540	1.975.301	-3.239
Onderwijs en Vorming	14.507.015	15.067.198	15.427.973	360.775
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	13.288.341	13.339.107	13.622.609	283.502
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.295.520	1.319.291	1.345.723	26.432
Werkgelegenheid en Sociale Economie	3.510.451	3.567.827	3.646.913	79.086
Landbouw en Visserij	237.435	209.782	213.731	3.949
Mobiliteit en Openbare Werken	4.245.142	7.077.249	4.136.439	-2.940.810
Omgeving	2.306.299	2.257.716	2.370.489	112.773
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	4.696.493	4.816.355	5.132.080	315.725
TOTAAL	50.024.177	59.023.795	51.560.129	-7.463.666

De Bijzondere Financieringswet (BFW) voorziet dat de gewesten en gemeenschappen een responsabiliseringsbijdrage betalen voor de uitbetaling van de pensioenen van ambtenaren van de respectievelijke overheden. Vanaf 2022 (€ 270 mln) verschuift deze bijdrage van de ontvangsten naar de uitgaven: tot 2021 werd het als een inhouding op de ontvangsten in de Vlaamse begroting verwerkt, vanaf 2022 gaat het om bijkomende uitgaven van het Vlaamse naar het federale niveau. Dit heeft geen impact op het Vlaamse begrotingssaldo, maar doet de uitgaven met het vermelde bedrag toenemen.

52. De verschillen bij de *vereffeningskredieten* (betaalkredieten) zijn veel minder groot: zie Tabel 10. De betaalkredieten voor de Oosterweelverbinding worden a rato van de reële uitgaven ingeschreven, zodat bij deze kredieten geen grote breuk in de uitgavenreeks bij MOW ontstaat.

Bij de provisies (FB) komen de verschillen tussen beide begrotingen opnieuw tot uiting: de coronaprovisie 2021 bedraagt € 1,85 mld (voor de verhoging in december 2021 met € 130 mln), terwijl er in de initiële begroting 2022 geen coronaprovisie meer voorzien is. Via amendement op de ingediende begroting is wel een provisie van € 500 mln VAK en €700 mln VEK bestemd voor het coronabeleid (zie verder), maar deze uitgaven zijn niet opgenomen in Tabel 10 (ingediende begroting).

Tabel 10 Vlaamse overheid, ingediende begroting BO 2022 in vergelijking met de eerste aangepaste begroting BA 2021 en de uitvoering van de begroting 2020, in € dz

	VEK	VEK	VEK	VEK
	REA 2020	BA 2021	BO 2022	BO 2022 - BA 2021
Hogere Entiteiten	145.052	137.150	138.307	1.157
Financiën en Begroting	2.150.938	7.154.707	5.165.660	-1.989.047
Economie, Wetenschappen en Innovatie	3.576.513	1.964.662	1.953.909	-10.753
Onderwijs en Vorming	14.456.336	15.155.381	15.576.978	421.597
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	13.130.195	13.294.560	13.592.717	298.157
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.295.074	1.331.452	1.361.584	30.132
Werkgelegenheid en Sociale Economie	3.461.922	3.558.172	3.657.367	99.195
Landbouw en Visserij	210.402	204.502	199.865	-4.637
Mobiliteit en Openbare Werken	3.968.637	4.265.349	4.630.436	365.087
Omgeving	2.253.661	2.278.096	2.292.024	13.928
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	4.661.654	4.793.678	5.182.243	388.565
TOTAAL	49.310.384	54.137.709	53.751.090	-386.619

Het resultaat is dat de uitgaven in de ingediende begroting 2022BO dalen met € 387 mln ten opzichte van de (eerste) aangepaste begroting 2021.

3.2 Amendementen bij de BO2022

53. In de SERV-raming van begrotingsjaar 2022 wordt rekening gehouden met de amendementen die begin december 2021 door de Vlaamse Regering in het Vlaams Parlement ingediend zijn: zie Tabel 11 voor een overzicht. De belangrijkste wijziging betreft de nieuwe coronaprovisie voor 2022 van respectievelijk € 500 mln VAK en € 700 mln VEK. De overige ESR-uitgaven en -ontvangsten dalen (qua saldo) met respectievelijk € 8 mln VEK en € 2 mln VAK. Zie Tabel 11.

De geconsolideerde schuld stijgt met € 120 mln door bijkomende participaties niet opgenomen in de MJR 2021-2026: € 100 mln voor handelshuurleningen en € 20 mln voor noodkooptelingen.

In de verdere tekst van dit rapport wordt met de begroting BO 2022 dan ook steeds bedoeld: de gestemde begroting BO 2022, dus inclusief de uitgaven en ontvangsten gerealiseerd via de goedgekeurde amendementen.

Tabel 11 Vlaamse begroting 2022, wijzigingen ten opzichte van de ingediende begroting 2022, in € dz

	AO	VAK	VEK	
ESR-ontvangsten	9.016			Geraamde ontvangst via 3M (PFOS-dossier)
Coronaprovisie		500.000	700.000	
ESR-uitgaven (excl. Coronaprovisie)		6.983	981	Voornamelijk klimaatmaatregelen (november 2021)
Participaties (buiten ESR-saldo)		120.000	120.000	Handelshuurleningen, noodkoopleningen
Impact op ESR-saldo		497.967	691.965	
Totale impact		617.967	811.965	

3.3 Uitgaven voor infrastructuurbeleid (investeringen)

54. Aan de hand van de inhoudelijke structuurelementen (ISE-codes) per begrotingsartikel is het mogelijk om de verschillen qua besteding van de ingeschreven middelen met elkaar te vergelijken. Vandaag is het immers enkel bij uitvoering van een begroting mogelijk om de zogenaamde economische codes van alle uitgaven na te gaan. Via deze economische codes wordt bijvoorbeeld aangegeven of een bepaalde uitgave een subsidie voor ondernemingen⁴, huishoudens of gemeenten is, dan wel een werkingsuitgave van de overheid, een kapitaaloverdracht voor een investering, en dergelijke meer. Bij gebrek aan deze economische codes in de reguliere begrotingsrapportering baseren we ons op de inhoudelijke structuurelementen (ISE) die uit elk begrotingsartikel kunnen afgeleid worden. Dit impliceert: in deze overzichten worden enkel de uitgaven die ontstaan via de rapportering van de uitgaven van de departementen meegenomen, en niet deze die ontstaan via eigen ontvangsten van de geconsolideerde instellingen.

55. De inhoudelijke structuurelementen die verband hebben met het Vlaamse infrastructuurbeleid worden in Tabel 12 samengevat. Het betreft de uitgaven voor onderzoeksinfrastructuur binnen het beleidsprogramma wetenschappelijk onderzoek van het beleidsdomein EWI, de uitgaven voor onderwijsinfrastructuur binnen OV, de uitgaven voor zorginfrastructuur binnen WVG, de uitgaven voor culturele en sportinfrastructuur binnen CJSJ, het onderhoud en de investeringen voor verschillende types infrastructuur binnen MOW, en de uitgaven voor digitalisering en vastgoed binnen KBBJ. Een aantal elementen ontbreekt: de uitgaven voor investeringen in natuur en milieu worden niet met een afzonderlijke ISE aangeduid, en kunnen dus niet op deze manier gedetecteerd worden.

⁴ Conform de indeling in de Nationale Rekeningen: de institutionele sectoren groeperen institutionele eenheden met in grote lijnen gelijkaardige kenmerken en gedrag. De volgende elkaar uitsluitende institutionele sectoren kunnen onderscheiden worden: niet-financiële vennootschappen (S11), financiële instellingen (S12), overheid (S13), huishoudens (S14) en instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens (IZWH, S15).

Deze uitgaven gaan in de goedgekeurde begroting 2022 aanzienlijk vooruit: van € 1,85 mld (2021 BA) naar € 2,20 mld, of een stijging met € 346 mln. Bijna 96% van deze groei ontstaat bij constant beleid, dus via beleidstrajecten en -beslissingen die reeds eerder zijn vastgelegd.

Tabel 12 Vergelijking van de goedgekeurde begroting 2022BO en 2021BA, ISE's relevant voor infrastructuurbeleid, in € dz

BD CODE	CODE ISE	INFRASTRUCTUURBE- LEID (ISE)	PR CODE	Naam PR	BELEIDSVELD	2021BA ISE basis	ISE delta	2022 ISE totaal	Evolutie bij cst beleid
E	EJ	ONDERZOEKSINFRA- STRUCTUUR	EE	WETENSCHAPPELIJK ON- DERZOEK	WETENSCHAPPELIJK ON- DERZOEK	31.962	2.638	34.600	2.638
F	FB	ONDERWIJSINFRASTRUC- TUUR	FG	ONDERSTEUNING VAN HET ONDERWIJSVELD	ONDERSTEUNING VAN HET ONDERWIJSVELD	486.533	32.109	518.642	29.609
G	GS	ZORGINFRASTRUCTUUR	GI	ZORGINFRASTRUCTUUR	ZORGINFRASTRUCTUUR	399.690	25.514	425.204	28.214
H	HB	INVESTEREN IN INFRA- STRUCTUUR	HB	BELEIDSVELDOVERSCHRIJ- DEND	BELEIDSVELDOVER- SCHRIJDEND	38.934	-3.194	35.740	-3.194
H	HO	SPORTINFRASTRUCTUUR	HF	SPORT	SPORT	0	0	0	0
M	MD	LUCHTHAVENINFRA- STRUCTUUR	MD	REGIONALE LUCHTHA- VENS	REGIONALE LUCHTHA- VENS	2.908	2	2.910	2
M	MQ	ONDERHOUD WEGIN- FRASTRUCTUUR	MH	WEGINFRASTRUCTUUR EN -BELEID	WEGINFRASTRUCTUUR EN -BELEID	181.088	599	181.687	599
M	MR	INVESTERINGEN WEGIN- FRASTRUCTUUR	MH	WEGINFRASTRUCTUUR EN -BELEID	WEGINFRASTRUCTUUR EN -BELEID	55.663	31.751	87.414	31.751
M	MU	ONDERHOUD WATERIN- FRASTRUCTUUR	MI	WATERINFRASTRUCTUUR EN -BELEID	WATERINFRASTRUCTUUR EN -BELEID	237.755	14.969	252.724	14.969
M	MV	INVESTERINGEN WATER- INFRASTRUCTUUR	MI	WATERINFRASTRUCTUUR EN -BELEID	WATERINFRASTRUCTUUR EN -BELEID	275.696	153.193	428.889	153.193
S	SN	DIGITALISERING	SJ	DIGITALISERING	DIGITALISERING	28.910	47.623	76.533	31.673
S	SP	VASTGOED	SK	INTERNE DIENSTVERLE- NING VLAAMSE OVER- HEID	INTERNE DIENSTVERLE- NING VLAAMSE OVER- HEID	114.577	40.428	155.005	41.736
		TOTAAL				1.853.716	345.632	2.199.348	331.190
		<i>In % van delta 2022BO / 2021BA</i>							95,8%

4. SERV-raming geactualiseerde begroting 2022 en volgende jaren

4.1 Uitgangspunten SERV-ramingen

56. De SERV heeft de actualisering van de begroting 2022 en volgende jaren in dit rapport consequent vanuit de *assumptie van ongewijzigd beleid* uitgevoerd. Dit impliceert: de *macro-economische parameters beschikbaar bij opmaak* van het rapport zijn integraal toegepast, en enkel de *vandaag gekende en gedocumenteerde regeringsbeslissingen langs ontvangsten- en uitgavenzijde* zijn in de ramingen voor de komende jaren meegenomen.

In de huidige context impliceert deze assumptie dat de ontvangsten sneller aangroeien dan de uitgaven, door de sterk gestegen inflatie (zie verder). Anderzijds impliceert de assumptie van ongewijzigd beleid dat geen nieuwe beleidsimpulsen verondersteld worden die zouden kunnen gerealiseerd worden met deze bijkomende ontvangsten, dus ook niet voor een eventuele volgende coronagolf. Bovendien is het in september 2021 besliste traject met maatregelen om de beleidsruimte te vergroten tijdens de tweede helft van de legislatuur integraal gerespecteerd.

Tabel 13 België, recente macro-economische vooruitzichten, in %

	2021	2022	2023	2024
BBP, MJR 2021-2026, oktober 2021 FPB	5,70%	3,00%	1,50%	1,40%
Inflatie, MJR 2021-2026, oktober 2021 FPB	1,90%	2,10%	1,70%	1,70%
GHI, MJR 2021-2026, oktober 2021 FPB	1,60%	2,10%	1,80%	1,80%
BBP, NBB, december 2021	6,10%	2,60%	2,40%	1,60%
Inflatie, NBB, december 2021	3,20%	4,90%	1,20%	1,20%
GHI, NBB, december 2021	2,00%	4,40%	1,30%	1,30%
Inflatie, FPB, raming van januari 2022	2,44%	5,00%		
GHI, FPB, raming van januari 2022	2,01%	4,90%		
BBP, SERV-raming, NBB december 2021	6,10%	2,60%	2,40%	1,60%
Inflatie, SERV-raming, FPB januari 2022 en NBB december 2021	2,44%	5,00%	1,20%	1,20%
GHI, SERV-raming, FPB januari 2022 en NBB december 2021	2,01%	4,90%	1,30%	1,30%

4.1.1 Veranderde macro-economische vooruitzichten

57. De recente macro-economische parameters zijn in dit rapport consequent toegepast (zie Tabel 13):

- De inflatieparameters voor 2021 en 2022 zijn afkomstig van de raming van het Federale Planbureau van januari 2022;

- De inflatieparameters voor 2023 en 2024 evenals de raming van de economische groei voor de gehele periode (2021 tot 2024) zijn afkomstig van de laatste economische projecties van de Nationale Bank van België (Economisch Tijdschrift van december 2021).

In de NBB-prognose ligt het reële bbp tegen het einde van de legislatuur (gecumuleerd) 1,1 procentpunt hoger ten opzichte van het bbp-niveau in de Economische Vooruitzichten van het Federaal Planbureau van oktober 2021 (MJR 2021-2026). De gehanteerde inflatie en de gezondheidsindex in de SERV-raming liggen in 2024 respectievelijk (gecumuleerd) 2,4 en 2,2 procentpunten hoger dan bij de MJR 2021-2026.

4.1.2 Recente inflatieopstoot: gunstig voor de Vlaamse begroting

58. De inflatie heeft een *aanzienlijk verschillende directe impact* op de ontvangstenzijde dan op de uitgavenzijde van de Vlaamse begroting.

De Vlaamse ontvangsten evolueren bijna volledig in verhouding met de inflatie (index van de consumptieprijzen CPI). De bepalingen in de Bijzondere Financieringswet (BFW) voorzien immers dat de van het federale niveau overgedragen middelen steeds integraal aan de inflatie aangepast worden. Ook de ontvangsten uit de bruto-opcentiemen en de meeste gewestbelastingen evolueren in hoge mate mee met de inflatie. Dit impliceert: indien de inflatie voor 2022 geraamd wordt op 5%, dan stijgen de ontvangsten (door de inflatie) eveneens met 5%.

59. Dat geldt niet langs de uitgavenzijde. Vooreerst volgen vele indexeringsmechanismen langs uitgavenzijde de (afgevlakte) gezondheidsindex (GZI). De gezondheidsindex neemt de energieprijzen en enkele specifieke producten (zoals tabaksproducten) slechts gedeeltelijk en steeds vertraagd op. Zeker bij een snelle stijging van de CPI zal de groei dus later in de gezondheidsindex tot uiting komen. Indien de groei van de CPI bovendien voornamelijk tot stand komt via stijgende energieprijzen zal de CPI ook een sterkere groei realiseren dan de GZI.

Daarnaast zijn heel wat Vlaamse uitgaven niet gekoppeld aan een index. Uitgaven zoals het Gemeentefonds (jaarlijkse groei met 3,5%) en de kinderbijslag (verlaagd tot het einde van de legislatuur naar een groei van 1%) kennen een vaste groeivoet.

60. Een Expertengroep Uitgavennormering onder voorzitterschap van Wivina Demeester heeft in september 2020 in opdracht van de Vlaamse Regering een eerste rapport voor een Vlaamse uitgavennorm uitgewerkt⁵.

In dat rapport wordt dieper ingegaan op de verschillende impact van de inflatie op de ontvangsten- dan wel de uitgavenzijde van de Vlaamse begroting. Er wordt geraamd dat de Vlaamse uitgaven stijgen met 1,16% bij een verwachte gemiddelde stijging van de Gezondheidsindex (GZI)

⁵ Zie: <https://fin.vlaanderen.be/Vlaamse-uitgavennorm/>. De vermelde cijfers zijn afkomstig uit een recente actualisering van dit rapport, waarbij de verhouding tussen de gezondheidsindex en de uitgavengroei door inflatie iets wijzigt.

met 2%, indien de werkingskredieten niet geïndexeerd worden. Indien de werkingskredieten wel worden geïndexeerd stijgen de uitgaven met 1,29%.

61. In dit SERV-rapport wordt de verhouding $1,16\% / 2,00\% = 58\%$ gehanteerd om de impact van de inflatie op de Vlaamse uitgaven te ramen. Dit impliceert: indien geraamd wordt dat in jaar y een gezondheidsindex van 3% van toepassing is, dan wordt geraamd dat de uitgaven (door de inflatie) in dat jaar stijgen met $58\% * 3\% = 1,74\%$. Langs ontvangstenzijde wordt de overeenkomstige CPI wel volledig in de berekening meegenomen. Voor een uitgebreide toelichting van de methodiek van de SERV-raming, zie de bijlage vanaf pagina 72.

62. Beide elementen resulteren de volgende jaren, gegeven de *assumptie van ongewijzigd beleid*, in een significante *positieve impact op het Vlaamse begrotingssaldo*. Immers, de ontvangsten zouden bij eenzelfde inflatie- en gezondheidsindex in verhouding sneller stijgen dan de uitgaven.

De huidige inflatieopstoot is daarmee een *positieve meevaller* voor de Vlaamse begroting. Samen met heroverwegingen van het bestaande beleid wordt het mogelijk meer beleidsruimte te creëren zodat bijkomende beleidsuitdagingen kunnen aangepakt worden. De SERV herinnert aan zijn oproep om de uitgaven voor investeringen sneller te laten groeien dan deze voor andere uitgaven. De *reële groei van de niet-investeringsuitgaven* blijft evenwel positief, zodat ook bij de niet-investeringsuitgaven *nieuwe beleidsinitiatieven* gerealiseerd kunnen worden.

4.2 Begrotingsresultaten 2022-2024

4.2.1 Aanzienlijke verbetering van de begrotingstekorten

63. Het vorderingensaldo van begrotingsjaar 2022 bedraagt in de geactualiseerde SERV-raming € -2,7 mld.

Tabel 14 geeft de belangrijkste begrotingsresultaten van de SERV-raming, terwijl Figuur 3 het geheel visualiseert. Tabel 28 op pagina 70 in bijlage geeft een gedetailleerd overzicht van de gewijzigde ontvangsten ten opzichte van de MJR 2021-2026. Tabel 31 op pagina 73 in bijlage geeft een gedetailleerd overzicht van de wijzigingen van de ESR-uitgaven in de SERV-raming ten opzichte van de MJR 2021-2026.

Door de hoge inflatie worden de ontvangsten in begrotingsjaar 2022 in de SERV-raming € 1,5 mld hoger geraamd dan bij de ingediende begroting 2022. De stijging komt vooral tot stand bij de BFW-dotaties (€ +1,2 mld, waarvan € 755 mln bijkomende afrekeningen van 2021), maar ook bij de bruto-opcentiemen (€ +124 mln) en de gewestbelastingen (€ +191 mln).

De uitgaven voor 2022 liggen in de SERV-raming € 1,6 mld hoger dan geraamd bij de ingediende begroting 2022. De stijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de verhoogde corona-provisie met € 700 mln en de impact van de verhoogde inflatievooruitzichten (€ +962 mln⁶).

Beide elementen samen impliceren een verslechtering van het ESR-saldo met € 149 mln ten opzichte van de ingediende begroting 2022.

64. In de twee laatste jaren van de legislatuur worden de begrotingstekorten aanzienlijk kleiner, tot € -1,7 mld in 2023 en tot € -919 mln in 2024. De begrotingstekorten verbeteren daarom aanzienlijk ten opzichte van de MJR 2021-2026 (€ +746 mln voor 2023 en € +827 mln voor 2024): door de hoge inflatie en het wegvallen van de coronaprovisie stijgen de ontvangsten respectievelijk met € 1,6 en € 1,5 mld, terwijl de uitgaven slechts met € 812 en € 663 mln toenemen⁷.

Na het verwijderen van de ontvangsten en uitgaven voor Vlaamse Veerkracht en de Oosterweel-uitgaven - conform de begrotingsdoelstelling zoals gedefinieerd door de VR – is de Vlaamse begroting in 2024 bijna in evenwicht: een tekort van € -126 mln.

⁶ Indien de werkingskredieten wel geïndexeerd worden, zouden de uitgaven in 2022 door de toegenomen inflatie stijgen met € 1.070 mln (€ 107,8 mln meer dan zonder de indexatie van de werkingskredieten).

⁷ Indien de werkingskredieten wel geïndexeerd worden, zouden de uitgaven door de toegenomen inflatie in 2023 en 2024 respectievelijk stijgen met € 918,9 mln en € 765 mln (€ 92,6 mln en € 77,1 mln meer dan zonder de indexatie van de werkingskredieten).

Tabel 14 Vlaamse begroting, belangrijkste begrotingsresultaten, begrotingsjaren 2022-2024, MJR 2021-2026 en SERV-raming, in € dz

	BO2022	SERV2022	delta	MJR2023	SERV2023	delta	MJR2024	SERV2024	delta
Uitgaven [-]	53.751.090	55.394.588	1.643.498	54.309.473	55.121.345	811.872	54.968.668	55.631.947	663.279
Ontvangsten [+]	49.958.093	51.452.521	1.494.428	50.556.252	52.114.438	1.558.186	51.634.389	53.124.941	1.490.552
Saldo voor onderbenutting en ESR-correcties	-3.792.997	-3.942.067	-149.070	-3.753.221	-3.006.907	746.314	-3.334.279	-2.507.006	827.273
Onderbenutting [+]	1.223.197	1.223.197	0	1.242.007	1.242.007	0	1.264.622	1.264.622	0
ESR-correcties [+]	-1.080	-1.080	0	-3.391	-3.391	0	0	0	0
Impact regeerakkoord en begrotingsconclaaf 2022 [+]	0	0	0	61.926	61.926	0	323.100	323.100	0
Saldo na onderbenutting, ESR-correcties en impact regeerakkoord en begrotingsconclaaf 2022	-2.570.880	-2.719.950	-149.070	-2.452.679	-1.706.365	746.314	-1.746.557	-919.284	827.273
Saldo na onderbenutting, ESR-correcties en impact regeerakkoord en begrotingsconclaaf 2022, in % ontvangsten	-5,1%	-5,3%	-0,14%	-4,9%	-3,3%	1,58%	-3,4%	-1,7%	1,65%
Ontvangsten VV [-]	839.070	839.070	0	634.640	634.640	0	373.980	373.980	0
Uitgaven VV [+]	1.600.000	1.600.000	0	1.210.178	1.210.178	0	713.133	713.133	0
Covid-provisie [+]	0	700.000	700.000	0	0	0	0	0	0
Saldo exclusief covid en VV	-1.809.950	-1.259.020	550.930	-1.877.141	-1.130.827	746.314	-1.407.404	-580.131	827.273
Bouwkost Oosterweel [+]	246.944	246.944	0	389.686	389.686	0	454.038	454.038	0
Saldo exclusief covid en VV en bouwkost Oosterweel	-1.563.006	-1.012.076	550.930	-1.487.455	-741.141	746.314	-953.366	-126.093	827.273
Saldo exclusief covid en VV, % ontvangsten	-3,13%	-1,97%	1,16%	-2,94%	-1,42%	1,52%	-1,85%	-0,24%	1,61%

Figuur 3 Vlaamse overheid, dynamiek saldo, MJR 2021-2026 en SERV-raming, in € mld

4.2.2 Begrotingsdoelstellingen van de Vlaamse Regering

65. Bij de opmaak van de begroting 2021 besliste de Vlaamse Regering tot volgende begrotingsdoelstelling: op het einde van de legislatuur (2024) bedraagt het tekort op de begroting de helft van het tekort in 2022. Deze doelstelling kan getoetst worden via deze raming: het resultaat voor 2024 bij ongewijzigd beleid wordt vergeleken met de helft van het tekort in 2022; vervolgens kan de gecumuleerde inspanning tussen 2022 en 2024 berekend worden om deze doelstelling te bereiken. Zie Tabel 15.

De helft van het geraamde tekort van 2022, zoals gedocumenteerd in de MJR 2021-2026 (€ -1,6 mld zonder Oosterweeluitgaven en VV-uitgaven en -ontvangsten), komt neer op een doelstelling (toegestane tekort in 2024) van € -782 mln. Met een tekort van € -953 mln in 2024, zoals geraamd in de laatste Meerjarenraming, is er bijgevolg een bijkomende inspanning van € 172 mln nodig om de doelstelling te bereiken.

Tabel 15 Vlaamse begroting, 2022-2024, MJR 2021-2026 en SERV-raming, begrotingsdoelstelling 2024 en vereiste begrotingsinspanning om deze doelstelling te bereiken, in € dz

	Saldo 2022	Saldo 2024	Doelstelling (50% 2022)	Gecumuleerde inspanning om doelstelling 2024 te bereiken
MJR 2021-2026, saldo exclusief VV en Oosterweel	-1.563.006	-953.366	-781.503	-171.863
MJR 2021-2026, saldo exclusief VV en Oosterweel, % ontvangsten 2024		-1,8%	-1,5%	-0,3%
SERV, saldo exclusief VV en Oosterweel	-1.712.076	-126.093	-856.038	729.945
SERV, saldo exclusief VV en Oosterweel, % ontvangsten 2024		-0,2%	-1,7%	1,4%

66. In de SERV-actualisering verbetert het tekort in 2024 aanzienlijk door de impact van de gestegen inflatiecijfers. De begrotingsdoelstelling wordt gehaald zonder bijkomende inspanningen, en eindigt zelfs aanzienlijk positiever dan vereist voor deze doelstelling. Hoewel het tekort in 2022 iets hoger zou uitvallen ontwikkelt het saldo zich in gunstige zin in de volgende jaren, met als resultaat een geraamd tekort van € -126 mln in 2024. Dit is € 730 mln gunstiger dan vereist voor de huidige Vlaamse begrotingsdoelstelling.

4.3 Resultaten schuldevolutie

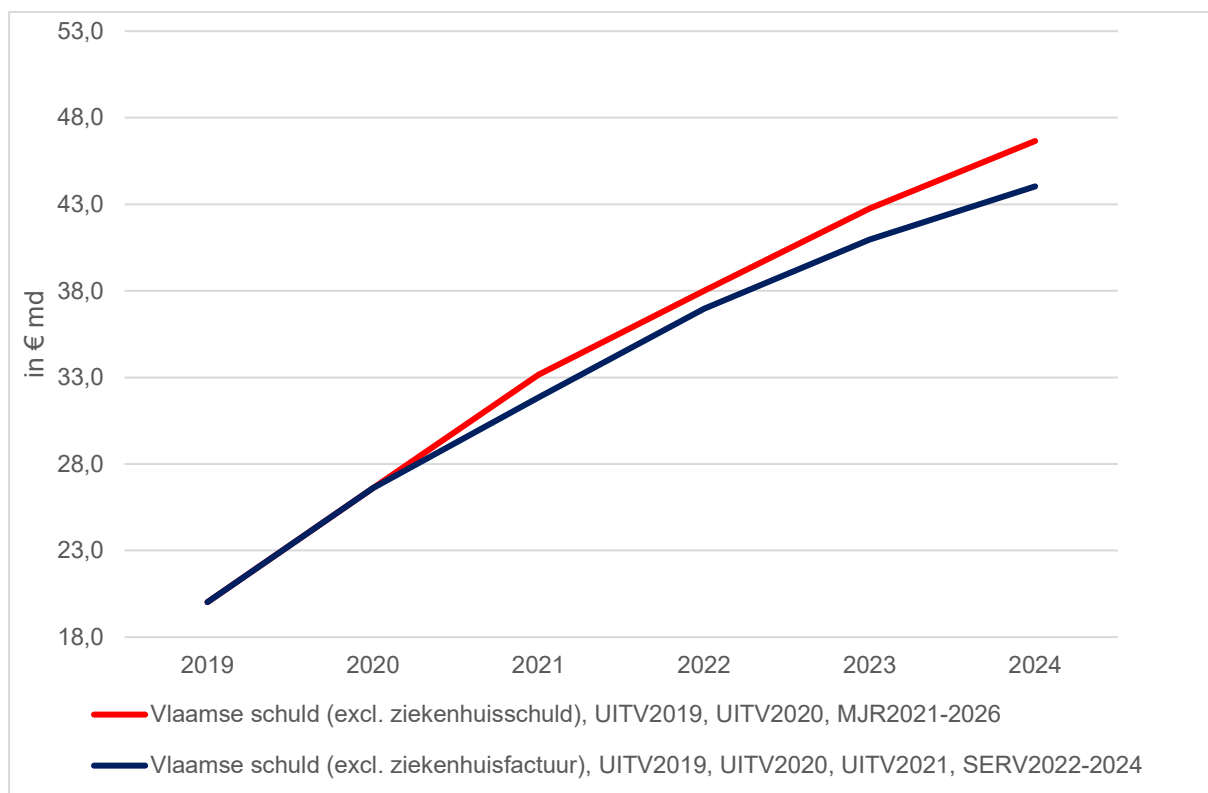
67. Dit SERV-rapport raamt de evolutie van de Vlaamse schuld bij ongewijzigd beleid, vertrekkende van de gedocumenteerde en geconsolideerde schuld van 2021 uit de MJR 2021-2026. Er wordt rekening gehouden met het verbeteren van het vorderingssaldo (en een daling van de

schuld) in 2021 met € 1,3 mld, zoals gedocumenteerd in de (voorlopige) uitvoering van de begroting 2021.

Vervolgens verhogen we jaarlijks de schuld met het geraamde begrotingstekort, alsook met de andere gekende elementen die de schuldevolutie beïnvloeden (zoals gedocumenteerd in de Algemene Toelichting bij de MJR 2021-2026). De schuld aangegaan voor de Oosterweelverbinding en het relanceplan Vlaamse Veerkracht is eveneens telkens opgenomen in het totaal.

Tabel 16 Vlaamse begroting, 2019-2024, schuldevolutie, SERV-raming, in € dz

	UITV2019	UITV2020	UITV2021	SERV2022	SERV2023	SERV2024
Geconsolideerde schuld (incl. Ziekenhuisschuld)	24.119.905	30.280.023	35.236.132	40.112.788	43.866.612	46.707.624
Geconsolideerde schuld (excl. ziekenhuisschuld)	20.020.445	26.622.052	31.841.797	36.964.109	40.958.391	44.034.602
Geconsolideerde schuld (excl. ziekenhuisschuld), in % van ontvangsten	43,9%	61,5%	67,0%	71,8%	78,6%	82,9%
Geconsolideerde schuld (excl. ziekenhuisschuld), in % van bbp	4,2%	5,9%	6,5%	7,0%	7,5%	7,8%

Figuur 4 Vlaamse overheid, evolutie schuld (excl. ziekenhuisfactuur), MJR 2019-2024 en SERV-raming, in € mld

68. De Vlaamse geconsolideerde schuld groeide de afgelopen coronajaren door de aanzienlijke begrotingstekorten aan van € 24,1 mld in 2019 tot € 35,2 mld in 2021.

Tabel 16 geeft de resultaten van de SERV-raming van de schuldevolutie, terwijl Figuur 4 deze visualiseert. Zie Tabel 33 op pagina 75 in bijlage voor een meer gedetailleerd overzicht.

In de MJR 2021-2026 bedraagt de Vlaamse schuld (exclusief ziekenhuisschuld) tegen het einde van de legislatuur € 46,7 mld, of 90,4% van de Vlaamse ontvangsten, en komt daarmee ver boven de schuldratiodrempel van de Vlaamse Regering (65%) uit. In de SERV-raming zou de Vlaamse schuld (exclusief ziekenhuisschuld) door de gedaalde tekorten minder snel toenemen: tot € 44 mld in 2024, of 82,9% van de ontvangsten.

Daarbij mag niet uit het oog verloren worden dat de daling van de schuldratio niet alleen ontstaat door de kleinere tekorten (teller) maar eveneens door de aanzienlijk hoger geraamde ontvangsten (noemer).

5. Budgettaire impact coronacrisis: een poging tot synthese

69. Dit hoofdstuk *vergelijkt het begrotingstraject in de MJR 2019-2024, dus opgemaakt voor de coronacrisis, en het door de SERV geactualiseerde traject van de Meerjarenraming 2021-2026 zoals besproken in het vorige hoofdstuk*. Deze vergelijking verduidelijkt de structurele wijzigingen die zich zowel langs *ontvangsten- en uitgavenzijde* door de coronacrisis hebben voorgedaan.

5.1 Kenmerken en assumpties van de analyse

70. Twee meerjarenramingen met elkaar vergelijken lijkt op het eerste zicht eenvoudig, maar is dat in de praktijk niet. De belangrijkste verschilpunten zijn dat met gelijkaardige begrippen (zoals: nieuw beleid, maatregelen om de beleidsruimte te vergroten, en uitgaven bij constant beleid) in beide meerjarenramingen verschillende zaken bedoeld worden.

Immers, het 'nieuwe beleid' in 2019 kwam overeen met de afspraken opgenomen in het regeerakkoord. In 2021 zijn de daarvan gerealiseerde elementen in 2019 en 2020 geen nieuw beleid meer, maar wel constant beleid. Ook zijn een aantal maatregelen en nieuwe beleidsinitiatieven bedoeld in 2019 in de praktijk niet of anders (later, slechts gedeeltelijk) gerealiseerd. Het is daarom noodzakelijk om deze categorieën op elkaar af te stemmen, zodat een correcte vergelijking mogelijk wordt.

Onderstaand wordt eerst dieper ingegaan op de wijze waarop deze categorieën consistent op elkaar afgestemd worden. Vervolgens wordt ingegaan op een specifieke wijziging in de loop van deze legislatuur, namelijk de manier waarop de Vlaamse responsabiliseringsbijdrage voor de federale uitbetaling van de Vlaamse ambtenarenpensioenen in de begrotingen verwerkt wordt. Tenslotte wordt de macro-economische context van voor de pandemie vergeleken met de huidige situatie.

5.1.1 Regeringsbeslissingen en dynamiek bij constant beleid

71. Elke *Meerjarenraming maakt een onderscheid tussen de prognoses bij constant beleid en de budgettaire gevolgen van de nieuwe beleidsbeslissingen*. Bij constant beleid worden de uitgangshypothesen voor de onderzochte kostendrijvers en budgettaire engagementen onverkort doorgetrokken naar de volgende jaren.

Volgende aanpassingen aan de oorspronkelijke meerjarenramingen dienen op elkaar afgestemd te worden, om deze met elkaar vergelijkbaar te maken:

- In de *MJR 2021-2026 worden de beleidsimpulsen en begrotingsmaatregelen voor 2022* (dus in de begrotingsjaren 2019-2022) doorgetrokken naar de komende jaren en *gecategoriseerd als constant beleid*. Nieuwe beleidsimpulsen of extra maatregelen beslist na de opmaak

van het regeerakkoord dan wel genomen tijdens het begrotingsconclaaf van 2022 met impact op de daaropvolgende jaren (2023-2026), vallen niet onder constant beleid.

- In de *MJR 2019-2024* zijn enkel de *begrotingsmaatregelen en nieuwe beleidsimpulsen van het regeerakkoord van begrotingsjaren 2019 en 2020 geclassificeerd als constant beleid*. De begrotingsmaatregelen en nieuwe beleidsimpulsen van het regeerakkoord voor het begrotingsjaar 2021 en volgende zijn geclassificeerd als nieuw beleid.

72. In de SERV-analyse wordt systematisch een onderscheid gemaakt tussen volgende elementen:

- A Maatregelen om beleidsruimte te vergroten opgenomen in het Regeerakkoord
- B Nieuwe beleidsinitiatieven (besteding van beleidsruimte) opgenomen in het Regeerakkoord
- C Nieuwe beleidsinitiatieven genomen bij opmaak van de (initiële en aangepaste) begrotingen 2021
- D Maatregelen om de beleidsruimte te vergroten genomen bij opmaak van de initiële begroting 2022
- E Nieuwe beleidsinitiatieven genomen bij opmaak van de initiële begroting BO2022

De oorspronkelijke begrotingstrajecten in beide trajecten worden aangepast zodat in beide trajecten dezelfde ontvangsten en uitgaven bedoeld worden.

Tabel 19 op pagina 44 geeft de budgettaire betekenis van de verschillende categorieën vanaf begrotingsjaar 2021 in de twee Meerjarenramingen. Tabel 20 op pagina 45 verduidelijkt de wijzigingen die aan de oorspronkelijke begrotingstrajecten voor een consistente vergelijking zijn doorgevoerd.

73. De impact van de *regeringsbeslissingen (categorieën A tot E)* worden daarmee op een gelijkaardige wijze vanaf begrotingjaar 2021 uit de ontvangsten en uitgaven verwijderd. Dit geldt dus eveneens voor de *regeringsbeslissingen vanaf begrotingjaar 2021 die in de MJR 2021-2026 gedefinieerd worden als “constant beleid”*. De ontvangsten en uitgaven exclusief de impact van al deze regeringsbeslissingen worden aangeduid als *“ontvangsten/uitgaven onder constant beleid”*.

Op deze manier wordt de ontvangsten- en uitgavendynamiek van beide Meerjarenramingen op een correcte manier met elkaar vergeleken. Deze aanpak laat bovendien toe om de structurele wijzigingen in beide Meerjarenramingen te ontleden via volgende criteria:

- Evoluties ontstaan onder constant beleid (= verschillen ontvangsten/uitgaven “exclusief beslissingen VR” tussen beide Meerjarenramingen)

- Beslissingen genomen door de Vlaamse Regering: *maatregelen om de beleidsruimte te vergroten* ('maatregelen') dan wel te *besteden* ('nieuw beleid')
- *Eenmalige corona-gerelateerde ontvangsten en uitgaven*: besteding van de corona-provisies en ontvangsten en uitgaven via het relanceprogramma Vlaamse Veerkracht.

5.1.2 Responsabiliseringsbijdrage

74. Een tweede aanpassing voor een correcte vergelijking van beide Meerjarenramingen betreft de responsabiliseringsbijdrage. De *responsabiliseringsbijdrage wordt vanaf de begrotingsopmaak 2022 als een uitgave* binnen het beleidsdomein Financiën en Begroting opgenomen, *en niet meer als een inhouding op het toegewezen gedeelte van de PB* (dus een vermindering van de gewestelijke BFW-ontvangsten). Een correcte vergelijking vereist dat over de gehele legislatuur deze inhouding op gelijkaardige wijze verwerkt wordt. Zie Tabel 17.

Tabel 17 Vlaamse overheid, begroting 2019-2024, aanpak responsabiliseringsmechanisme, wijzigingen aan de ontvangsten en uitgaven, in € dz

	2019		2020		2021	
	BA2019	UITV2019	BO2020	UITV2020	MJR 2019-2024	UITV2021
Ontvangsten	121.735	121.735	131.054	131.054	211.504	188.579
Uitgaven	121.735	121.735	131.054	131.054	211.504	188.579
Impact op saldo	0	0	0	0	0	0

	2022		2023		2024	
	MJR 2019-2024	BO2022	MJR 2019-2024	MJR 2021-2026	MJR 2019-2024	MJR 2021-2026
Ontvangsten	291.492		377.493		469.578	
Uitgaven	291.492		377.493		469.578	
Impact op saldo	0		0		0	

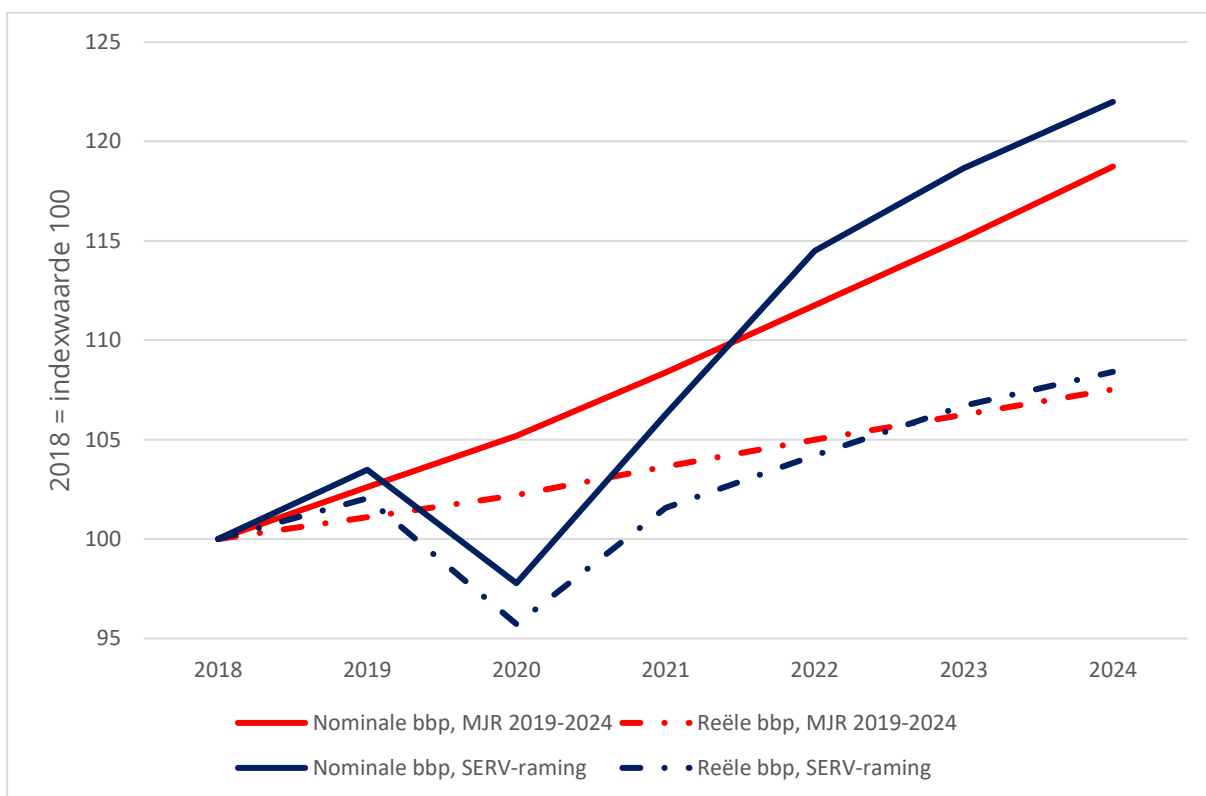
5.1.3 Verschillen qua macro-economische context

75. Volgens de recente macro-economische prognoses zou door de hoge inflatie in 2021 en 2022 het nominale BBP in 2022 al (aanzienlijk) boven het pre-corona geraamde nominale bbp liggen. Door de aanhoudende economische groei zou bovendien het reële bbp in 2023 eveneens boven het pre-corona traject uitkomen.

Tabel 18 geeft de belangrijkste macro-economische parameters gehanteerd bij het opstellen van de MJR 2019-2024 en de SERV-actualisatie van de MJR 2021-2026. Figuur 5 geeft een visualisering.

Tabel 18 België, macro-economische vooruitzichten bij de MJR 2019-2024 en de SERV-actualisatie van de MJR 2021-2026, in %

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bbp, MJR 2019-2024, september 2021 FPB ⁸	1,1%	1,1%	1,4%	1,3%	1,2%	1,2%
Inflatie, MJR 2019-2024, september 2021 FPB	1,5%	1,4%	1,6%	1,8%	1,8%	1,9%
Bbp, SERV-actualisatie, NBB december 2021	2,05%	-6,20%	6,10%	2,60%	2,40%	1,60%
Inflatie, SERV-actualisatie, FPB januari 2022 en NBB december 2021	1,40%	0,74%	2,44%	5,00%	1,20%	1,20%

Figuur 5 België, raming nominaal en reël bbp, pre-corona (MJR 2019-2024) en huidig traject (SERV-actualisatie MJR 2021-2026), 2018 = indexwaarde 100

⁸ Het betreft de parameters van de Economische Begroting van 5 september 2019 (begrotingsopmaak 2020) en van de Regionale Economische Vooruitzichten van 12 juli 2019 (meerjarenraming), beide van het Federaal Planbureau.

Tabel 19 Vlaamse overheid, begroting 2021 en volgende jaren, verschillen qua maatregelen om beleidsruimte te vergroten dan wel in te vullen, afspraken Regeerakkoord en bijkomende maatregelen bij BO2021, BA2021 en BO2022, MJR 2019-2024 en MJR 2021-2026, in € dz

	2021			2022			2023			2024		
	MJR 2019-2024	UITV2021	Delta	MJR 2019-2024	BO2022	Delta	MJR 2019-2024	MJR 2021-2026	Delta	MJR 2019-2024	MJR 2021-2026	Delta
	A Maatregelen om beleidsruimte te vergroten opgenomen in het Regeerakkoord											
Ontvangsten	163.588		-163.588	299.615		-299.615	311.701	2.812	-308.889	299.615	5.741	-293.874
Uitgaven	-416.174		416.174	-685.483		685.483	-973.090	-202.747	770.343	-1.243.623	-383.585	860.038
Impact op saldo	579.762		-579.762	985.098		-985.098	1.284.791	205.559	-1.079.232	1.543.238	389.326	-1.153.912
	B Nieuwe beleidsuitgaven (invullen van beleidsruimte) opgenomen in het Regeerakkoord											
Ontvangsten	-12.000		12.000	-12.000		12.000	-12.000	0	12.000	-12.000	0	12.000
Uitgaven	623.357		-623.357	961.121		-961.121	1.408.565	438.189	-970.376	1.942.823	875.853	-1.066.970
Impact op saldo	-635.357		635.357	-973.121		973.121	-1.420.565	-438.189	982.376	-1.954.823	-875.853	1.078.970
	C Nieuwe beleidsuitgaven (invullen van beleidsruimte) opgenomen bij BO/BA2021											
Uitgaven												
Impact op saldo												
	D Maatregelen om beleidsruimte te vergroten opgenomen bij de BO2022/MJR 2021-2026											
Ontvangsten								17.700	17.700		212.700	212.700
Uitgaven								-192.977	-192.977		-516.977	-516.977
Impact op saldo								210.677	210.677		729.677	729.677
	E Nieuwe beleidsuitgaven (invullen van beleidsruimte) opgenomen bij de BO2022/MJR 2021-2026											
Uitgaven								-83.879	-83.879		-79.950	-79.950
Impact op saldo								83.879	83.879		79.950	79.950
	Som maatregelen en nieuwe beleidsinitiatieven A + B + C + D + E											
Ontvangsten	151.588	0	-151.588	287.615	0	-287.615	299.701	20.512	-279.189	287.615	218.441	-69.174
Uitgaven	207.183	0	-207.183	275.638	0	-275.638	435.475	-41.414	-476.889	699.200	-104.659	-803.859
Impact op saldo	-55.595	0	55.595	11.977	0	-11.977	-135.774	61.926	197.700	-411.585	323.100	734.685

Leeswijzer: in de MJR 2019-2024 werden aan de ontvangstenzijde van begrotingsjaar 2021 voor € 163,6 mln aan begrotingsmaatregelen en voor € 12 mln aan nieuw beleid voorzien (beslissingen regeerakkoord), die niet in ontvangsten verwerkt zijn. De ontvangsten van 2021 uit de MJR 2019-2024 (=ontvangsten onder constant beleid) moeten dus met € 151,6 mln verhoogd worden om de totale ontvangsten te bekomen.

Tabel 20 Vlaamse overheid, begroting 2021 en volgende jaren, correcties qua maatregelen om beleidsruimte te vergroten dan wel in te vullen, afspraken Regeerakkoord en bijkomende maatregelen bij BO2021, BA2021 en BO2022, inclusief beslissingen die in de MJR 2021-2026 worden gedefinieerd als “constant beleid”, MJR 2019-2024 en MJR 2021-2026, in € dz

	2021			2022			2023			2024		
	MJR 2019-2024	UITV2021	Delta	MJR 2019-2024	BO2022	Delta	MJR 2019-2024	MJR 2021-2026	Delta	MJR 2019-2024	MJR 2021-2026	Delta
	A Maatregelen om beleidsruimte te vergroten opgenomen in het Regeerakkoord											
Ontvangsten	163.588	136.385	-27.203	299.615	139.202	-160.413	311.701	142.014	-169.687	299.615	144.943	-154.672
Uitgaven	-416.174	-413.254	2.920	-685.483	-587.824	97.659	-973.090	-790.571	182.519	-1.243.623	-971.409	272.214
Impact op saldo	579.762	549.639	-30.123	985.098	727.026	-258.072	1.284.791	932.585	-352.206	1.543.238	1.116.352	-426.886
	B Nieuwe beleidsuitgaven (invullen van beleidsruimte) opgenomen in het Regeerakkoord											
Ontvangsten	-12.000	-12.000	0	-12.000	-12.000	0	-12.000	-12.000	0	-12.000	-12.000	0
Uitgaven	623.357	475.957	-147.400	961.121	918.384	-42.737	1.408.565	1.356.573	-51.992	1.942.823	1.794.237	-148.586
Impact op saldo	-635.357	-487.957	147.400	-973.121	-930.384	42.737	-1.420.565	-1.368.573	51.992	-1.954.823	-1.806.237	148.586
	C Nieuwe beleidsuitgaven (invullen van beleidsruimte) opgenomen bij BO/BA2021											
Uitgaven		1.062.764	1.062.764		962.104	962.104		959.692	959.692		959.692	959.692
Impact op saldo		-1.062.764	-1.062.764		-962.104	-962.104		-959.692	-959.692		-959.692	-959.692
	D Maatregelen om beleidsruimte te vergroten opgenomen bij de BO2022/MJR 2021-2026											
Ontvangsten					19.900	19.900		37.600	37.600		232.600	232.600
Uitgaven					-260.202	-260.202		-453.179	-453.179		-777.179	-777.179
Impact op saldo					280.102	280.102		490.779	490.779		1.009.779	1.009.779
	E Nieuwe beleidsuitgaven (invullen van beleidsruimte) opgenomen bij de BO2022/MJR 2021-2026											
Uitgaven					222.757	222.757		138.878	138.878		142.807	142.807
Impact op saldo					-222.757	-222.757		-138.878	-138.878		-142.807	-142.807
	Som maatregelen en nieuwe beleidsinitiatieven A + B + C + D + E											
Ontvangsten	151.588	124.385	-27.203	287.615	147.102	-140.513	299.701	167.614	-132.087	287.615	365.543	77.928
Uitgaven	207.183	1.125.467	918.284	275.638	1.255.219	979.581	435.475	1.211.393	775.918	699.200	1.148.148	448.948
Impact op saldo	-55.595	-1.001.082	-945.487	11.977	-1.108.117	-1.120.094	-135.774	-1.043.779	-908.005	-411.585	-782.605	-371.020

5.2 Ontvangsten

5.2.1 Synthese

76. In de laatste Meerjarenraming opgemaakt voor de coronacrisis (MJR 2019-2024) volgen de ontvangsten tijdens de huidige legislatuur een *stabiel en globaal geleidelijk stijgend traject*, met een jaarlijkse groei met gemiddeld € 1,3 mld. De coronacrisis had echter een sterk negatieve impact op de ontvangsten in 2020: in 2020 lagen de gerealiseerde ontvangsten € 2,4 mld lager dan de geraamde ontvangsten in de initiële begroting 2020 en € 2,3 mld lager dan bij de begrotingsuitvoering 2019.

In 2021 (begrotingsmonitoring december 2021) herstellen de ontvangsten en sluiten ze terug aan met het traject van voor de pandemie (€ +166 mln ten opzichte van de MJR 2019-2024, exclusief VV). Vanaf 2022 echter liggen de ontvangsten (excl. VV) ver boven het traject geraamd voor de pandemie: tot € +2,0 mld in 2022 en afgerond € +1,5 mld in 2023 en 2024.

77. *Niet de beslissingen van de Vlaamse Regering maar wel de dynamiek bij constant beleid* door de gewijzigde macro-economische parameters *verklaart de verschillen tussen beide trajecten*. Immers, de sterke *inflatieopstoot vanaf de tweede helft van 2021 met een geraamde piekinflatie van 5% in 2022 leiden tot sterk gestegen ontvangsten*. Bij ongewijzigde parameters zouden de ontvangsten in beide Meerjarenramingen vanaf 2022 ongeveer op hetzelfde niveau liggen: het ontvangstentraject zou na het economische herstel dus terug in grote lijnen aansluiten bij het traject geraamd voor de uitbraak van de coronacrisis. Door de sneller dan verwachte economische relance en hoge inflatie koppelen de ontvangsten echter in 2021 al terug aan met het traject van voor de pandemie en liggen ze doorheen de rest van de legislatuur aanzienlijk boven het traject van de MJR 2019-2024.

Tabel 21 op pagina 49 vergelijkt de evolutie van de ontvangsten tussen de MJR 2019-2024 en de door de SERV geactualiseerde MJR 2021-2026. De eerste rij geeft de evolutie van de ontvangsten onder constant beleid binnen de Meerjarenramingen. De tweede rij geeft de SERV-actualisatie van de dynamiek bij constant beleid van de begrotingen 2022-2024 uit het vorige hoofdstuk. De volgende rijen geven de impact van de regeringsbeslissingen op de ontvangsten. De derde laatste rij geeft de evolutie van de ontvangsten (excl. VV), waarbij alle beslissingen van de Vlaamse Regering en de SERV-actualisatie geïntegreerd zijn. De laatste rij integreert de EU-ontvangsten via het relanceplan Vlaamse Veerkracht. Figuur 6 op pagina 50 visualiseert de ontvangstendynamiek in de beide Meerjarenramingen, terwijl Figuur 7 op pagina 50 het verschil qua ontvangsten in beide trajecten verduidelijkt.

5.2.2 Dynamiek bij constant beleid

78. In 2020 had de coronacrisis een sterk negatieve impact op de ontvangsten: in de begrotingsuitvoering bedragen de ontvangsten € 43,4 mld, of € 2,4 mld minder dan geraamd bij de begrotingsopmaak 2020. De daling ontstaat hoofdzakelijk bij de BFW-dotaties (€ -2,1 mld, -7,9%), maar ook de gewestbelastingen kenen een sterke terugval (€ -459 mln, -6,8%).

Door de snelle economische relance en hoge inflatie in 2021 herstellen de ontvangsten en liggen ze zelfs € 193 mln hoger dan geraamd voor de pandemie. Er worden wel belangrijke verschuivingen vastgesteld: de ontvangsten uit de BFW-dotaties en bruto-opcentiemen dalen respectievelijk met € 266 mln (-1%) en € 260 mln (-3,2%), terwijl de ontvangsten uit de gewestbelastingen en instellingen stijgen met respectievelijk € 332 mln (+4,8%) en € 314 mln (+7,8%). De relatief beperkte terugval van de ontvangsten via de bruto-opcentiemen wordt verklaard door het coronabeleid van de federale en regionale regeringen, waarmee het inkomen van burgers, zelfstandigen en ondernemingen tijdens het inkomstenjaar 2020 beschermd werden⁹.

79. Vanaf 2022 liggen de ontvangsten bij constant beleid in de SERV-raming € 2,1 mld hoger dan geraamd in de MJR 2019-2024. Alle ontvangstencategorieën liggen boven hun traject van voor de pandemie, maar de geraamde stijging is het meest uitgesproken bij de BFW-dotaties (€ +1,5 mld, waarvan € 755 mln afrekeningen van 2021). Door de hoge inflatie stijgt het geraamde nominale BBP van 2022 ver boven het bij de MJR 2019-2024 geraamde niveau.

Ook in 2023 en 2024 liggen de ontvangsten door de economische relance en hoge inflatie aanzienlijk boven het traject van voor de coronacrisis (respectievelijk € +1,7 mld en € +1,5). De toename wordt opnieuw voornamelijk verklaard door de gestegen ontvangsten via de BFW-dotaties (€ +735 mln in 2024), de bruto-opcentiemen (€ +402 mln in 2024) en bij de instellingen (€ +224 mln in 2024).

Tabel 34 op pagina 78 in de bijlage geeft de evolutie van de belangrijkste ontvangstencategorieën onder constant beleid, waarbij de impact van alle beslissingen van de Vlaamse Regering vanaf begrotingsjaar 2021 verwijderd werd. Figuur 12 op pagina 77 in de bijlage geeft een visualisering van de verschillen tussen beide ramingen.

Ontvangsten gewestbelastingen herstellen snel, maar met significante verschuivingen

80. Door de coronacrisis vielen de ontvangsten uit de gewestbelastingen terug van € 6,9 mld in 2019 tot € 6,3 mld bij de begrotingsuitvoering 2020 (of € 459 mln lager dan geraamd bij de ingediende begroting 2020). De daling was het meest uitgesproken bij de belasting op inverterstelling (€ -58 mln, -18,7%), het verkoop- en verdeelrecht (€ -212 mln, -8,5%), het recht op hypotheekvestiging (€ -19 mln, -11,6%) en de automatische ontspanningstoestellen (€ -12 mln, -53,0%).

81. In 2021 (voorlopige cijfers begrotingsuitvoering) stijgen de ontvangsten uit de gewestbelastingen sterk en liggen ze boven het niveau geraamd voor de pandemie (€ +332 mln, +4,8%).

Ook in de volgende jaren (2022-2024) wordt geraamd dat de ontvangsten boven het traject geraamd voor de coronacrisis liggen, door de aangepaste inflatieparameters. Er worden echter belangrijke verschuivingen vastgesteld. Door de sterke activiteit en gestegen prijzen op de vastgoedmarkt liggen de ontvangsten uit het verkooprecht hoger dan geraamd voor de coronacrisis

⁹ Daarbij mag niet uit het oog verloren worden: de ontvangsten uit de regionale opcentiemen in begrotingsjaar t steeds zijn gebaseerd op inkomstenjaar t-1, zodat de impact van jaar t pas een jaar later tot uiting komt.

(€ 319 mln in 2024, +10,9%). Anderzijds worden de ontvangsten uit de verkeersbelasting (€ -113 mln in 2024, -9,4%) en de belasting op inverkeerstelling (€ -122 mln in 2024, -30,5%) door een hogere vergroening vandaag lager geraamd dan in de MJR 2019-2024.

Tabel 35 in de bijlage op pagina 79 geeft de evolutie van de ontvangsten uit de gewestbelastingen onder constant beleid, waarbij de impact van alle beslissingen van de Vlaamse Regering vanaf begrotingsjaar 2021 verwijderd zijn.

5.2.3 Beleidsbeslissingen van de Vlaamse Regering

Beslissingen bij opmaak van het regeerakkoord

82. In het regeerakkoord voorzag de Vlaamse Regering voor begrotingsjaar 2021 voor € 164 mln aan begrotingsmaatregelen en voor € 12 mln aan nieuw beleidsinitiatieven (best friends-regeling bij de erfbelastingen). Op drie begrotingsmaatregelen na werden alle beslissingen opgenomen in de ingediende begroting 2021. De niet-opgenomen begrotingsmaatregelen betreffen samen € 27 mln: de optimalisatie van de inning van en controle op de gewestbelastingen (o.a. overname milieuheffingen door Vlabe, € 10 mln), de meeropbrengst bij de gewestelijke opcentiemen via de jobbonus (€ 6 mln), en het optrekken van het tarief op online kansspelen (€ 11 mln).

In de MJR 2019-2024 worden voor de periode 2022-2024 twee bijkomende begrotingsmaatregelen opgenomen. Het betreft de optimalisatie van de ontvangsten uit de kilometerheffing (btw-recuperatie via De Werkvennootschap: € 75 mln in 2022 en 2023 en € 100 mln in 2024) en eenmalige verkopen (€ 50 mln in 2022 en 2023). Deze maatregelen zijn niet behouden in de MJR 2021-2026, waardoor de totale begrotingsmaatregelen langs de ontvangstenzijde op kruissnelheid € 155 à € 170 mln lager liggen in vergelijking met de MJR 2019-2014.

Beslissingen bij opmaak van de begroting BO2022

83. Bij het begrotingsconclaf van de begrotingsopmaak 2022 werden een aantal bijkomende begrotingsmaatregelen langs ontvangstenzijde genomen. Het betreft een heffing op bedrijfsafval en een waterheffing (samen € 19,9 mln).

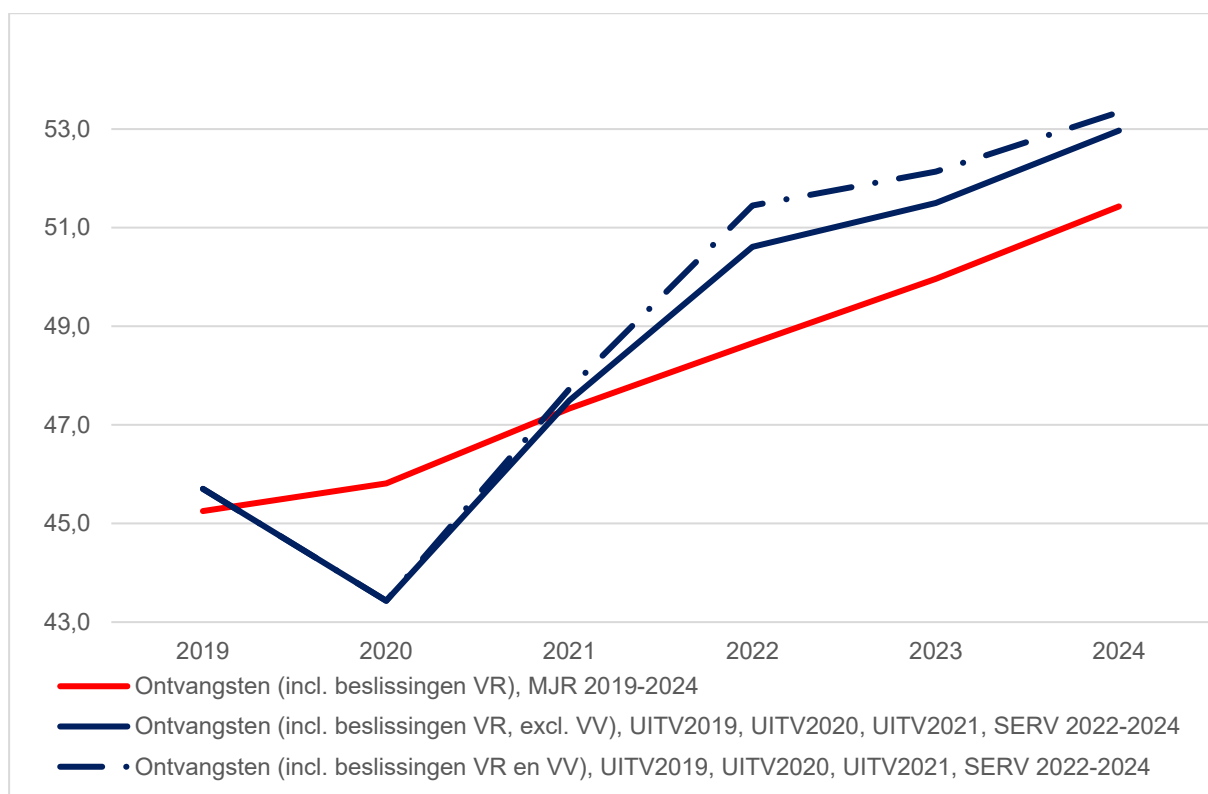
In 2023 worden de begrotingsmaatregelen uitgebreid door het optrekken van de verkeersbelasting voor oldtimers (€ 12,7 mln) en het afschaffen van het voordeel voor nieuwbouw bij de onroerende voorheffing (€ 5 mln). Gecumuleerd gaat het om € 37,6 mln.

In 2024 bedragen de begrotingsmaatregelen in totaal € 233 mln. De sterke stijging wordt verklaard door het afschaffen van de meeneembaarheid bij het verkooprecht (€ 145 mln) en een eenmalige vastgoedtransactie (€ 50 mln).

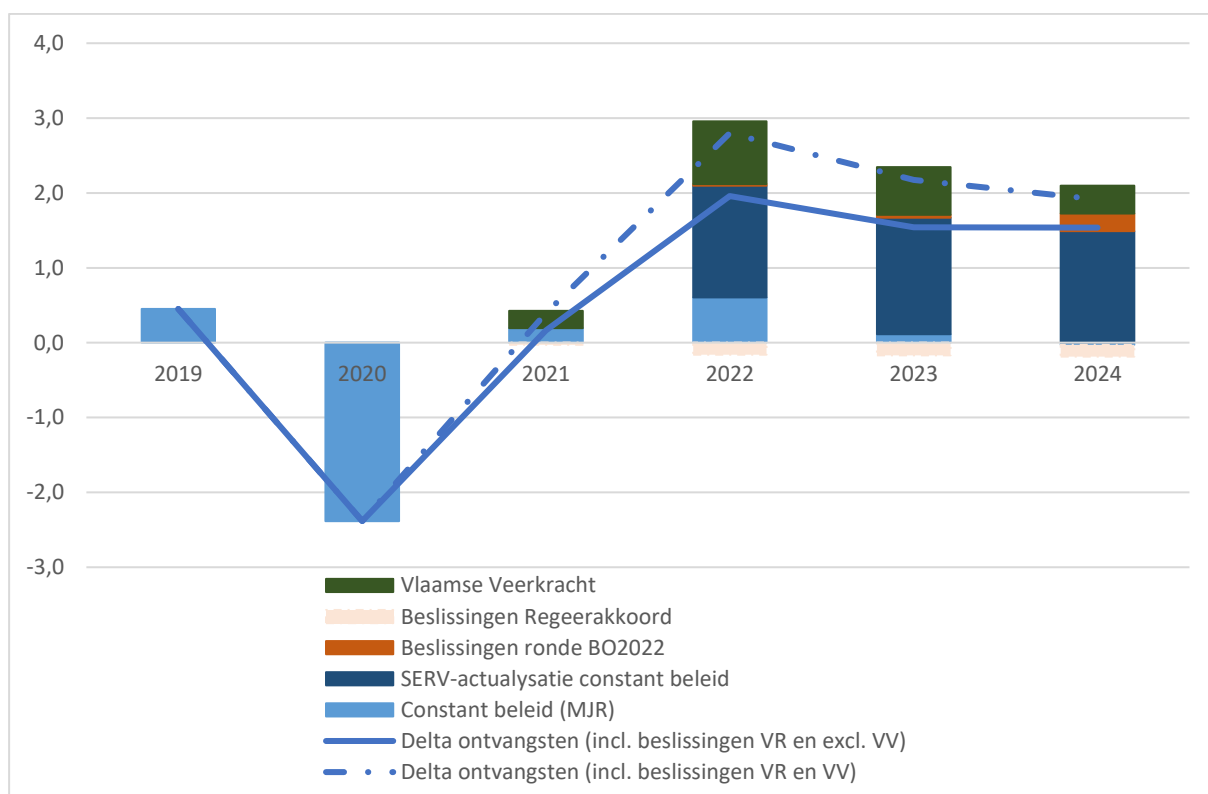
Tabel 21 Vlaamse overheid, dynamiek ontvangsten, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € dz

	2019			2020			2021		
	BA2019	UITV2019	Delta	BO2020	UITV2020	Delta	MJR 2019-2024	UITV2021	Delta
Ontvangsten constant beleid (excl. beslissingen VR en VV)							47.179.794	47.372.895	193.101
Begrotingsmaatregelen Regeerakkoord							163.588	136.385	-27.203
Nieuwe beleidsimpulsen Regeerakkoord							-12.000	-12.000	0
Ontvangsten (incl. beslissingen VR en excl. VV)	45.252.188	45.704.573	452.385	45.815.846	43.432.534	-2.383.312	47.331.382	47.497.280	165.898
Ontvangsten Vlaamse Veerkracht								230.429	230.429
Ontvangsten (incl. beslissingen VR en VV)	45.252.188	45.704.573	452.385	45.815.846	43.432.534	-2.383.312	47.331.382	47.727.709	396.327

	2022			2023			2024		
	MJR 2019-2024	SERV2022	Delta	MJR 2019-2024	SERV2023	Delta	MJR 2019-2024	SERV2024	Delta
Ontvangsten constant beleid (excl. beslissingen VR en VV)	48.367.321	48.971.921	604.600	49.661.364	49.774.510	113.146	51.143.604	51.113.307	-30.297
SERV-actualisatie constant beleid		1.494.428	1.494.428		1.558.186	1.558.186		1.490.552	1.490.552
Begrotingsmaatregelen Regeerakkoord	299.615	139.202	-160.413	311.701	142.014	-169.687	299.615	144.943	-154.672
Nieuwe beleidsimpulsen Regeerakkoord	-12.000	-12.000	0	-12.000	-12.000	0	-12.000	-12.000	0
Maatregelen ronde BO2022		19.900	19.900		37.600	37.600		232.600	232.600
Ontvangsten (incl. beslissingen VR en excl. VV)	48.654.936	50.613.451	1.958.515	49.961.065	51.500.310	1.539.245	51.431.219	52.969.402	1.538.183
Ontvangsten Vlaamse Veerkracht		839.070	839.070		634.640	634.640		373.980	373.980
Ontvangsten (incl. beslissingen VR en VV)	48.654.936	51.452.521	2.797.585	49.961.065	52.134.950	2.173.885	51.431.219	53.343.382	1.912.163

Figuur 6 Vlaamse overheid, dynamiek ontvangsten, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € mld

Figuur 7 Vlaamse overheid, verklaring verschil ontvangsten, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € mld

5.3 Uitgaven

5.3.1 Synthese

84. De coronacrisis duwde de uitgaven ver boven het traject van voor de pandemie. In 2020 lagen de gerealiseerde uitgaven € 3,0 mld (uitvoering 2020) hoger dan geraamd bij de initiële begroting. De stijging is uitsluitend te wijten aan de corona-gerelateerde uitgaven (€ 3,45 mld). De overige uitgaven lagen immers € 432 mln lager dan geraamd voor de coronacrisis (na correctie voor de onderbenutting).

85. Ook in 2021 liggen de uitgaven aanzienlijk hoger dan geraamd voor de coronacrisis (€ +3,3 mld). De stijging ontstaat hoofdzakelijk door de corona-gerelateerde uitgaven (€ +2,4 mld): € 1,98 mld covid-ondersteuning en € 439 mln voor het relanceplan Vlaamse Veerkracht. De niet-covid gerelateerde uitgaven stegen met € 840 mln, hoofdzakelijk door de regeringsbeslissingen in 2021 (€ +1,1 mld). De uitgaven onder constant beleid lagen € 78,6 mln lager dan het de uitgaven voorzien in de MJR 2019-2024 (na correctie voor de onderbenutting).

86. In 2022 liggen de uitgaven nog steeds € 5,2 mld hoger dan geraamd voor de coronacrisis. Bijna de helft van de toename is te wijten aan het relanceplan Vlaamse Veerkracht (€ +1,6 mld) en de corona gerelateerde uitgaven (€ +700 mln). Maar ook de andere, niet-corona gerelateerde uitgaven stijgen met € +2,9 mld ten opzichte van het traject in de MJR 2019-2024. De stijging wordt verklaard door de regeringsbeslissingen genomen tijdens begrotingsjaar 2021 (€ +962 mln) en de dynamiek onder constant beleid (€ +1,9 mld).

87. In 2023 en 2024 liggen de uitgaven nog steeds ver boven het traject van voor de pandemie (met respectievelijk € +3,2 mld en € +2,2 mld), al verkleint het verschil in de loop van de tijd. Door het wegvallen van de coronaprovisie en de verminderde uitgaven voor het relanceplan Vlaamse Veerkracht dalen uiteraard de corona-gerelateerde uitgaven.

De overige (= excl. VV- en coronaprovisie) uitgaven liggen in beide jaren boven het niveau geraamd in de MJR 2019-2024, hoofdzakelijk door de beslissingen genomen tijdens begrotingsjaar 2021 (€ +960 mln) en de dynamiek onder constant beleid (€ +1,1 à 1,2 mld, waarvan ongeveer 60% door de recente inflatievooruitzichten). De maatregelen bij het begrotingsconclaaf 2022 duwen de uitgaven voor het eerst terug in de richting van het traject in de MJR 2019-2024, al blijven de verschillen tussen beide uitgaventrajecten meer dan aanzienlijk.

Tabel 22 op pagina 54 vergelijkt en verklaart de evolutie van de uitgaven tussen de MJR 2019-2024 en de door de SERV geactualiseerde MJR 2021-2026 op een gelijkaardige manier als hoger bij de ontvangsten. De eerste rij geeft de evolutie van de uitgaven onder constant beleid (dus zonder de beslissingen van de Vlaamse Regering). De tweede rij geeft de SERV-actualisatie van de dynamiek bij constant beleid van de begrotingen 2022-2024 uit het vorige hoofdstuk. De volgende rijen geven de impact van de regeringsbeslissingen op de uitgaven. De derde laatste rij geeft de evolutie van de uitgaven (excl. covid en VV) waarbij de impact van de beslissingen van de Vlaamse Regering geïntegreerd zijn in de uitgaven. De laatste rij integreert de corona-gerelateerde uitgaven van het relanceplan Vlaamse Veerkracht en de coronaprovisie.

Figuur 8 op pagina 55 geeft de uitgavendynamiek in de beide Meerjarenramingen weer, terwijl Figuur 9 op pagina 55 het verschil in de geraamde uitgaven verduidelijkt.

5.3.2 Dynamiek bij constant beleid

88. De dynamiek onder constant beleid wordt in deze analyse gedefinieerd als alle elementen met budgettaire impact die geen rechtstreeks gevolg zijn van regeringsbeslissingen. Langs de uitgavenzijde gaat het onder meer over de indexatie, diverse (al dan niet open-end) kostendrijvers en de betaalkalender.

De dynamiek onder constant beleid is een belangrijke aandrijver van de gestegen uitgaven in vergelijking met de MJR 2019-2024. In de ingediende begroting 2022 loopt de impact van het constant beleid op tot bijna € 1,9 mld, waarvan ongeveer de helft door de inflatie. In begrotingsjaren 2023 en 2024 liggen de uitgaven via constant beleid steeds € 1,1 à 1,2 mld hoger, waarvan ongeveer twee derde door de hogere inflatie.

5.3.3 Beslissingen van de Vlaamse Regering

Beslissingen bij opmaak van het regeerakkoord

89. De voorziene uitgaven opgenomen in het regeerakkoord worden aanzienlijk groter in de loop van de legislatuur. In het regeerakkoord (MJR 2019-2024) voorzag de Vlaamse Regering voor begrotingsjaar 2021 langs de uitgavezijde voor € 416 mln aan begrotingsmaatregelen en voor € 623 mln aan nieuwe beleidsuitgaven. Tegen het einde van de legislatuur lopen deze begrotingsmaatregelen en nieuwe beleidsimpulsen op tot respectievelijk € 1,2 mld en € 1,9 mld.

90. Voor 2021 is er het volgende element over de uitvoering van de regeringsbeslissingen beschikbaar. Bij de begrotingscontrole van december 2021 werd een onderbenutting van € 147,7 mln op de voorziene uitgaven van de jobbonus vastgesteld (nieuw beleidsinitiatief beslist bij opmaak van het regeerakkoord). Voor de jobbonus voor werknemers en zelfstandigen werd in het kader van het regeerakkoord in 2021 een budget uitgetrokken van € 329 mln. Bij de begrotingsopmaak 2022 werd beslist dat de jobbonus enkel toegekend zal worden aan werknemers waardoor de budgettaire kost in 2021 beperkt blijft tot € 181,6 mln.

91. In de laatste MJR zijn vanaf 2022 een aantal significante begrotingsmaatregelen en nieuwe beleidsimpulsen uit de MJR 2019-2024 niet meer als dusdanig vermeld. In 2024 zijn deze niet-opgenomen begrotingsmaatregelen en nieuwe beleidsimpulsen goed voor respectievelijk € 272 en € 149 mln. De belangrijkste niet-opgenomen begrotingsmaatregelen zijn de niet-indexatie van de werkingsmiddelen (€ 212 mln) en de bevrozing van de investeringskredieten (€ 104 mln). De belangrijkste niet-opgenomen nieuwe beleidsimpulsen betreffen voornamelijk extra investeringen (€ 159 mln).

Beslissingen ronde BO/BA2021

92. Bij de begrotingen 2021 (opmaak en aanpassing) werd een significante enveloppe (€ 1,1 mld) aan nieuw beleidsuitgaven afgesproken. Het betreft de provisies voor het sociaal akkoord welzijn (€ 577 mln) en voor het versterken van het onderwijs (€ 250 mln), de toekenning van de retroactieve investeringspremie voor zonnepanelen en warmtepompen (€ 115 mln) en een reeks diverse kleinere maatregelen (samen goed voor € 121 mln).

De beslissingen genomen bij de BO/BA2021 vormen ook in de rest van de legislatuur een belangrijke verklaring voor de gestegen uitgaven in de door de SERV-geactualiseerde MJR 2021-2026 ten opzichte van de MJR 2019-2024. De budgettaire impact van de retroactieve investeringspremie voor zonnepanelen en warmtepompen daalt wel naar € 22,5 mln per jaar, aangezien een deel van de compensatie vanaf 2022 vanuit het energiefonds betaald wordt.

Beslissingen VR in de ronde BO2022

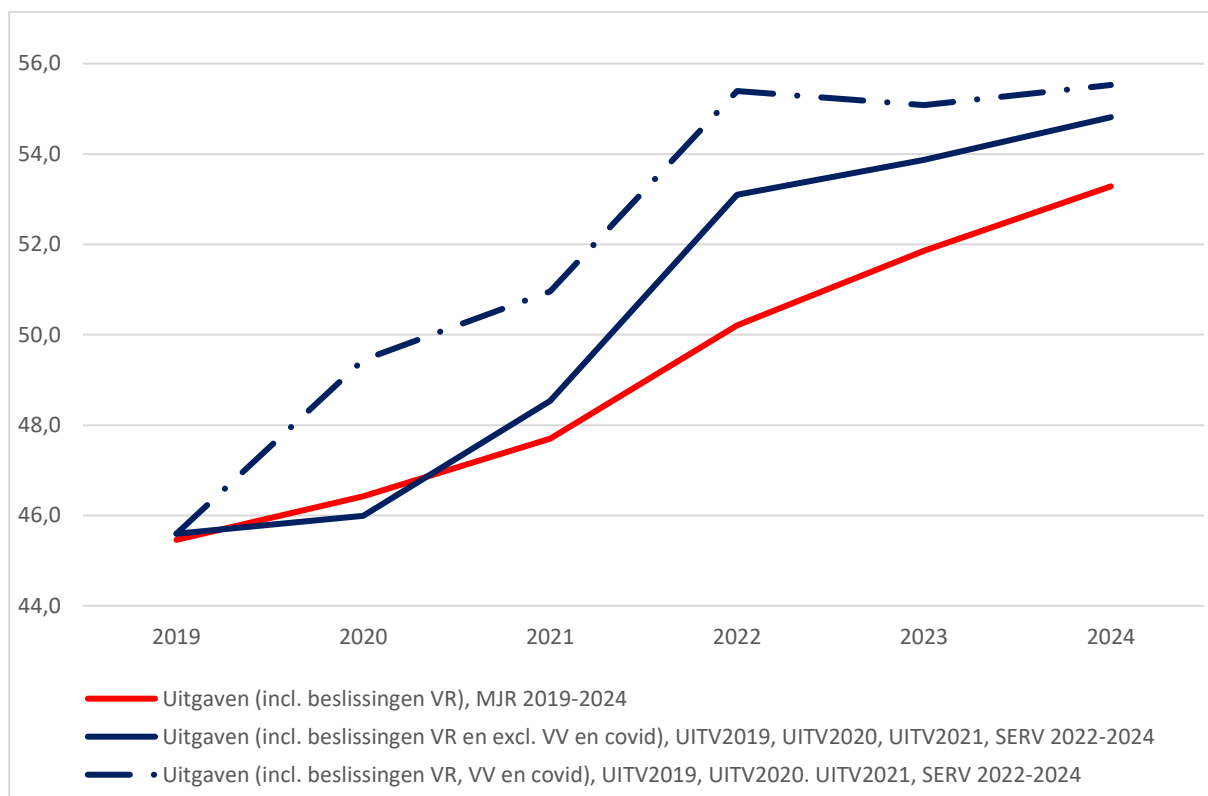
93. Bij het begrotingsconclaaf van de begrotingsopmaak 2022 werden een aantal bijkomende begrotingsmaatregelen en nieuwe beleidsinitiatieven langs de uitgavenzijde genomen. In 2022 zijn deze begrotingsmaatregelen en nieuwe beleidsimpulsen aan de uitgavezijde goed voor respectievelijk € 260 mln en € 223 mln.

Tegen het einde van de legislatuur lopen de begrotingsmaatregelen op tot € 777 mln, terwijl de nieuwe beleidsimpulsen afnemen tot € 143 mln, onder meer door het wegvallen van de provisies watersnood 2021 (€ 79 mln) en stikstof (€ 33 mln). De belangrijkste begrotingsmaatregelen betreffen het terugdraaien van nieuwe beleidsinitiatieven uit het regeerakkoord (jobbonus, opstapen groeipaden), en besparingen bij WVG, OV en WSE (doelgroepkortingen). De begrotingsmaatregelen genomen bij het begrotingsconclaaf 2022 zijn budgettair significant en duwen de uitgaven terug in de richting van het traject in de MJR 2019-2024.

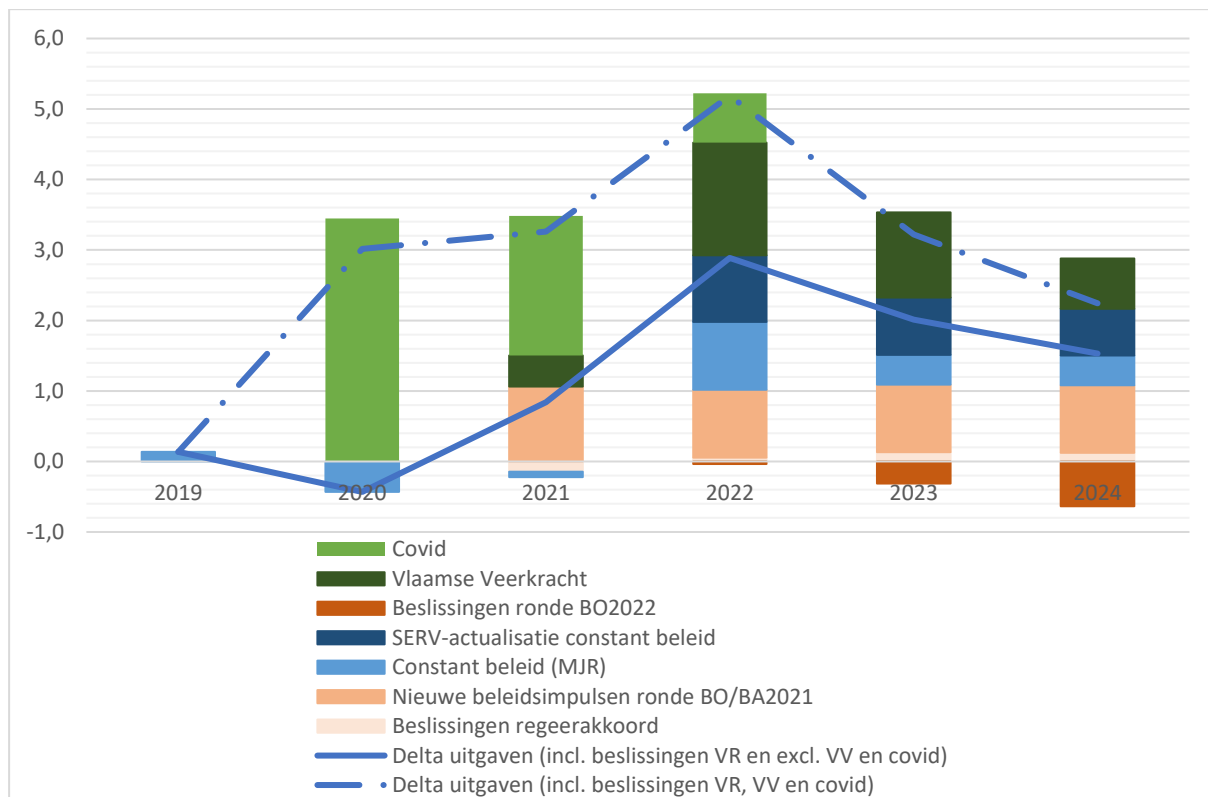
Tabel 22 Vlaamse overheid, dynamiek uitgaven, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € dz

	2019			2020			2021		
	BA2019	UITV2019	Delta	BO2020	UITV2020	Delta	MJR 2019-2024	UITV2021	Delta
Uitgaven constant beleid (excl. beslissingen VR, VV en covid)							47.491.595	47.413.012	-78.583
Begrotingsmaatregelen Regeerakkoord							-416.174	-413.254	2.920
Nieuwe beleidsimpuls Regeerakkoord							623.357	475.957	-147.400
Nieuwe beleidsimpuls ronde BO/BA2021								1.062.764	1.062.764
Uitgaven (incl. beslissingen VR, excl. VV en covid)	45.459.841	45.596.391	136.550	46.424.678	45.993.059	-431.619	47.698.778	48.538.479	839.701
Uitgaven Vlaamse Veerkracht								439.400	439.400
Uitgaven covid-provisie					3.448.379	3.448.379		1.980.000	1.980.000
Uitgaven (incl. beslissingen VR, VV en covid)	45.459.841	45.596.391	136.550	46.424.678	49.441.438	3.016.760	47.698.778	50.957.879	3.259.101

	2022			2023			2024		
	MJR 2019-2024	SERV2022	Delta	MJR 2019-2024	SERV2023	Delta	MJR 2019-2024	SERV2024	Delta
Uitgaven constant beleid (excl. beslissingen VR, VV en covid)	49.931.427	50.895.871	964.444	51.423.626	51.846.489	422.863	52.584.653	53.002.728	418.075
SERV-actualisatie constant beleid		943.498	943.498		811.872	811.872		663.279	663.279
Begrotingsmaatregelen Regeerakkoord	-685.483	-587.824	97.659	-973.090	-790.571	182.519	-1.243.623	-971.409	272.214
Nieuwe beleidsimpuls Regeerakkoord	961.121	918.384	-42.737	1.408.565	1.356.573	-51.992	1.942.823	1.794.237	-148.586
Nieuwe beleidsimpuls ronde BO/BA2021		962.104	962.104		959.692	959.692		959.692	959.692
Maatregelen ronde BO2022		-260.202	-260.202		-453.179	-453.179		-777.179	-777.179
Nieuwe beleidsimpuls ronde BO2022		222.757	222.757		138.878	138.878		142.807	142.807
Uitgaven (incl. beslissingen VR en excl. VV en covid)	50.207.065	53.094.588	2.887.523	51.859.101	53.869.754	2.010.653	53.283.853	54.814.155	1.530.302
Uitgaven Vlaamse Veerkracht		1.600.000	1.600.000		1.210.178	1.210.178		713.133	713.133
Uitgaven covid-provisie		700.000	700.000		0	0		0	0
Uitgaven (incl. beslissingen VR, VV en covid)	50.207.065	55.394.588	5.187.523	51.859.101	55.079.932	3.220.831	53.283.853	55.527.288	2.243.435

Figuur 8 Vlaamse overheid, dynamiek uitgaven, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € mld

Figuur 9 Vlaamse overheid, verklaring verschil uitgaven, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € mld

5.4 Vorderingensaldo

94. In 2019, het laatste jaar voor de uitbraak van de coronapandemie, kleurde de Vlaamse begroting beperkt rood: een jaarlijks tekort (voor correcties en elementen niet meegenomen in de Vlaamse begrotingsdoelstelling) kleiner dan € 1 mld werd in de laatste jaren van de vorige legislatuur opgetekend.

In 2020 is de toename van het tekort (€ -5,4 mld ten opzichte van de begroting BO2020) zowel te wijten aan gedaalde ontvangsten (€ -2,4 mld, 44% van het verschil) als gestegen uitgaven (€ +3,4 mld coronaprovisie en € -0,4 mld aan uitgaven onder constant beleid; samen 56%).

95. De toename van het tekort in 2021 ten opzichte van de MJR 2019-2024 (€ -3 mld) is uitsluitend te situeren langs uitgavenzijde, hoofdzakelijk bij de corona-gerelateerde uitgaven (€ +1,98 mld covid-provisie en € +209 mln via Vlaamse Veerkracht), maar ook bij de overige uitgaven (€ +840 mln, hoofdzakelijk door regeringsbeslissingen genomen bij de opmaak van de initiële en aangepaste begrotingen 2021). De ontvangsten knopen daarentegen door de sneller dan verwachte economische relance en de hoge inflatie sneller terug aan met het traject van voor de pandemie (€ +166 mln).

96. In 2022 is het begrotingstekort € -2,4 mld negatiever dan het tekort geraamd in de MJR 2019-2024. De corona-gerelateerde uitgaven en ontvangsten hebben een negatieve impact van € -1,5 mld op het saldo. Daarnaast liggen de overige uitgaven en ontvangsten ver boven hun traject van voor de pandemie. De uitgaven (€ +2,9 mld) zijn echter veel sterker gestegen dan de ontvangsten (€ +2 mld), wat een negatieve impact op het saldo ten opzichte van de MJR 2019-2024 van € -929 mln impliceert.

De geleidelijke verbetering van de tekorten in de laatste jaren van deze legislatuur wordt verklaard door de dalende corona-gerelateerde uitgaven en de ontvangsten die sneller toenemen dan de uitgaven: tegen het einde van de legislatuur liggen de overige ontvangsten en uitgaven (excl. covid en VV) bij ongewijzigd beleid € 1,5 mld hoger dan geraamd voor de pandemie. De gunstige impact van de toegenomen inflatie binnen de SERV-actualisatie en de begrotingsmaatregelen genomen bij het begrotingsconclaf 2021 en 2022 vormen de belangrijkste verklaring voor deze evolutie. Deze laatste beslissingen beperken de uitgaven in 2023 en 2024, terwijl de regeringsbeslissingen bij de begrotingen 2021 de uitgaven deden stijgen.

97. Bij ongewijzigd beleid leiden de sterk gestegen inflatieverwachtingen daarmee tot een belangrijke verbetering van de Vlaamse overheidsfinanciën, waardoor de begrotingssaldo's geleidelijk aan terug aankoppelen met de saldo's zoals geraamd voor de coronacrisis. Daarbij mag de assumptie van ongewijzigd beleid niet uit het oog verloren worden: de bijkomende ontvangsten via de inflatie-opstoot leiden in deze analyse niet tot bijkomende uitgaven.

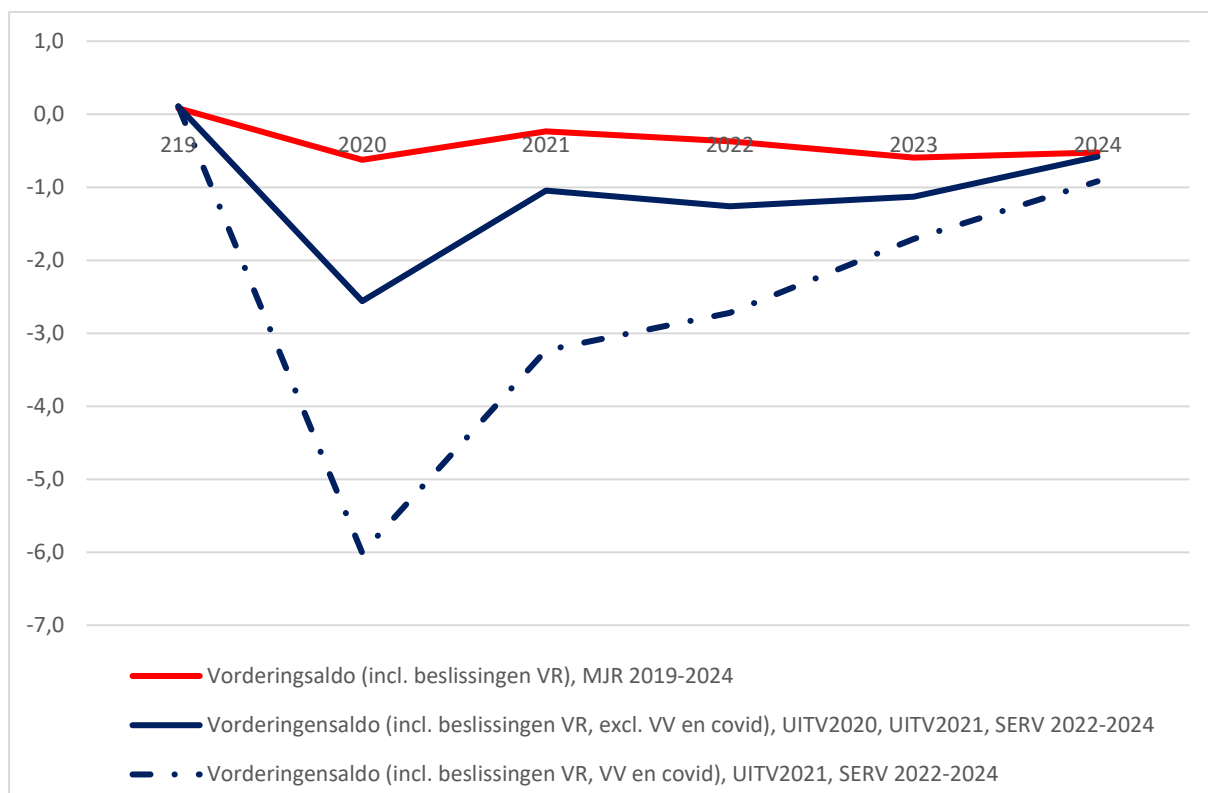
Tabel 23 vergelijkt de evolutie van het ESR-vorderingensaldo in de MJR 2019-2024 en het door de SERV geactualiseerde MJR 2021-2026. Figuur 10 visualiseert de dynamiek van het vorderingensaldo in beide Meerjarenramingen, terwijl Figuur 11 het verschil in de geraamde vorderingensaldo's verduidelijkt.

Tabel 23 Vlaamse overheid, belangrijkste begrotingsresultaten, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € dz

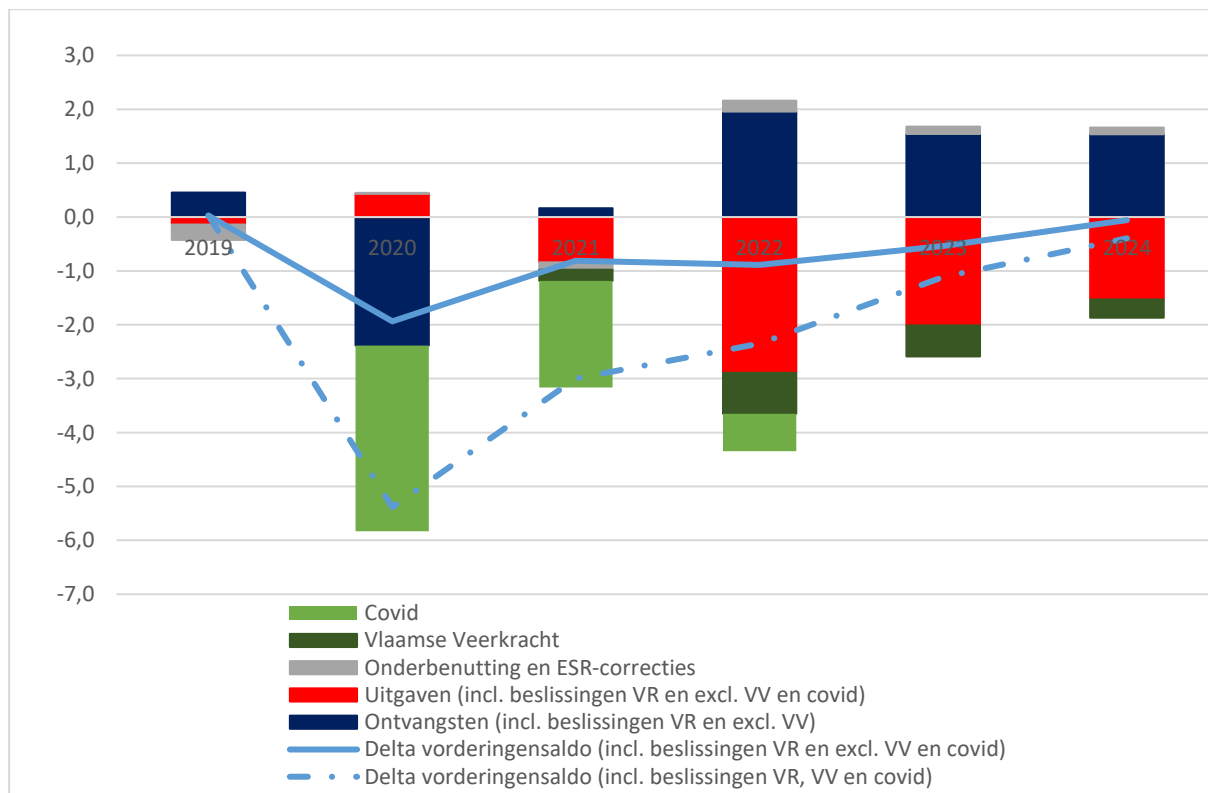
	2019			2020			2021		
	BA2019	UITV2019	Delta	BO2020	UITV2020	Delta	MJR 2019-2024	UITV2021	Delta
Uitgaven (incl. beslissingen VR, excl. VV en covid en na correctie voor onderbenutting ¹⁰) [-]	45.459.841	45.596.391	136.550	46.424.678	45.993.059	-431.619	47.698.778	48.538.479	839.701
Ontvangsten (incl. beslissingen VR, excl. VV) [+]	45.252.188	45.704.573	452.385	45.815.846	43.432.534	-2.383.312	47.331.382	47.497.280	165.898
Vorderingensaldo voor ESR-correcties (incl. beslissingen VR, excl. VV en covid)	-207.653	108.182	315.835	-608.832	-2.560.525	-1.951.693	-367.396	-1.041.199	-673.803
ESR-correcties [+]	288.905	0	-288.905	-15.953	0	15.953	131.659	-4.572	-136.231
Vorderingensaldo na ESR-correcties (incl. beslissingen VR, excl. VV en covid)	81.252	108.182	26.930	-624.785	-2.560.525	-1.935.740	-235.737	-1.045.771	-810.034
Ontvangsten Vlaamse Veerkracht [+]		0	0		0	0		230.429	230.429
Uitgaven Vlaamse Veerkracht [-]		0	0		0	0		439.400	439.400
Covid-provisie [-]		0	0		3.448.379	3.448.379		1.980.000	1.980.000
Vorderingensaldo (incl. beslissingen VR, VV en covid)	81.252	108.182	26.930	-624.785	-6.008.904	-5.384.119	-235.737	-3.234.742	-2.999.005

¹⁰ De uitgaven van de MJR 2019-2024 voor begrotingsjaren 2019-2021 worden gecorrigeerd voor de onderbenutting om een correcte vergelijking met de uitvoeringsgegevens mogelijk te maken.

	2022			2023			2024		
	MJR 2019-2024	SERV2022	Delta	MJR 2019-2024	SERV2023	Delta	MJR 2019-2024	SERV2024	Delta
Uitgaven (incl. beslissingen VR, excl. VV en covid) [-]	50.207.065	53.094.588	2.887.523	51.859.101	53.869.754	2.010.653	53.283.853	54.814.155	1.530.302
Ontvangsten (incl. beslissingen VR, excl. VV) [+]	48.654.936	50.613.451	1.958.515	49.961.065	51.500.310	1.539.245	51.431.219	52.969.402	1.538.183
Vorderingensaldo voor onderbenutting en ESR-correcties (incl. beslissingen VR, excl. VV en covid)	-1.552.129	-2.481.137	-929.008	-1.898.036	-2.369.444	-471.408	-1.852.634	-1.844.753	7.881
Onderbenutting [+]	1.302.708	1.223.197	-79.511	1.344.736	1.242.007	-102.729	1.356.184	1.264.622	-91.562
ESR-correcties [+]	-123.138	-1.080	122.058	-38.958	-3.391	35.567	-28.422	0	28.422
Vorderingensaldo na onderbenutting en ESR-correcties (incl. beslissingen VR, excl. VV en covid)	-372.559	-1.259.020	-886.461	-592.258	-1.130.828	-538.570	-524.872	-580.131	-55.259
Ontvangsten Vlaamse Veerkracht [+]		839.070	839.070		634.640	634.640		373.980	373.980
Uitgaven Vlaamse Veerkracht [-]		1.600.000	1.600.000		1.210.178	1.210.178		713.133	713.133
Covid-provisie [-]		700.000	700.000		0	0		0	0
Vorderingensaldo (incl. beslissingen VR, VV en covid)	-372.559	-2.719.950	-2.347.391	-592.258	-1.706.366	-1.114.108	-524.872	-919.284	-394.412

Figuur 10 Vlaamse overheid, dynamiek vorderingensaldo, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € mld

Figuur 11 Vlaamse overheid, verklaring dynamiek vorderingensaldo, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € mld

Referentielijst

Federaal Planbureau (2019a). *Economische begroting - Economische vooruitzichten 2019-2020 (september 2019)*. Geraadpleegd van <https://www.plan.be/publications/publication-1940-nl-economische-begroting-economische-vooruitzichten-2019-2020-september-2019>

Federaal Planbureau (2019b). *Regionale economische vooruitzichten 2019-2024 (juli 2019)*. Geraadpleegd van https://www.plan.be/uploaded/documents/201907121050420.For_Herm-Reg_2019_11942_N.pdf

Federaal Planbureau (2021a). *Economische vooruitzichten 2021-2026 – Versie van juni 2021*. Geraadpleegd van <https://www.plan.be/publications/publication-2130-nl-economische-vooruitzichten-2021-2026-versie-van-juni>

Federaal Planbureau (2021b). *Economische vooruitzichten 2021-2022 van september 2021*. Geraadpleegd van [Federaal Planbureau - Publicatie - Economische begroting – Economische vooruitzichten 2021-2022 van september 2021](#)

Federaal Planbureau (2022). *Indexcijfer der consumptieprijzen – Inflatievooruitzichten*. Geraadpleegd van [Federaal Planbureau - Indexcijfer der consumptieprijzen & inflatievooruitzichten](#)

Nationale Bank van België (2021a). *Economische projecties voor België – Najaar 2021*. Economisch Tijdschrift van december 2021. Geraadpleegd van [Economische projecties voor België – Najaar 2021 | nbb.be](#)

Nationale Bank van België (2021b). *Maandelijkse conjunctuurenquête bij de bedrijven – december 2021*. Geraadpleegd van <https://www.nbb.be/doc/dq/n/dq3/pnc.pdf>

Nationale Bank van België (2021c). *Maandelijkse consumentenenquête – december 2021*. Geraadpleegd van <https://www.nbb.be/doc/dq/n/dq3/pne.pdf>

SERV (2021a). *Evaluatierapport over de Vlaamse begroting 2021*. Geraadpleegd van <https://www.serv.be/serv/persberichten/vlaams-begrotingstekort-loopt-verder>

SERV (2021b). *Advies over de initiële begroting 2022*. Geraadpleegd van <https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-over-initiele-begroting-2022>

Statbel (2021). *Consumptieprijsindex – versie december 2021*. Geraadpleegd van <https://statbel.fgov.be/nl/themas/consumptieprijsindex/consumptieprijsindex#news>

Vlaamse Regering (2021). *Relanceplan Vlaamse Veerkracht. Monitoringsrapport*. Geraadpleegd van [Relanceplan Vlaamse Veerkracht. Monitoringsrapport | Vlaanderen.be](#)

Lijst met figuren en tabellen

Figuren

Figuur 1: België, 2021 en 2022, inflatie index consumptieprijzen (CPI) op jaarbasis, realisaties (Statbel) en ramingen (FPB) sinds mei 2021	18
Figuur 2: België, 2021 en 2022, inflatie gezondheidsindex (GZI) op jaarbasis, realisaties (Statbel) en ramingen (FPB) sinds mei 2021	19
Figuur 3 Vlaamse overheid, dynamiek saldo, MJR 2021-2026 en SERV-raming, in € mld	36
Figuur 4 Vlaamse overheid, evolutie schuld (excl. ziekenhuisfactuur), MJR 2019-2024 en SERV-raming, in € mld	39
Figuur 5 België, raming nominaal en reëel bbp, pre-corona (MJR 2019-2024) en huidig traject (SERV-actualisatie MJR 2021-2026), 2018 = indexwaarde 100	43
Figuur 6 Vlaamse overheid, dynamiek ontvangsten, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € mld	50
Figuur 7 Vlaamse overheid, verklaring verschil ontvangsten, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € mld	50
Figuur 8 Vlaamse overheid, dynamiek uitgaven, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € mld	55
Figuur 9 Vlaamse overheid, verklaring verschil uitgaven, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € mld	55
Figuur 10 Vlaamse overheid, dynamiek vorderingensaldo, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € mld	59
Figuur 11 Vlaamse overheid, verklaring dynamiek vorderingensaldo, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € mld	59
Figuur 12 Vlaamse overheid, verklaring verschil ontvangsten bij constant beleid, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € dz	77

Tabellen

Tabel 1	België, recente inflatie vooruitzichten, in %.....	16
Tabel 2	Federale Planbureau en Nationale Bank van België, België, opeenvolgende geraamde overschrijdingen van de afgevlakte gezondheidsindex in 2021 en volgende jaren, inflatieramingen	17
Tabel 3	Vlaamse overheid, inzet van de coronaprovisie 2021 via herverdelingen gedocumenteerd tot einde december 2021, per inhoudelijk structuurelement (ISE), belangrijkste bestedingen, in € mln.....	21
Tabel 4	Vlaamse overheid, inzet van de coronaprovisie 2020 (begrotingsuitvoering) en 2021 (via herverdelingen) gedocumenteerd tot einde december 2021, per beleidsdomein, vereffeningskredieten, in € mln.....	21
Tabel 5	Vlaamse begroting, MJR 2021-2026, verwerking van het relanceplan Vlaamse Veerkracht in de Vlaamse begroting (ontvangsten, uitgaven, saldo), in € dz.....	22
Tabel 6	Vlaamse begroting, MJR 2021-2026, traject Vlaamse Veerkracht inclusief correctie voor 2021 (ontvangsten, uitgaven, saldo), in € dz.....	23
Tabel 7	Vlaamse overheid, inzet van de provisie Vlaamse Veerkracht 2021 via herverdelingen per inhoudelijk structuurelement (ISE), belangrijkste bestedingen, in € mln	23
Tabel 8	Vlaamse begroting, begrotingsuitvoering 2019, 2020, aangepaste begroting 2021 en voorlopige resultaten begrotingsuitvoering 2021, belangrijkste begrotingsresultaten, in € dz en % ontvangsten.....	25
Tabel 9	Vlaamse overheid, ingediende begroting BO 2022 in vergelijking met de eerste aangepaste begroting BA 2021 en de uitvoering van de begroting 2020, in € dz	26
Tabel 10	Vlaamse overheid, ingediende begroting BO 2022 in vergelijking met de eerste aangepaste begroting BA 2021 en de uitvoering van de begroting 2020, in € dz	27
Tabel 11	Vlaamse begroting 2022, wijzigingen ten opzichte van de ingediende begroting 2022, in € dz	28
Tabel 12	Vergelijking van de goedgekeurde begroting 2022BO en 2021BA, ISE's relevant voor infrastructuurbeleid, in € dz.....	30
Tabel 13	België, recente macro-economische vooruitzichten, in %.....	31
Tabel 14	Vlaamse begroting, belangrijkste begrotingsresultaten, begrotingsjaren 2022-2024, MJR 2021-2026 en SERV-raming, in € dz.....	35

Tabel 15	Vlaamse begroting, 2022-2024, MJR 2021-2026 en SERV-raming, begrotingsdoelstelling 2024 en vereiste begrotingsinspanning om deze doelstelling te bereiken, in € dz	37
Tabel 16	Vlaamse begroting, 2019-2024, schuldevolutie, SERV-raming, in € dz	38
Tabel 17	Vlaamse overheid, begroting 2019-2024, aanpak responsabiliseringsmechanisme, wijzigingen aan de ontvangsten en uitgaven, in € dz	42
Tabel 18	België, macro-economische vooruitzichten bij de MJR 2019-2024 en de SERV-actualisatie van de MJR 2021-2026, in %	43
Tabel 19	Vlaamse overheid, begroting 2021 en volgende jaren, verschillen qua maatregelen om beleidsruimte te vergroten dan wel in te vullen, afspraken Regeerakkoord en bijkomende maatregelen bij BO2021, BA2021 en BO2022, MJR 2019-2024 en MJR 2021-2026, in € dz.....	44
Tabel 20	Vlaamse overheid, begroting 2021 en volgende jaren, correcties qua maatregelen om beleidsruimte te vergroten dan wel in te vullen, afspraken Regeerakkoord en bijkomende maatregelen bij BO2021, BA2021 en BO2022, inclusief beslissingen die in de MJR 2021-2026 worden gedefinieerd als “constant beleid”, MJR 2019-2024 en MJR 2021-2026, in € dz.....	45
Tabel 21	Vlaamse overheid, dynamiek ontvangsten, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € dz	49
Tabel 22	Vlaamse overheid, dynamiek uitgaven, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € dz	54
Tabel 23	Vlaamse overheid, belangrijkste begrotingsresultaten, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € dz	57
Tabel 24	Vlaamse begroting, uitvoering 2019, 2020, tweede begrotingsaanpassing 2021 en voorlopige gegevens begrotingsuitvoering 2021, belangrijkste ontvangstencategorieën, in € dz .	65
Tabel 25	Vlaamse begroting, uitvoering 2019, 2020, tweede begrotingsaanpassing 2021, prognose oktober 2021 en voorlopige gegevens begrotingsuitvoering 2021 (prognose december 2021), gewestbelastingen, in € dz.....	65
Tabel 26	SERV-ramingen voor ontvangsten via de BFW (buiten regionale opcentiemen), berekeningswijze	66
Tabel 27	SERV-ramingen voor ontvangsten via de gewestbelastingen, berekeningswijze.....	68
Tabel 28	Vlaamse begroting, belangrijkste ontvangstencategorieën, MJR 2021-2026 en SERV-actualisatie, in € dz	70

Tabel 29 Vlaamse begroting, gewestbelastingen, MJR 2021-2026 en SERV-actualisatie, in € dz	70
Tabel 30 Vlaamse begroting, ontvangsten instellingen, UITV2019, UITV2020 en MJR 2021-2026, in € dz	71
Tabel 31 Vlaamse begroting, 2021-2024, SERV-raming, verandering aan de ESR-uitgaven binnen de SERV-raming ten opzichte van de MJR 2021-2026, in € dz	73
Tabel 32 Vlaamse begroting, 2022-2024, SERV-raming en MJR 2021-2026, cumulatieve toename van de beleidskredieten t.o.v. de begrotingsopmaak 2022 als gevolg van indexatie onder ongewijzigd beleid, verdeling in € dz.....	73
Tabel 33 Vlaamse begroting, 2019-2024, schuldevolutie, SERV-raming en MJR 2021-2026, in € dz	75
Tabel 34 Vlaamse overheid, dynamiek ontvangsten onder constant beleid (excl. beslissingen VR en VV), belangrijkste ontvangstencategorieën, MJR 2019-2024 vergeleken met UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € dz	78
Tabel 35 Vlaamse overheid, ontvangsten belangrijkste gewestbelastingen onder constant beleid (excl. beslissingen VR en VV), MJR 2019-2024 vergeleken met UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € dz	79

Bijlagen

Hoofdstuk 2: begroting 2021

Tabel 24 Vlaamse begroting, uitvoering 2019, 2020, tweede begrotingsaanpassing 2021 en voorlopige gegevens begrotingsuitvoering 2021, belangrijkste ontvangstencategorieën, in € dz

	UITV2019	UITV2020	BA2021	UITV2021	delta
Bruto opcentiemen	7.923.747	7.872.907	7.923.895	7.895.325	-28.570
BFW-dotaties	25.700.073	24.105.488	25.917.702	25.917.702	0
Afrekeningen dotaties	0	-11.421	751.309	751.309	0
Gewestbelastingen	6.851.804	6.295.011	6.921.254	7.390.900	469.646
Instellingen	4.233.048	4.151.271	4.082.190	4.357.500	275.310
Overige ontvangsten	874.166	888.225	964.965	995.965	31.000
Ontvangsten Vlaamse Veerkracht		0	1.048.837	230.429	-818.408
Totaal	45.582.838	43.301.481	47.610.152	47.539.130	-71.022

Tabel 25 Vlaamse begroting, uitvoering 2019, 2020, tweede begrotingsaanpassing 2021, prognose oktober 2021 en voorlopige gegevens begrotingsuitvoering 2021 (prognose december 2021), gewestbelastingen, in € dz

	UITV2019	UITV2020	BA2021	Prognose oktober 2021	Prognose december 2021	Delta BA2021 en prognose december 2021
Verkooprecht	2.789.096	2.197.627	2.444.020	2.756.534	2.811.100	367.080
Verdeelrecht		72.953	78.897	81.913	83.500	4.603
Recht op hypotheekvestiging	196.540	145.476	170.245	182.910	183.300	13.055
Schenkbelasting	351.839	361.733	380.865	415.992	445.400	64.535
Erfbelasting excl. Fiscale regularisaties	1.347.525	1.354.578	1.565.180	1.588.594	1.587.900	22.720
Erfbelasting fiscale regularisaties	12.596	14.236	15.807	15.807	12.000	-3.807
Onroerende voorheffing	223.534	267.156	288.411	288.425	283.700	-4.711
Verkeersbelasting	1.106.797	1.083.857	1.083.743	1.073.068	1.102.900	19.157
Belasting op inverkeerstelling	295.901	250.968	308.944	293.277	279.500	-29.444
Eurovignet	45	3	0	0	0	0
Kilometerheffing	461.056	484.230	516.165	528.913	535.600	19.435
Spelen en weddenschappen	44.581	51.285	55.227	57.638	55.800	573
Automatische ontspanningstoestellen	22.224	10.908	13.750	11.000	10.200	-3.550
Totaal	6.851.734	6.295.010	6.921.254	7.294.071	7.390.900	469.646

Hoofdstuk 4: SERV-raming geactualiseerde begroting 2022 en volgende jaren

Ontvangsten

BFW-dotaties

Voor de berekening van de ontvangsten (mee) bepaald door de BFW voor de periode 2021 tot 2024 worden de berekeningswijzen verduidelijkt in Tabel 26.

De gedeeltelijke koppeling aan de bbp-groei bij de voorafnames op de PB, de dotaties ouderenzorg, gezondheidszorg, ziekenhuisinfrastructuur, middelen diverse bevoegdheden, werk en fiscale uitgaven is enkel van toepassing op het deel van de bbp-groei dat kleiner is dan 2,25%. Op het deel dat groter is dan een groei van 2,25% wordt een volledige koppeling (100%) toegepast.

Tabel 26 SERV-ramingen voor ontvangsten via de BFW (buiten regionale opcentiemen), berekeningswijze

BFW-ontvangst	Berekeningswijze
FINANCIERING VAN HET UNIVERSITAIR ONDERWIJS VOOR BUITENLANDSE STUDENTEN (ARTIKEL 62 BIJZONDERE FINANCIERINGSWET)	Universitair onderwijs dotatie t = Universitair onderwijs dotatie (t-1) * (1 + CPI in jaar t)
AANDEEL IN DE WINST VAN DE NATIONALE LOTERIJ (ARTIKEL 62BIS BIJZONDERE FINANCIERINGSWET)	Cijfers afkomstig van de meerjarenraming 2021-2026.
NATIONALE PLANTENTUIN VAN BELGIE (ARTIKEL 62TER BIJZONDERE FINANCIERINGSWET) (PM)	Nationale plantentuin dotatie t = Nationale plantentuin dotatie (t-1) * (1 + CPI in jaar t) * (1 + reële bbp-groei in jaar t)
VOORAFNAMES OP DE BTW	BTW-dotatie t = BTW-dotatie (t-1) * (1 + CPI in jaar t) * (1 + 0,91 * reële bbp-groei in jaar t) * (evolutie denataliteit t) * (verdeelsleutel onderwijs t / verdeelsleutel onderwijs t-1)
VOORAFNAMES OP DE PB	PB-dotatie t = PB-dotatie (t-1) * (1 + CPI in jaar t) * (1 + 0,55 * reële bbp-groei in jaar t) * (aandeel gemeenschap in de personenbelasting t / aandeel gemeenschap in de personenbelasting t-1)
DOTATIE GEZINSBIJSLAG (ARTIKEL 47/5 EN 47/6 BFW)	Dotatie gezinsbijslag t = dotatie gezinsbijslag (t-1) * (1 + CPI in jaar t) * (1 + 0,25 * reële bbp-groei per capita in jaar t) * (aantal 0 tot en met 18-jarigen in jaar t / aantal 0 tot en met 18-jarigen in jaar t-1)
DOTATIE OUDERENZORG (ARTIKEL 47/7 BFW)	Dotatie ouderenzorg t = dotatie ouderenzorg (t-1) * (1 + CPI in jaar t) * (1 + 0,65 * reële bbp-groei per capita in jaar t) * (aantal plus 80-jarigen in jaar t / aantal plus 80-jarigen in jaar t-1)
DOTATIE GEZONDHEIDSZORG (ARTIKEL 47/8 BFW)	Dotatie gezondheidszorg t = dotatie gezondheidszorg (t-1) * (1 + CPI in jaar t) * (1 + 0,65 * reële bbp-groei in jaar t) * (relatief aantal inwoners gemeenschap t / relatief aantal inwoners gemeenschap t-1)
DOTATIE ZIEKENHUISINFRASTRUCTUUR (VANAF 2016) (ARTIKEL 47/9 BFW)	Dotatie ziekenhuisinfrastructuur t = dotatie ziekenhuisinfrastructuur (t-1) * (1 + CPI in jaar t) * (1 + 0,65 * reële bbp-groei in jaar t) * (relatief aantal inwoners gemeenschap t / relatief aantal inwoners gemeenschap t-1)

DOTATIE JUSTITIEHUIZEN (ARTIKEL 47/10 BFW)	Dotatie justitiehuizen $t = \text{dotatie justitiehuizen } (t-1) * (1 + \text{CPI in jaar } t) * (1 + \text{reële bbp-groei in jaar } t)$
DOTATIE INTERUNIVERSITAIRE ATTRACTIEPOLEN (VANAF 2018) (ARTIKEL 47/11 BFW)	Dotatie interuniversitaire attractiepolen $t = \text{dotatie interuniversitaire attractiepolen } (t-1) * (1 + \text{CPI in jaar } t) * (1 + \text{reële bbp-groei in jaar } t)$
PERSONEEL REGISTRATIE- EN ERFBELASTINGEN	Dotatie personeel reg&erf $t = \text{dotatie personeel reg\&erf } (t-1) * (1 + \text{CPI in jaar } t)$
PERSONEEL VERKEERSGERELATEERDE BELASTINGEN	Dotatie personeel verkeer $t = \text{dotatie personeel verkeer } (t-1) * (1 + \text{CPI in jaar } t)$
TOEGEWEZEN GEDEELTE VAN DE PB (ARTIKEL 35 OCTIES BFW) = middelen diverse bevoegdheden	Dotatie middelen diverse bevoegdheden $t = \text{dotatie middelen diverse bevoegdheden } (t-1) * (1 + \text{CPI in jaar } t) * (1 + 0,55 * \text{reële bbp-groei in jaar } t)$
DOTATIE WERK (ARTIKEL 35 NONIES BFW)	Dotatie werk $t = \text{dotatie werk } (t-1) * (1 + \text{CPI in jaar } t) * (1 + 0,55 * \text{reële bbp-groei in jaar } t) * (\text{aandeel gewest in de personenbelasting } t / \text{aandeel gewest in de personenbelasting } t-1)$
DOTATIE FISCALE UITGAVEN (ARTIKEL 35 DECIES BFW)	Dotatie fiscale uitgaven $t = \text{dotatie fiscale uitgaven } (t-1) * (1 + \text{CPI in jaar } t) * (1 + 0,55 * \text{reële bbp-groei in jaar } t) * (\text{aandeel gewest in de personenbelasting } t / \text{aandeel gewest in de personenbelasting } t-1)$
OVERGANGSMECHANISME GEWEST EN GEMEENSCHAP (ARTIKEL 48/1, §2 BFW)	Het overgangsbedrag blijft constant in nominale termen tussen 2015 en 2024 en wordt tussen 2025 tot en met 2034 lineair afgebouwd tot nul.
PENDEL DOTATIE (ARTIKEL 64 QUATER BFW)	0 want vanaf 2018 als uitgave opgenomen en niet meer als minderontvangst: constante bedragen.
RESPONSABILISERINGSBIJDRAGE (G&G) (ART. 65 QUINQUES, §1 BFW)	Vanaf 2021 wordt de responsabiliseringsbijdrage bepaald door een bijdragepercentage toe te passen op de weddemassa betaald in het voorgaande kalenderjaar. Voor het begrotingsjaar 2021 is dat bijdragepercentage 30% van de RSZ-werkgeversbijdrage voor pensioenen van jaar $t-1$. De huidige RSZ-werkgeversbijdrage pensioenen is 8,86%, wat resulteert in een bijdragepercentage van 2,66%. Vanaf 2022 wordt het bijdragepercentage lineair opgetrokken met 10% zodat het vanaf 2028 gelijk is aan 100% van de RSZ-werkgeversbijdrage voor pensioenen. Cijfers afkomstig van de meerjarenraming 2021-2026. Vanaf 2022 wordt het responsabiliseringsmechanisme geregistreerd als een uitgave in plaats van een (minder)ontvangst.
PERSONEEL AUTOMATISCHE ONTSPANNINGSTOESTELLEN, SPELEN EN WEDDENSCHAPPEN EN OPENINGSBELASTING	Dotatie personeel spelen $t = \text{dotatie personeel spelen } (t-1) * (1 + \text{CPI in jaar } t)$

Gewestbelastingen

De raming van de gewestbelastingen is gebaseerd op de parameters zoals beschreven in de Algemene Toelichtingen van de begroting 2022 en de MJR 2021-2026. Binnen de SERV-raming worden de resultaten van de MJR 2021-2026 aangepast aan de veranderde macro-economische parameters (inflatie, bbp-groei). De overige parameters (volume- en vergroeningseffecten, enzoverder) worden niet aangepast.

Tabel 27 SERV-ramingen voor ontvangsten via de gewestbelastingen, berekeningswijze

Gewestbelasting	Parameters
Verkooprecht	2022: inflatie, volume (constant)
	2023: inflatie, volume (+1,8%)
	2024: inflatie, volume (+1,8%)
Verdeelrecht	2022: inflatie
	2023: inflatie
	2024: inflatie
Hypotheekrecht	2022: inflatie
	2023: inflatie
	2024: inflatie
Schenkingsrecht	2022: inflatie, volume=tussen niveau 2021 en gemiddelde niveau 2016-2022
	2023: inflatie
	2024: inflatie
Erfbelasting	2022: inflatie, wegvallen uitzonderlijke ontvangsten 2021 (oversterfte)
	2023: inflatie, overlijdens (+0,4%)
	2024: inflatie, overlijdens (+0,4%)
Onroerende voorheffing	2022: inflatie, groei KI (+0,6%), €-7 mln eenmalig effect van 2021
	2023: inflatie, groei KI (+0,6%)
	2024: inflatie, groei KI (+0,6%)
Verkeersbelasting	2022: inflatie, vergroening (-3%), volume (constant)
	2023: inflatie, vergroening (-2,5%), volume (+1%)
	2024: inflatie, vergroening (-2%), volume (+1%)
Belasting op inverterkeerstelling	2022: 0,4*inflatie, vergroening (-2,5%), volume (+5%), €-15 mln eenmalig effect van 2021
	2023: 0,4*inflatie, vergroening (-1,25%), volume (constant)
	2024: 0,4*inflatie, vergroening (geen effect), volume (constant)
Kilometerheffing	2022: inflatie, kilometers (bbp), vergroening (-0,8%)
	2023: inflatie, kilometers (bbp), vergroening (-0,7%)
	2024: inflatie, kilometers (bbp), vergroening (-0,6%)
Belasting op spelen en weddenschappen	2022: +4,8%
	2023: +4,8%
	2024: +4,8%
Belasting op automatische ontspanningstoestellen	2022 ¹¹ : €22 mln
	2023: inflatie
	2024: inflatie

Ontvangsten via regionale opcentiemen

De raming van de voorschotten van de bruto-opcentiemen in de MJR 2021-2026 is gebaseerd op de raming van de belasting Staat voor het aanslagjaar 2022 die door de FOD Financiën in haar mededeling van 23 september 2021 aan de gewesten en gemeenschappen werd overgemaakt.

¹¹ De ontvangsten uit de belasting op automatische ontspanningstoestellen bedragen bij de BO 2022 ongeveer € 5,5 mln per kwartaal (€ 22 mln). Binnen de SERV-raming voor begrotingsjaar 2022 wordt uitgegaan van 3 volwaardige kwartalen, of € 16,5 mln.

Bovendien heeft de FOD Financiën – op 4 oktober 2021 - op verzoek van de gewesten tevens een meerjarenraming van de belasting staat opgesteld. Laatstbedoelde meerjarenraming vertrekt van de mededeling van 23 september 2021 en is op zich gebaseerd op de Economische Vooruitzichten van het Federale Planbureau van 24 juni 2021 en de Regionale Economische Vooruitzichten van het Federale Planbureau van 16 juli 2021.

Binnen de SERV-raming worden de ontvangsten uit de bruto opcentiemen (voorschotten en afrekeningen) van de MJR 2021-2026 pro rata aangepast aan de veranderde macro-economische parameters (inflatie en bbp-groei), waarbij de Economische Vooruitzichten van het Federale Planbureau van 24 juni 2021 als vergelijkingsbasis genomen worden.

Overige ontvangsten

Voor de overige ontvangsten worden de resultaten van de MJR 2021-2026 overgenomen. Bij de SERV-raming voor begrotingsjaar 2022 werd wel rekening gehouden met de amendementen, waardoor de overige ontvangsten stijgen met € 9 mln (geraamde ontvangst via 3M (PFOS-dossier)).

Resultaten

Tabel 28 Vlaamse begroting, belangrijkste ontvangstencategorieën, MJR 2021-2026 en SERV-actualisatie, in € dz

	BO2022	SERV2022	delta	MJR2023	SERV2023	delta	MJR2024	SERV2024	delta
Bruto opcentiemen	8.304.538	8.428.455	123.917	8.631.175	9.016.120	384.945	8.867.183	9.299.799	432.616
BFW-dotaties	27.765.863	28.707.948	942.085	28.537.052	29.539.531	1.002.479	29.329.546	30.247.826	918.280
Afrekeningen dotaties	526.767	755.434	228.667	0	0	0	0	0	0
Gewestbelastingen	7.236.702	7.427.445	190.743	7.448.558	7.619.320	170.762	7.671.140	7.810.796	139.656
Instellingen	4.307.746	4.307.746	0	4.338.588	4.338.588	0	4.302.654	4.302.654	0
Overige ontvangsten	977.407	986.423	9.016	966.239	966.239	0	1.089.886	1.089.886	0
Ontvangsten Vlaamse Veerkracht	839.070	839.070	0	634.640	634.640	0	373.980	373.980	0
Totaal	49.958.093	51.452.521	1.494.428	50.556.252	52.114.438	1.558.186	51.634.389	53.124.941	1.490.552

Tabel 29 Vlaamse begroting, gewestbelastingen, MJR 2021-2026 en SERV-actualisatie, in € dz

	BO2022	SERV2022	delta	MJR2023	SERV2023	delta	MJR2024	SERV2024	delta
Verkooprecht	2.812.737	2.892.629	79.892	2.956.007	3.025.022	69.015	3.104.294	3.161.153	56.859
Verdeelrecht	83.638	86.014	2.376	85.060	87.046	1.986	86.506	88.090	1.584
Recht op hypotheekvestiging	186.388	191.682	5.294	189.557	193.982	4.425	192.779	196.310	3.531
Schenkbelasting	397.043	408.320	11.277	403.793	413.220	9.427	410.657	418.179	7.522
Erfbelasting excl. Fiscale regularisaties	1.493.098	1.535.507	42.409	1.524.555	1.560.149	35.594	1.556.674	1.585.186	28.512
Erfbelasting fiscale regularisaties	0			0		0	0		
Onroerende voorheffing	289.648	297.875	8.227	296.497	303.419	6.922	302.361	307.899	5.538
Verkeersbelasting	1.060.766	1.090.895	30.129	1.064.437	1.089.289	24.852	1.071.490	1.091.116	19.626
Belasting op inverterstelling	276.190	279.367	3.177	274.828	277.437	2.609	276.697	278.769	2.072
Eurovignet	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kilometerheffing	551.461	564.922	13.461	564.571	580.612	16.041	576.839	591.476	14.637
Spelen en weddenschappen	63.733	63.733	0	66.792	66.792	0	69.998	69.998	0
Automatische ontspanningstoestellen	22.000	16.500	-5.500	22.462	22.352	-110	22.844	22.620	-224
Totaal	7.236.702	7.427.445	190.743	7.448.559	7.619.320	170.761	7.671.139	7.810.796	139.657

Tabel 30 Vlaamse begroting, ontvangsten instellingen, UITV2019, UITV2020 en MJR 2021-2026, in € dz

	UITV2019	UITV2020	BA2021	MJR2022	MJR2023	MJR2024
MINA	188.912	258.542	127.020	144.767	144.767	144.767
VIF	62.005	54.097	56.379	58.503	58.503	58.503
Loodswezen	92.824	86.955	94.546	94.927	94.927	94.927
Andere instellingen met DAB-vorm	31.141	18.608	25.537	23.025	23.025	23.025
VDAB	107.410	93.567	138.493	143.941	143.216	128.941
VRT	195.140	189.203	190.588	190.017	187.536	183.686
Opgroeien Regie	207.466	175.341	217.765	216.383	216.383	216.383
VSF	269.906	299.420	272.350	272.870	276.249	279.181
VVM - De Lijn	234.557	166.003	235.315	236.434	236.434	236.434
VEB	279.670	226.127	234.101	295.879	295.879	295.879
VIB	54.564	59.462	50.475	55.032	55.032	55.032
VITO	89.597	71.644	80.185	82.703	82.703	82.703
Tunnel Liefkenshoek	74.092	63.359	68.608	73.215	73.215	73.215
Vlaamse Waterweg	113.660	108.547	93.347	68.869	68.869	68.869
De Werkvennootschap	2.747	23.761	66.739	84.246	84.246	84.246
VWF	65.249	62.432	72.368	79.474	86.437	93.986
VMSW	237.969	243.769	252.782	257.057	262.488	267.743
Scholen van Morgen	106.145	106.165	112.380	123.139	129.204	127.632
Hogescholen en universiteiten	1.188.239	1.246.742	1.159.049	1.206.598	1.206.598	1.206.598
Andere instellingen met andere dan DAB-vorm	631.755	597.527	534.163	600.667	612.877	580.904
Totaal	4.233.048	4.151.271	4.082.190	4.307.746	4.338.588	4.302.654

Uitgaven

Inflatie

Een Expertengroep Uitgavennormering onder voorzitterschap van mevrouw Wivina Demeester heeft in september 2020 in opdracht van de Vlaamse Regering een eerste rapport voor een Vlaamse uitgavennorm uitgewerkt¹².

In dat rapport wordt dieper ingegaan op de verschillende impact van de inflatie op de ontvangsten- dan wel uitgavenzijde van de Vlaamse begroting. Er wordt geraamd dat de Vlaamse uitgaven stijgen met 1,16% bij een verwachte gemiddelde stijging van de Gezondheidsindex (GZI) met 2%, indien de werkingskredieten niet geïndexeerd worden. Indien de werkingskredieten wel worden geïndexeerd stijgen de uitgaven met 1,29%.

Binnen de SERV-ramingen wordt de verhouding $1,16\% / 2,00\% = 58\%$ gehanteerd om de impact van de inflatie op de Vlaamse uitgaven te ramen: de vanaf 2021 gecumuleerde verschillen in de gezondheidsindex gehanteerd in de MJR 2021-2026 en in de SERV-raming (1) worden vermenigvuldigd met 58% (2) en de primaire uitgaven van begrotingsjaar t (3). Het is belangrijk om rekening te houden met de stijging van de gezondheidsindex in 2021 ten opzichte van de gehanteerde GHI in de MJR 2021-2026. Zo resulteert de (in de MJR 2021-2026 niet voorziene) indexoverschrijding van december 2021 in bijkomende uitgaven in begrotingsjaar 2022 via de diverse indexmechanismen. Formeel:

$$\Delta PrimUitg_{2021}^{SERV} = (GHI_{2021}^{SERV} - GHI_{2021}^{MJR} + GHI_{2022}^{SERV} - GHI_{2022}^{MJR}) * 0,58 * PrimUitg_{2022}^{MJR}$$

$$\Delta PrimUitg_{2023}^{SERV} = (GHI_{2021}^{SERV} - GHI_{2021}^{MJR} + GHI_{2022}^{SERV} - GHI_{2022}^{MJR} + GHI_{2023}^{SERV} - GHI_{2023}^{MJR}) * 0,58 * PrimUitg_{2023}^{MJR}$$

$$\Delta PrimUitg_{2024}^{SERV} = (GHI_{2021}^{SERV} - GHI_{2021}^{MJR} + GHI_{2022}^{SERV} - GHI_{2022}^{MJR} + GHI_{2023}^{SERV} - GHI_{2023}^{MJR} + GHI_{2024}^{SERV} - GHI_{2024}^{MJR}) * 0,58 * PrimUitg_{2024}^{MJR}$$

Rentelasten

De rente-uitgaven veranderen pro rata met deze opgenomen in de Meerjarenraming (verhouding rente-uitgaven / uitstaande schuld), waarbij we dus veronderstellen dat de wijzingen in de schuld telkens aan identieke voorwaarden als de bestaande schuld kan gefinancierd worden. De rentekosten hebben een zeer beperkte impact op de resultaten.

¹² Zie: <https://fin.vlaanderen.be/Vlaamse-uitgavennorm/>. De vermelde cijfers zijn afkomstig uit een recente actualisering van dit rapport, waardoor de verhouding tussen de gezondheidsindex en de uitgavengroei door inflatie iets wijzigt.

Resultaten

Tabel 31 geeft de veranderingen aan de ESR-uitgaven uit de BFW-dotaties binnen de SERV-raming ten opzichte van de MJR 2021-2026.

Tabel 31 Vlaamse begroting, 2021-2024, SERV-raming, verandering aan de ESR-uitgaven binnen de SERV-raming ten opzichte van de MJR 2021-2026, in € dz

	SERV2022	SERV2023	SERV2024
SERV: veranderende inflatievooruitzichten	961.880	826.362	687.925
Amendementen: corona-provisie	700.000	0	0
Amendementen: overige ESR-uitgaven (excl. covid-provisie)	981	0	0
SERV: veranderde rente-uitgaven	-19.363	-14.490	-24.646
Totaal actualisatie uitgaven	1.643.498	811.872	663.279

Tabel 32 toont de cumulatieve toename door indexatie van de beleidskredieten per beleidsdomein (t.o.v. de begrotingsopmaak 2022) binnen de MJR 2021-2026 en de SERV-raming.

Tabel 32 Vlaamse begroting, 2022-2024, SERV-raming en MJR 2021-2026, cumulatieve toename van de beleidskredieten t.o.v. de begrotingsopmaak 2022 als gevolg van indexatie onder ongewijzigd beleid, verdeling in € dz

	BO2022	SERV2022	delt	MJR2023	SERV2023	delt	MJR2024	SERV2024	delt
HE	0	1.313	1.313	942	2.070	1.128	1.519	2.458	939
FB	0	20.732	20.732	-203.109	-185.298	17.811	-193.187	-178.360	14.827
EWI	0	21.177	21.177	15.197	33.390	18.193	30.170	45.315	15.145
OV	0	426.002	426.002	305.709	671.693	365.984	508.141	812.813	304.672
WVG	0	300.855	300.855	215.900	474.368	258.468	351.165	566.332	215.167
CJSM	0	21.046	21.046	15.103	33.184	18.081	25.577	40.629	15.052
WSE	0	111.263	111.263	79.845	175.433	95.588	134.075	213.649	79.574
LV	0	2.231	2.231	1.601	3.518	1.917	2.622	4.218	1.596
MOW	0	29.226	29.226	20.973	46.081	25.108	34.362	55.264	20.902
OMG	0	14.843	14.843	10.652	23.404	12.752	18.837	29.453	10.616
KKBj	0	13.192	13.192	9.467	20.801	11.334	15.654	25.089	9.435
Totaal	0	544.850	544.850	472.280	1.298.642	826.362	928.935	1.616.860	687.925

Schuldevolutie

58. Het SERV-rapport raamt de evolutie van de Vlaamse schuld bij ongewijzigd beleid, vertrekkende van de gedocumenteerde geconsolideerde van 2021 uit de MJR 2021-2026. Er wordt rekening gehouden met het verbeteren van het vorderingssaldo (en een daling van de schuld) in begrotingsjaar 2021 met € 1,3 mld (uitvoeringsrapport van de begroting 2021).

Vervolgens verhogen we jaarlijks de schuld met het begrotingstekort, alsook met de andere gekende elementen die de schuldevolutie beïnvloeden (zoals gedocumenteerd in de Algemene Toelichtingen van MJR 2021-2026). De schuld aangegaan voor de Oosterweelverbinding is eveneens telkens opgenomen in het totaal.

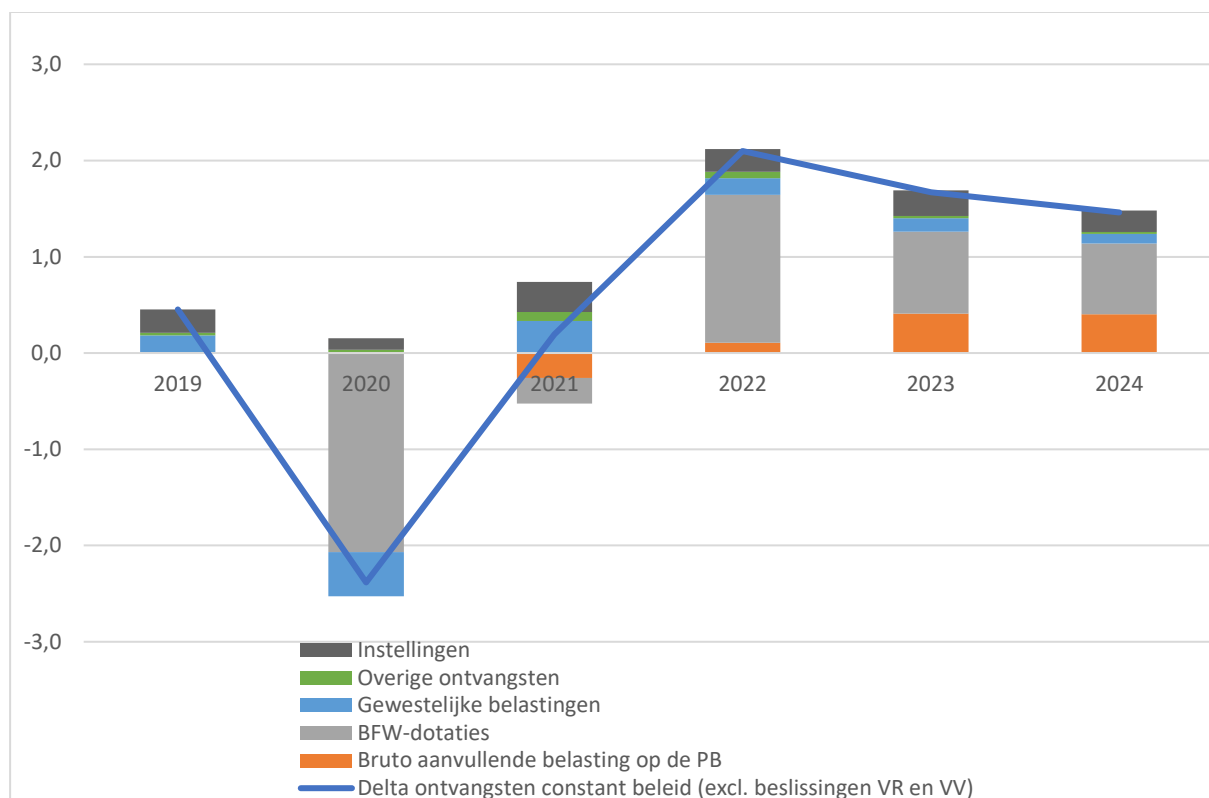
Tabel 33 geeft een gedetailleerd overzicht van de SERV-raming van de evolutie van de geconsolideerde Vlaamse schuld.

Tabel 33 Vlaamse begroting, 2019-2024, schuldevolutie, SERV-raming en MJR 2021-2026, in € dz

	UITV2019	UITV2020	BA2021	UITV2021	delta	BO2022	SERV2022	delta
Geconsolideerde schuld (incl. ziekenhuis-schuld), in € dz	24.119.905	30.280.023	36.554.286	35.236.132	-1.318.154	41.161.872	40.112.788	-1.049.084
Netto schuldtoename, in € dz			6.274.263	4.956.109	-1.318.154	4.607.586	4.876.656	269.070
SERV: geraamde evolutie saldo			0	-1.405.768	-1.405.768	0	149.070	149.070
SERV: amendementen BO 2022						0	120.000	120.000
ESR-resultaat CFO leden + betoelaging niet-CFO leden (ingediende begrotingen)			4.102.479	4.102.479	0	1.562.588	1.562.588	0
Relanceplan Vlaamse Veerkracht (MJR)			146.289	146.289	0	954.990	954.990	0
ESR-8			435.757	435.757	0	586.592	586.592	0
ESR-9 ontvangsten VMSW en VWF			2.587.000	2.587.000	0	2.629.500	2.629.500	0
ESR-9 uitgaven VMSW en VWF			-1.447.252	-1.447.252	0	-1.502.927	-1.502.927	0
ESR-9 ontvangsten en uitgaven SI			83.753	83.753	0	33.698	33.698	0
ESR-9 Lantis						125.000	125.000	
ESR-9 uitgaven Diestsepoort			-2.600	-2.600	0	-2.000	-2.000	0
Saldo ESR-9 overige niet CFO-leden			16.751	16.751	0	-26.799	-26.799	0
Bouwkost Oosterweel			146.086	233.700	87.614	246.944	246.944	0
Impact decreet beheer financiële activa			206.000	206.000	0	0	0	0
p.m. ESR-correctie ziekenhuisinfrastructuur	-251.460	-441.489	-263.636	-263.636	0	-245.656	-245.656	0
Ziekenhuisschuld (A1/A3)	4.099.460	3.657.971	3.394.335	3.394.335	0	3.148.679	3.148.679	0
Geconsolideerde schuld (excl. ziekenhuis-schuld), in € dz	20.020.445	26.622.052	33.159.951	31.841.797	-1.318.154	38.013.193	36.964.109	-1.049.084
Geconsolideerde schuld (excl. ziekenhuis-schuld), in % ontvangsten	43,9%	61,5%	69,6%	67,0%	2,7%	76,1%	71,8%	4,2%
Geconsolideerde schuld (excl. ziekenhuis-schuld), in % bbp	4,2%	5,9%	6,8%	6,5%	0,3%	7,5%	7,0%	0,5%

	MJR2023	SERV2023	delta	MJR2024	SERV2024	delta
Geconsolideerde schuld (incl. ziekenhuisschuld)	45.662.010	43.866.612	-1.795.398	49.330.295	46.707.624	-2.622.671
Netto schuldtoename	4.500.138	3.753.824	-746.314	3.668.285	2.841.012	-827.273
SERV: verandering saldo	0	-746.314	-746.314	0	-827.273	-827.273
SERV: amendementen						
ESR-resultaat CFO leden + betoelaging niet-CFO leden (ingediende begrotingen)	1.487.455	1.487.455	0	953.367	953.367	0
Relanceplan Vlaamse Veerkracht (MJR)	722.779	722.779	0	355.530	355.530	0
ESR-8	150.000	150.000	0	150.000	150.000	0
ESR-9 ontvangsten VMSW en VWF	2.737.000	2.737.000	0	2.780.000	2.780.000	0
ESR-9 uitgaven VMSW en VWF	-1.384.682	-1.384.682	0	-1.447.350	-1.447.350	0
ESR-9 ontvangsten en uitgaven SI	0	0	0	0	0	0
ESR-9 Lantis	400.000	400.000	0	425.000	425.000	0
ESR-9 uitgaven Diestsepoort	-2.100	-2.100	0	-2.300	-2.300	0
Saldo esr-9 overige niet CFO-leden	0	0	0	0	0	0
Bouwkost Oosterweel	389.686	389.686	0	454.038	454.038	0
Impact decreet beheer financiële activa	0	0	0	0	0	0
p.m. ESR-correctie ziekenhuisinfrastructuur	-240.458	-240.458	0	-235.199	-235.199	0
Ziekenhuisschuld (A1/A3)	2.908.221	2.908.221	0	2.673.022	2.673.022	0
Geconsolideerde schuld (excl. ziekenhuisschuld)	42.753.789	40.958.391	-1.795.398	46.657.273	44.034.602	-2.622.671
Geconsolideerde schuld (excl. ziekenhuisschuld), % ontvangsten	84,6%	78,6%	6,0%	90,4%	82,9%	7,5%
Geconsolideerde schuld (excl. ziekenhuisschuld), % bbp	8,2%	7,5%	0,7%	8,7%	7,8%	0,8%

Hoofdstuk 5: Budgettaire impact coronacrisis: een poging tot synthese

Figuur 12 Vlaamse overheid, verklaring verschil ontvangsten bij constant beleid, MJR 2019-2024 en UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € dz

Tabel 34 Vlaamse overheid, dynamiek ontvangsten onder constant beleid (excl. beslissingen VR en VV), belangrijkste ontvangstencategorieën, MJR 2019-2024 vergeleken met UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € dz

	2019			2020			2021		
	BA2019	UITV2019	Delta	BO2020	UITV2020	Delta	MJR 2019-2024	UITV2021	Delta
Bruto aanvullende belasting op de PB	7.920.717	7.923.747	3.030	7.866.137	7.872.907	6.770	8.155.318	7.895.325	-259.993
BFW-dotaties	25.821.808	25.821.808	0	26.293.729	24.225.121	-2.068.608	27.123.878	26.857.590	-266.288
Gewestelijke belastingen	6.672.461	6.851.804	179.343	6.754.310	6.295.010	-459.300	6.954.043	7.286.015	331.972
Instellingen	3.991.013	4.233.048	242.035	4.031.118	4.151.271	120.153	4.043.727	4.357.500	313.773
Overige ontvangsten	846.189	874.166	27.977	860.552	888.225	27.673	882.828	976.465	93.637
Totaal	45.252.188	45.704.573	452.385	45.815.846	43.432.534	-2.383.312	47.179.794	47.372.895	193.101

	2022			2023			2024		
	MJR 2019-2024	SERV2022	Delta	MJR 2019-2024	SERV2023	Delta	MJR 2019-2024	SERV2024	Delta
Bruto aanvullende belasting op de PB	8.322.615	8.428.455	105.840	8.605.398	9.016.120	410.722	8.897.952	9.299.799	401.847
BFW-dotaties	27.924.644	29.463.382	1.538.738	28.689.539	29.539.531	849.992	29.512.584	30.247.826	735.242
Gewestelijke belastingen	7.148.449	7.319.743	171.294	7.369.790	7.511.618	141.828	7.602.858	7.703.094	100.236
Instellingen	4.073.266	4.307.746	234.480	4.071.004	4.338.588	267.584	4.079.024	4.302.654	223.630
Overige ontvangsten	878.347	947.023	68.676	905.633	926.839	21.206	1.031.186	1.050.486	19.300
Totaal	48.367.321	50.466.349	2.099.028	49.661.364	51.332.696	1.671.332	51.143.604	52.603.859	1.460.255

Tabel 35 Vlaamse overheid, ontvangsten belangrijkste gewestbelastingen onder constant beleid (excl. beslissingen VR en VV), MJR 2019-2024 vergeleken met UITV2019, UITV2020, voorlopige UITV2021 en SERV-actualisatie MJR 2021-2026, in € dz

	2019			2020			2021		
	BA2019	UITV2019	Delta	BO2020	UITV2020	Delta	MJR 2019-2024	UITV2021	Delta
Verkooprecht en verdeelrecht	2.530.699	2.789.096	258.397	2.482.508	2.270.580	-211.928	2.589.542	2.894.600	305.058
Recht op hypotheekvestiging	163.613	196.540	32.927	164.652	145.476	-19.176	166.957	183.300	16.343
Schenkbelasting	357.789	351.839	-5.950	364.939	361.733	-3.206	373.563	433.400	59.837
Erfbelasting excl. Fiscale regularisaties	1.447.860	1.347.525	-100.335	1.425.097	1.354.578	-70.519	1.454.936	1.524.900	69.964
Erfbelasting fiscale regularisaties	15.000	12.596	-2.404	25.000	14.236	-10.764	22.500	12.000	-10.500
Onroerende voorheffing	223.543	223.534	-9	282.322	267.156	-15.166	286.777	282.691	-4.086
Verkeersbelasting	1.109.015	1.106.797	-2.218	1.125.941	1.083.857	-42.084	1.142.716	1.102.900	-39.816
Belasting op inverkeerstelling	289.367	295.901	6.534	308.644	250.968	-57.676	329.256	279.500	-49.756
Kilometerheffing	464.363	461.056	-3.307	501.468	484.230	-17.238	511.379	506.724	-4.655
Spelen en weddenschappen	48.324	44.581	-3.743	50.530	51.285	755	52.837	55.800	2.963
Automatische ontspanningstoestellen	22.888	22.224	-664	23.209	10.908	-12.301	23.580	10.200	-13.380
Totaal	6.672.461	6.851.734	179.273	6.754.310	6.295.010	-459.300	6.954.043	7.286.015	331.972

	2022			2023			2024		
	MJR 2019-2024	BO2022	Delta	MJR 2019-2024	MJR 2021-2025	Delta	MJR 2019-2024	MJR 2021-2025	Delta
Verkooprecht en verdeelrecht	2.701.498	2.978.642	277.144	2.813.317	3.112.068	298.751	2.930.397	3.249.243	318.846
Recht op hypotheekvestiging	169.127	191.682	22.555	171.157	193.982	22.825	173.211	196.310	23.099
Schenkbelasting	382.940	396.320	13.380	392.342	401.220	8.878	402.371	406.179	3.808
Erfbelasting excl. Fiscale regularisaties	1.488.323	1.472.507	-15.816	1.522.476	1.497.149	-25.327	1.558.943	1.522.186	-36.757
Onroerende voorheffing	291.776	295.857	4.081	297.351	301.401	4.050	303.061	305.881	2.820
Verkeersbelasting	1.162.026	1.090.895	-71.131	1.182.824	1.089.289	-93.535	1.204.586	1.091.116	-113.470
Belasting op inverkeerstelling	351.525	279.367	-72.158	375.299	277.437	-97.862	400.840	278.769	-122.071
Kilometerheffing	521.981	534.238	12.257	532.814	549.928	17.114	544.138	560.792	16.654
Spelen en weddenschappen	55.249	63.733	8.484	57.773	66.792	9.019	60.410	69.998	9.588
Automatische ontspanningstoestellen	24.004	16.500	-7.504	24.437	22.352	-2.085	24.901	22.620	-2.281
Totaal	7.148.449	7.319.743	171.294	7.369.790	7.511.618	141.828	7.602.858	7.703.094	100.236